

Memorandum 2006-4

**WODC-Monitor
Zelfgerapporteerde Jeugd-
criminaliteit – Meting 2005**

Memorandum 2006-4

**WODC-Monitor
Zelfgerapporteerde Jeugd-
criminaliteit – Meting 2005**

Documentatie boek

Steekproefverantwoording, veldwerk, enquête en
vergelijking met eerdere metingen

**A.M. van der Laan
M. Blom**

**Wetenschappelijk Onderzoek-
en Documentatiecentrum**

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer KO 14
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minjus.nl

Memoranda worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt

Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
2	De steekproef	3
2.1	Doelpopulatie	3
2.2	Steekproefkader	5
2.3	Steekproeftrekking	5
2.4	De steekproefomvang	9
2.5	Representativiteit van de steekproef	11
2.6	Betrouwbaarheidsinterval	14
3	Het veldwerk	17
3.1	Training van interviewers	17
3.2	Benadering van de respondenten	17
3.3	De afname van de enquête	18
3.4	Beloning voor deelname	20
3.5	Tijdpad veldwerk	20
4	De enquête	21
4.1	De pilot en experts	21
4.2	De factoren en items in de enquête	21
4.2.1	Prevalentie en frequentie van delicten	22
4.2.2	Vervolg vragen over 15 gerapporteerde delicten	23
4.2.3	Individu	23
4.2.4	Gezin	25
4.2.5	School/werk	25
4.2.6	Vrienden	26
4.2.7	Woonomgeving	26
4.2.8	Overige vragen	26
4.2.9	Volgorde van afname in de vragenlijst	26
5	Vergelijking van verschillende WODC zelfrapportage metingen	29
5.1	De steekproef	29
5.2	De zelfgerapporteerde delicten	38
5.3	Conclusie	41
	Literatuur	43
Bijlage 1	Begeleidingscommissie	47
Bijlage 2	Pilot	49
Bijlage 3	Domeinen en items in de enquête	53
Bijlage 4	Psychometrische kenmerken van de schalen in de enquête	71

1 Inleiding

Sinds 1986 verricht het WODC twee- à driejaarlijks onderzoek onder een doorsneegroep van Nederlandse jongeren in de leeftijd van twaalf tot en met zeventien jaar (Junger-Tas en Kruissink, 1987; Junger-Tas en Kruissink, 1990; Junger-Tas, Kruissink et al., 1992; Junger-Tas en Van der Laan, 1995; Van der Laan, Spaans et al., 1997; Van der Laan, Essers et al., 1998; Kruissink en Essers, 2001; Kruissink en Essers, 2004) met als doel inzicht te krijgen in het door jongeren zelfgerapporteerde delinquente gedrag en de trends die zich daarin in de loop der jaren voordoen. Een voordeel van de zelfrapportage van delicten is dat deze informatie niet onderhevig is aan opsporingsactiviteiten van de politie. Ook jongeren die niet met de politie in aanraking zijn gekomen en jongeren die geen delicten hebben gepleegd worden ondervraagd. Daarnaast kan een diversiteit aan risico- en beschermende factoren worden onderzocht. Een dergelijke studie maakt het mogelijk om bijvoorbeeld plegers met niet-plegers te vergelijken. Zelfrapportage van delicten biedt daarmee een belangrijke aanvulling op officieel geregistreerde criminaliteit.

In 2004 is besloten tot het opnieuw ontwikkelen van de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit (WODC MZJ), omdat de oude methoden voor het selecteren van de onderzoeksgroep niet meer voldoen en omdat er nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn met betrekking tot risicofactoren voor delinquentie die in de oude enquête niet werden gemeten. In de eerste vier maanden van 2005 is de onderzoeksgroep geïnterviewd.

In deze documentatie wordt de methode van onderzoek van de herziene WODC MZJ beschreven. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de steekproefmethode. De wijze waarop het veldwerk is uitgevoerd, komt in hoofdstuk 3 aan de orde. In hoofdstuk 4 wordt de enquête beschreven. Hoofdstuk 5 gaat over de vergelijkbaarheid van de gegevens uit de nieuwe WODC MZJ met die uit voorgaande metingen. In de bijlagen worden naast de leden van de begeleidingscommissie (bijlage 1) ook een kort verslag van de pilot (bijlage 2), de vragen in de enquête (bijlage 3) en de psychometrische kenmerken van gemeten schalen (bijlage 4) gegeven.

2 De steekproef

De WODC MZJ is een cross-sectionele survey van jongeren die gezamenlijk een representatieve afspiegeling van de Nederlandse populatie 12-17-jarigen vormen, indien gewenst aangevuld met andere leeftijdsgroepen. Gezien de maatschappelijke belangstelling voor delicten gepleegd door jongeren beneden de 12 jaar, is in 2004 besloten tot een blijvende uitbreiding van de leeftijdsgroep van 12-17-jarigen naar 10-17-jarigen¹.

Het doel van de WODC MZJ is dat de informatie afkomstig is van een onderzoeksgroep die een afspiegeling vormt van de Nederlandse populatie van jongeren in de leeftijd 10-17 jaar. Alle jongeren in de doelpopulatie moeten een kans hebben om in de onderzoeksgroep terecht te komen. De in het verleden gebruikte steekproefkaders (huishoudens verkregen via postkantoren of via telefoonnummers) en selectiemethoden (een random *walk* methode, een zelfzoekmethode of een selectiemethode via het automatisch genereren van telefoonnummers) voldoen daarvoor niet meer (zie hoofdstuk 5 voor de in het verleden gebruikte selectiemethoden). In 2004 is het meest geschikte steekproefkader voor een doorsnee onderzoeksgroep van jongeren uit de totale populatie van jongeren de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) waarin alle legaal in Nederland wonende personen zijn geregistreerd. De GBA maakt het mogelijk te selecteren op leeftijd en op enkele achtergrondkenmerken. In dit hoofdstuk wordt de steekproefmethode van de meest recente meting beschreven.

2.1 Doelpopulatie

De WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005 heeft betrekking op jongeren van tien tot en met zeventien jaar oud. Omdat de voorbereidingen voor de meting begin 2005 al in het najaar van 2004 zijn begonnen, is voor de gegevens van de doelpopulatie uitgegaan van het jaar 2004 (zie tabel 1). Volgens het CBS zijn er op 1 januari 2004 in het totaal 1.595.962 10-17-jarigen (CBS, 2004; CBS, 2005). Iets meer dan de helft hiervan is een jongen (51,2%) en de gemiddelde leeftijd is 13 jaar en 7 maanden. Drie op de tien (29,2%) 10-17-jarigen zit nog op de basisschool, ruim vijf op de tien (51,5%) volgt een opleiding op voortgezet lager onderwijsniveau (vmbo en lager) en bijna twee op de tien jongeren (19,4%) volgt een opleiding op voortgezet hoger onderwijsniveau (havo en hoger). Een groot deel van de jongeren woont in het westen van het land (45,5%).

Van alle jongeren is 78 procent van autochtone afkomst, 1 procent afkomstig van de Nederlandse Antillen of Aruba, 3 procent uit Marokko, 3 procent uit Suriname, 3 procent uit Turkije en 11 procent van de jeugdigen komt uit een ander land. Uit de tabel kan ook worden afgelezen dat een groot deel van de allochtone jongeren in het westen van het land woont: dit loopt uiteen van 53,2% voor de overig allochtone jongeren tot 77,3% voor de Surinaamse 10-17-jarigen. Verder woont het merendeel van de jongeren uit de vier grote minderheidsbevolkingsgroepen ($\geq 75\%$) in gemeenten die sterk of zeer sterk stedelijk van aard zijn. Ook is van de vijf onderscheiden allochtone groepen het aantal jongeren in gemeenten met minder dan 20 duizend inwoners zeer laag ($< 3\%$). Meer dan de helft van de Surinaamse jongeren in de leeftijd 10-17 jaar en bijna de helft van de Marokkaanse jongeren woont in steden met meer dan 250 duizend inwoners.

¹ In een eerdere metingen van zijn ook zelfgerapporteerde delicten bij andere leeftijdsgroepen onderzocht. Dit betreft de meting in 1997 (Van der Laan, Essers et al., 1998), toen zijn naast de 12-17-jarigen ook 6-11- en 18-24-jarigen geënquêteerd.

Tabel 1 Verdeling 10-17-jarigen naar sekse en herkomstgroep en naar landsdeel, stedelijkheidsgraad en gemeentegrootte

	Totaal		Sekse		Herkomstgroep					
	(Abs.)	(%)	Man	Vrouw	Autochtoon	Ned. Antillen/Aruba	Suriname	Marokko	Turkije	Overig allochtoon
Totaal	1.595.962		51,2	48,8	78	1,2	2,8	3	3,4	11,5
Landsdeel										
Noord	165.177	10,4	51,2	48,8	11,7	6	3,7	1,6	2,1	7,9
Oost	356.395	22,4	51,2	48,8	24	14,6	12,2	9,4	21,5	18,3
West	727.457	45,5	51,2	48,8	41,3	65,1	77,3	73,1	59,8	53,2
Zuid	346.933	21,8	51,1	48,9	23	14,3	6,9	15,9	16,6	20,6
Stedelijkheidsgraad										
Niet-stedelijk	230.302	14,4	51,2	48,8	17,1	3,1	1,5	1	0,9	8,5
Weinig stedelijk	369.338	23,1	51,4	48,6	26,4	8,5	4,8	5,8	7,8	16,3
Matig stedelijk	338.048	21,2	51,1	48,9	22,3	12,4	10	14,5	16,4	20,4
Sterk stedelijk	421.941	26,4	51,1	48,9	25,2	38,4	27,5	26,2	33,1	31,5
Zeer sterk stedelijk	236.333	14,8	51	49	9,1	37,7	56,1	52,5	41,8	23,2
Gemeentegrootte										
Minder dan 5.000 inwoners	4.666	0,3	51,9	48,1	0,3	0,1	0	0	0	0,2
5.000 - 10.000 inwoners	56.450	3,5	51,2	48,8	4,1	1	0,6	0,5	0,3	2,5
10.000-20.000 inwoners	256.574	16,1	51,3	48,7	18,5	4,6	3,1	3,7	3	11
20.000-50.000 inwoners	560.572	35,1	51,2	48,8	38,8	17,5	12,1	13,9	18,2	28,3
50.000-100.000 inwoners	271.186	17	51	49	16,6	20,2	13,6	16,4	18,6	20
100.000-150.000 inwoners	151.685	9,5	51,2	48,8	9,1	12,4	9,3	9,6	13,6	10,9
150.000-250.000 inwoners	122.923	7,7	51	49	7,1	14,1	10,1	7,8	11	9,5
Meer dan 250.000 inwoners	171.906	10,8	51,1	48,9	5,5	30,1	51,3	48,2	35,3	17,7

Bron: CBS (peildatum 1 januari 2004)

2.2 Steekproefkader

Het steekproefkader waaruit de jongeren zijn geselecteerd is de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA). De GBA is een geautomatiseerd systeem waarin persoonsgegevens (onder andere sekse, geboortedatum en geboorteland) van in Nederland wonende mensen zijn geregistreerd. Tevens is ook bekend wie de ouders zijn en waar ze zijn geboren. Iedere gemeente in Nederland verzamelt, registreert en onderhoudt de persoonsgegevens van haar inwoners. Van alle legaal in Nederland verblijvende personen zijn de persoonsgegevens in de GBA opgenomen, uitgezonderd personen die net verhuisd of geïmmigreerd zijn (Ministerie van Binnenlandse Zaken, 2004). De GBA biedt de mogelijkheid alle personen in een specifieke leeftijdsgroep te selecteren en daaruit een willekeurige steekproef te trekken.

Voordelen van de GBA boven andere landelijk dekkende steekproefkaders, zoals telefoonnummerregistraties, scholen of internetdatabases, zijn dat de kans op onder- en overdekking² van de respondentengroep wordt geminimaliseerd en dat de steekproefeenheid en de steekproefentiteiten beiden betrekking hebben op personen. Een beperking van de GBA is dat illegaal in Nederland verblijvende personen niet in de registratie staan vermeld. In 2001 schatte het CBS het aantal niet-geregistreerden voor de totale populatie op maximaal 1 procent (Hoogteijling, 2002). Het is niet bekend of dit percentage bij jeugdigen anders is dan bij volwassenen. Naar verwachting verschillen de percentages niet-geregistreerden bij verschillende herkomstgroepen. Van der Heijden et al. (2006) schatten voor het jaar 2003 het percentage niet-geregistreerde Antillianen op 12,4%. Bij adolescenten liggen de percentages niet-geregistreerde Antillianen lager. Uitgesplitst naar leeftijd en sekse is het percentage Antilliaanse jongens in de leeftijd 13 tot en met 17 jaar op 3,6% en het percentage niet-geregistreerde Antilliaanse 13- tot en met 17-jarige meisjes op 4,8%. Over de andere herkomstgroepen is niets bekend. In hoeverre zwervjongeren wel in het GBA staan geregistreerd is ook onduidelijk. Volgens het CBS staan dak- en thuislozen wel ingeschreven op een adres in de gemeente waarin zij verblijven. Voor het CBS is het op basis van het GBA niet mogelijk een schatting te maken van de omvang van deze groep (Hoogteijling, 2002: 3). De algemene rekenkamer schatte het aantal zwervjongeren in Nederland in 2003 op 4.994 (Algemene Rekenkamer, 2004).

2.3 Steekproeftrekking

In het onderzoek is ernaar gestreefd een onderzoeksgroep te selecteren die een goede afspiegeling vormt van de totale groep jongeren in Nederland in de leeftijd 10 tot en met 17 jaar. Door jongeren willekeurig te selecteren is het mogelijk de gegevens met een zekere mate van waarschijnlijkheid te *generaliseren* (Segers, 1999), hoewel daarbij wel rekening moet worden gehouden met de onnauwkeurigheid van de cijfers vanwege de (beperkte) omvang van de onderzoeksgroep (zie paragraaf 2.4).

In het onderzoek is een tweetraps gestratificeerde steekproeftrekking gehanteerd waarbij eerst gemeenten zijn geselecteerd en vervolgens, na stratificatie naar herkomst, binnen deze gemeenten de jeugdigen. Er is rekening gehouden met een representatieve

² Onderdekking wil zeggen dat bepaalde personen uit de doelpopulatie niet voorkomen in het steekproefkader. In een steekproefkader dat gebaseerd is op een telefonische registratie zullen personen met een geheim nummer of met een mobiel nummer bijvoorbeeld niet worden benaderd. Uit onderzoek is bekend dat allochtone huishoudens in dergelijke steekproeven ondervetegenwoordigd zijn evenals verhuisgeneigden en huurders (Vousten, 1999; Schoen, Defize et al., 2000). Overdekking wil zeggen dat er meer personen in het steekproefkader zijn dan de doelpopulatie. In een steekproefkader gebaseerd op telefonische registratie zullen ook bedrijven opgenomen zijn en huishoudens waarin geen personen wonen uit de betreffende doelgroep.

verdeling naar de CBS-criteria landsdeel³ (noord, oost, zuid, west) en stedelijkheidsgraad⁴ (variërend van niet-stedelijk tot zeer sterk stedelijk) (CBS, 2004).

Trap 1: steekproeftrekking van gemeenten

Voor de trekking van de gemeenten is een soortgelijke procedure gehanteerd als die bij de POLS-onderzoeken van het CBS wordt gebruikt (CBS, 2002). Voorafgaand aan de selectie van de gemeenten is het gemiddelde aantal jeugdigen vastgesteld dat per gemeente wordt geënquêteerd, daarbij is rekening gehouden met clustereffecten. Er zijn geen (statistische) richtlijnen voor de omvang van het aantal geselecteerde jongeren per gemeente. Deze omvang is afhankelijk van het onderzoeksbudget.

Indien in een onderzoek wordt gestreefd naar representativiteit moeten clustereffecten zoveel als mogelijk voorkomen worden. Een clustereffect wil in dit geval zeggen dat wanneer er naar verhouding in een gemeente veel jongeren worden geselecteerd, gemeentespecifieke problemen in de onderzoeksgroep meer tot uiting komen. Dit leidt tot minder nauwkeurige uitspraken wanneer het doel van het onderzoek is een landelijk representatief beeld te schetsen (Van Berkel, Van den Brakel et al., 2001: 4). Om clustereffecten te voorkomen, is het van belang dat het gemiddelde aantal jongeren per gemeente relatief (ten opzichte van de totale steekproefomvang) niet te groot is zodat spreiding over gemeenten mogelijk is. Zo hanteert het CBS bijvoorbeeld in de POLS-onderzoeken een aantal van minimaal 18 personen per gemeente (CBS, 2002). Naarmate het aantal te interviewen respondenten per gemeente kleiner is, neemt de spreiding toe, maar tevens ook de interviewkosten. Voor het aantal te interviewen jongeren zal dus een middenweg moeten worden gezocht tussen hetgeen (statistisch) verantwoord is en budgettair haalbaar.

Voor de berekening van de aantallen te trekken gemeenten en personen per gemeenten zijn eerst de zelfselecterende gemeenten vastgesteld. Dit zijn gemeenten die met een kans van 1 in de steekproef terecht komen. Rekening houdend met stedelijkheidsgraad en landsdeel zijn dit gemeenten die relatief groot zijn ten opzichte van andere gemeenten in dezelfde stedelijkheidsgraad en hetzelfde landsdeel. In de zelfselecterende gemeenten is het aantal geselecteerde jongeren afhankelijk van het aantal jongeren in de leeftijd 10-17 jaar dat in die betreffende gemeente woont. In de meting over 2004 gaat het bijvoorbeeld om de gemeenten Rotterdam, Den Haag, Utrecht of Groningen. Vervolgens is het aantal niet-zelfselecterende gemeenten getrokken en het aantal te interviewen jongeren binnen deze gemeenten bepaald.

Voor de meest recente meting is vooraf gekozen voor gemiddeld 33 jongeren per gemeente. Bij een steekproef omvang van 1.400 jongeren betekent dit dat in de eerste trap 42 gemeenten zijn geselecteerd⁵. Dit is 8,7% van het totale aantal van 483 gemeenten in 2004 (CBS, 2004). Volgens dezelfde CBS gegevens woonden in deze 42

³ Lokalisering van gemeenten per landsdeel. Landsdelen worden gevormd door samenneming van provincies en wel als volgt. Noord-Nederland: Groningen, Friesland, Drenthe. Oost-Nederland: Overijssel, Flevoland, Gelderland. West-Nederland: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland. Zuid-Nederland: Noord-Brabant, Limburg (CBS, 2004).

⁴ De indeling van gemeenten naar stedelijkheid is gebaseerd op de omgevingsadressendichtheid van de gemeente (CBS, 2004). Allereerst is hiervoor ieder adres binnen een gemeente de adressendichtheid vastgesteld van een gebied met een straal van 1 km rondom dat adres. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is de gemiddelde waarde hiervan voor alle adressen binnen die gemeente. De vijf stedelijkheidsklassen zijn gebaseerd op klassegrenzen van 2500, 1500, 1000 en 500 adressen per km². De volgende klassen worden door het CBS onderscheiden: Zeer sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 2500 of meer); Sterk stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1500 tot 2500); Matig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 1000 tot 1500); Weinig stedelijk (omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1000); Niet-stedelijk (omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 per km²). Meer informatie is opgenomen in de Maandstatistiek van de bevolking, juli 1992, en het Statistisch magazine nr.3, 1992.

⁵ Met dank aan Jos de Ree van het CBS voor zijn hulp bij de trekking van de gemeenten en bepalen van de aantallen te interviewen jongeren per gemeente.

gemeenten op 1 januari 2004 367.472 jongeren in de leeftijd 10-17 jaar (dit is 23,0% van de totale populatie 10-17-jarigen in Nederland).

Nonrespons gemeenten

Van de 42 in eerste instantie geselecteerde gemeenten bleken twee uiteindelijk niet mee te willen werken aan de levering van de GBA gegevens. Voor deze gemeenten zijn vervangende gemeenten geselecteerd, rekening houdend met hun stedelijkheidsgraad en het landsdeel waarin ze liggen.

Trap 2: steekproeftrekking jongeren

De 42 geselecteerde gemeenten zijn in het najaar van 2004 door het WODC aangeschreven met het verzoek uit de GBA willekeurig een vastgesteld aantal jongeren te selecteren die geboren zijn tussen 1 januari 1987 en 1 mei 1994.

Een beperking van veel surveys waarin men een landelijk beeld wil geven, is dat uiteindelijk onvoldoende personen uit minderheidsbevolkingsgroepen deelnemen. Dit is ook het geval in eerdere metingen van de WODC zelfrapportage studies (Junger-Tas et al., 1992; Kruissink en Essers, 2001), met uitzondering van de voorlaatste meting (Kruissink en Essers, 2004). Te weinig allochtone jongeren in de steekproef maakt het niet mogelijk te vergelijken met autochtone jongeren, terwijl dat wel wenselijk is, omdat uit diverse andere studies verschillen tussen herkomstgroepen blijken in het gepleegde delinquente gedrag (zie bijvoorbeeld Junger, 1989; Junger, Wittebrood et al., 2001; Junger-Tas, Cruijff et al., 2003). Een enkelvoudige aselechte steekproeftrekking uit de totale populatie van Nederlandse jongeren leidt tot weinig allochtone jongeren, met het risico van ondervertegenwoordiging in de uiteindelijke onderzoeksgroep. Om dat te voorkomen is in dit onderzoek gestreefd naar een oververtegenwoordiging van jongeren uit de vier grote niet-westerse herkomstgroepen - Antillianen/Arubanen, Surinamers, Marokkanen en Turken. Om voldoende jongeren uit deze vier herkomstgroepen te bereiken, zijn relatief drie keer zoveel jongeren geselecteerd afkomstig uit de Nederlandse Antillen en Aruba en anderhalf keer zoveel jongeren afkomstig uit Suriname, Marokko of Turkije. Om deze oververtegenwoordiging te bewerkstelligen in de steekproeftrekking is aan de gemeenten gevraagd voorafgaand aan de selectie de populatie 10-17-jarigen in te delen in vijf strata: Surinamers, Antillianen en Arubanen, Turken, Marokkanen en autochtonen/overige allochtonen.

Wanneer we de spreiding van de woonplaats van jongeren uit de vier allochtone bevolkingsgroepen bekijken dan woont het merendeel in gemeenten die minstens als 'matig stedelijk' zijn geclassificeerd. Negen op de tien Antilliaanse, Surinaamse, Turkse en Marokkaanse jongeren in de leeftijd 10-17 jaar wonen in matig stedelijk tot zeer sterk stedelijk gebied. In dit onderzoek zijn de extra allochtone jongeren hoofdzakelijk geselecteerd in gemeenten die minstens als matig stedelijk zijn geclassificeerd. In iedere gemeente is vervolgens per stratum willekeurig een vooraf bepaald aantal jongeren per herkomstgroep geselecteerd.

Verwachte nonrespons bij de jongeren

Verwacht kan worden dat niet alle jongeren die worden benaderd mee willen werken aan het onderzoek. Om tijdens de veldwerkperiode niet iedere keer opnieuw bij de gemeenten om nieuwe gegevens te hoeven vragen, zijn vier keer zoveel adresgegevens opgevraagd als uiteindelijk noodzakelijk was voor het aantal te interviewen jongeren. Deze gegevens vormden het nieuwe steekproefkader waaruit vervolgens eerst per gemeente binnen ieder stratum willekeurig de benodigde aantallen jongeren zijn geselecteerd. Bij weigering of wanneer een jongere niet op het opgegeven adres bleek te wonen, is aselekt uit het bestand binnen dezelfde gemeente een nieuwe jongere geselecteerd.

Aan de gemeenten zijn 5.604 adressen van jongeren gevraagd. In tabel 2 wordt per stedelijkheidsgraad en landsdeel weergegeven hoeveel jongeren er nodig waren, hoeveel er zijn gevraagd en hoeveel jongeren uiteindelijk zijn geïnterviewd (realisatie). In het totaal zijn door de 42 gemeenten 10.651 adressen van jongeren aangeleverd (een gemeente bleek uiteindelijk niet zelfstandig een willekeurige steekproef te kunnen trekken en heeft haar volledige adressenbestand van jongeren in de leeftijd tien tot en met zeventien jaar toegestuurd). Uiteindelijk zijn dus meer adressen geleverd dan nodig, dit geldt voor iedere stedelijkheidsgraad en landsdeelcategorie.

Tabel 2 Steekproefomvang (absolute aantallen ‘nodig’, ‘gevraagd’, ‘geleverd’ en ‘geïnterviewd’), naar stedelijkheidsgraad en landsdeel

	Nodig		Gevraagd		Geleverd		Geïnterviewd	
	(Abs.)	(%)	(Abs.)	(Abs.)	(Abs.)	(Abs.)	(%)	
Totaal	1.401		5.604		10.651		1.460	
Stedelijkheidsgraad								
Niet-stedelijk	202	14,4	808		824		212	14,5
Weinig stedelijk	324	23,1	1.296		5.505		338	23,2
Matig stedelijk	299	21,3	1.196		1.441		319	21,8
Sterk stedelijk	364	26,0	1.456		1.893		377	25,8
Zeer sterk stedelijk	212	15,1	848		988		214	14,7
Landsdeel								
Noord	144	10,3	576		575		147	10,1
Oost	314	22,4	1.256		5.880		332	22,7
West	636	45,4	2.544		2.987		653	44,7
Zuid	307	21,9	1.228		1.209		328	22,5

Nadat de adresgegevens van de jongeren zijn geleverd, is per gemeente het benodigde aantal jongeren willekeurig geselecteerd. Deze selectie is uitgevoerd door het veldwerkbureau Veldkamp (zie ook hoofdstuk 3). Om een zo hoog mogelijke respons per interviewer te bewerkstelligen zijn de adressen ‘zuinig’ uitgezet. Dat wil zeggen dat aan de enquêteurs een klein aantal adressen is gegeven. Indien nodig zijn vervolgadressen geselecteerd en aan de enquêteurs gegeven. Zoals te zien is in de tabel zijn in de gemeenten meer jongeren geïnterviewd dan vooraf bepaald. De belangrijkste reden hiervoor is een achterstand in de administratie die werd veroorzaakt doordat sommige interviewers pas op het allerlaatste moment hun interviews naar het veldwerkbureau stuurden. Het lijkt er niet op dat de afwijking tussen benodigde interviews en gerealiseerde interviews selectief is naar landsdeel of stedelijkheidsgraad.

Tijdpad selectie en benadering gemeenten

In augustus 2004 zijn de gemeenten inclusief de aantallen te interviewen jongeren per gemeente geselecteerd. In augustus en september 2004 zijn de 42 gemeenten aangeschreven met het verzoek tot levering van GBA gegevens. In de daaropvolgende periode zijn de gemeenten intensief telefonisch en sommigen zelfs nogmaals schriftelijk benaderd. Eind december 2004 waren van de meeste gemeenten de gevraagde gegevens binnen. Bij een gemeente heeft het tot en met februari 2005 geduurd voordat duidelijk werd dat er geen data kon worden geleverd. Hierop is in december 2004 reeds geanticipeerd door een extra gemeente te selecteren.

2.4 De steekproefomvang

Gestreefd is naar een steekproefomvang van 1.400 jongeren in de leeftijd 10-17 jaar. In het totaal zijn 2.161 jongeren benaderd waarvan uiteindelijk 1.460 jongeren zijn geïnterviewd.

Responspercentage

Het responspercentage komt daarmee voor de totale onderzoeksgroep op 68 procent. Afgaande op de 'Babbie response rate' regel is sprake van een goede tot zeer goede respons (Babbie, 1992; Stoop, 2005): 23)⁶, hoewel volgens Voogt (2004) een respons van 70% pas adequaat is.

Ter vergelijking in een andere studie waarin gebruik is gemaakt van de GBA, het Permanent Onderzoek naar de Leefsituatie (POLS) van het CBS varieert de respons in de jaren 1998-2002 tussen de 52,5%-59,3% (CBS, 2002). Het gaat dan wel om de respons in een onderzoeksgroep van personen van 12 jaar en ouder. Onduidelijk is of er verschillen zijn in respons naar leeftijd.

Nonrespons en achtergrondkenmerken

Interessanter dan de responspercentage voor de interpretatie van de resultaten van het onderzoek en de generaliseerbaarheid naar de doelpopulatie zijn de inhoudelijke verschillen tussen de respons- en de nonrespons-groep (zie bijvoorbeeld Stoop, 2005). De GBA gegevens die door de gemeenten zijn aangeleverd maken een vergelijking mogelijk van de respons met nonrespons op basis van de volgende kenmerken: sekse, leeftijd, herkomstgroep, landsdeel en stedelijkheidsgraad (zie tabel 3). Voor vijf van de 2.161 benaderde jongeren bleek het niet meer mogelijk om een koppeling te maken met hun GBA gegevens omdat de benaderformulieren niet zijn ingezonden door de interviewers, zodoende heeft deze analyse betrekking op 2.156 jongeren.

Tussen de respons en nonresponsgroep zijn geen verschillen met betrekking tot sekse en landsdeel. Wel zijn er verschillen tussen de respons en nonresponsgroep met betrekking tot stedelijkheidsgraad, herkomst bevolkingsgroep en leeftijd. In vergelijking met de nonresponsgroep, zijn in de respons groep iets minder jongeren aanwezig die afkomstig zijn uit zeer sterk stedelijke gemeenten en meer jongeren aanwezig die afkomstig zijn uit niet stedelijke gemeenten. Verder zijn in de responsgroep minder jongeren van Turkse en Marokkaanse herkomst dan in de nonresponsgroep en zijn meer jongeren aanwezig van Antilliaanse en autochtoon/overig allochtone herkomst⁷. Ook is de leeftijd van de jongeren in de responsgroep gemiddeld iets lager dan die van jongeren in de nonresponsgroep.

Nonrespons en benaderingswijze

Verder is ook de respons naar benaderingswijze en kenmerken van de interviewer onderzocht. De nonrespons is hoger bij een *face-to-face* benadering (38,0%) dan bij een telefonische (30,0%) of bij zowel een *face-to-face* en een telefonische benadering (24,0%). en hogere nonrespons bij *face-to-face* benadering in vergelijking met de andere benaderingen lijkt contra-intuïtief, immers de drempel om te weigeren wanneer een interviewer op de stoep staat lijkt hoger dan wanneer iemand aan de telefoon vraagt om medewerking. Maar uit studies naar de nonrespons bij verschillende benaderingswijzen blijken verschillende resultaten. Een hogere nonrespons bij *face-to-face* benadering is dus niet ongewoon (voor een overzicht zie Stoop (2005: 96-97). Een verklaring hiervoor kan zijn dat een directe *face-to-face* benadering als te opdringerig wordt ervaren. Een telefonische benadering vooraf geeft mensen iets meer tijd om hun beslissing te overwegen (Hippler & Hippler, 1986 in Stoop, 2005: 96).

⁶ Volgens de 'Babbie respons rate' is een respons van 60% goed en een respons van 70% zeer goed.

⁷ Aan de gemeenten is gevraagd om hun populatie jongeren in vijf strata in te delen een stratum betrof autochtoon en overig allochtoon. In de geleverde GBA gegevens is het niet meer mogelijk een onderscheid daartussen te maken.

Tabel 3 Respons en nonrespons (N=2.156)

	Respons (N=1.460) (%)	Nonrespons (N=695)	Totaal (N=2.156)
Totaal	67,8	32,2	100
Sekse			
Man	51,4	54,8	52,5
Vrouw	48,5	45,2	47,4
Onbekend ^a	0,1	0,0	0,1
Herkomstgroep**			
Turkije	5,0	8,6	6,2
Marokko	4,8	7,3	5,6
Suriname	4,5	5,6	4,8
Ned. Antillen/Aruba	4,0	2,3	3,4
Autochtoon/overig allochtoon	81,8	76,1	79,9
Leeftijd**			
10 jaar	5,5	4,6	5,2
11 jaar	14,2	12,5	13,7
12 jaar	14,0	13,1	13,7
13 jaar	14,9	12,8	14,2
14 jaar	15,7	12,4	14,7
15 jaar	11,6	12,4	11,9
16 jaar	12,2	13,5	12,6
17 jaar	11,8	18,7	14,1
Gemiddelde leeftijd**	13 jaar 7 maanden	14 jaar 0 maanden	13 jaar 10 maanden
Stedelijkheidsgraad**			
Zeer sterk stedelijk	16,6	21,6	18,2
Sterk stedelijk	19,7	22,3	20,6
Matig stedelijk	24,6	21,7	23,7
Weinig stedelijk	24,0	23,7	23,9
Niet-stedelijk	15,1	10,6	13,6
Landsdeel			
Grote steden ^b	7,5	9,4	8,1
West	37,1	35,5	36,6
Oost	22,8	26,9	24,1
Noord	10,1	8,6	9,6
Zuid	22,5	19,6	21,5

** p<0,01

a Deze cijfers zijn gebaseerd op GBA gegevens van de gemeenten. Een directe koppeling met het databestand van de responsgroep ontbreekt. Hierdoor is het niet mogelijk het geslacht van de ontbrekende respondenten na te gaan in deze analyse.

b Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam.

Nonrespons en kenmerken van de interviewers

Met betrekking tot de kenmerken van de interviewers zijn er geen verschillen gevonden tussen mannelijke en vrouwelijke interviewers en interviewers van verschillende leeftijden. Wel blijken er verschillen te zijn naar gelang de ervaring van de interviewer. De grootste nonrespons was aanwezig bij interviewers met minder dan 1 jaar ervaring (38%). De nonrespons bij de interviewers met meer ervaringsjaren schommelde tussen de 67% en 70%. De implicatie hiervan voor een volgend onderzoek is dat bij voorkeur

interviewers met meer jaren ervaring worden ingezet. Er is helaas geen informatie aanwezig over de herkomst bevolkingsgroep van de interviewers.

Redenen voor nonrespons

De meeste nonrespons heeft betrekking op een weigering van de jongeren zelf (38% van de nonrespons), gevolgd door weigeringen van de ouders (23%). De overige nonrespons is veroorzaakt doordat de respondent niet kon worden bereikt (6%), niet op het aangegeven adres woonde (6%), geen tijd had (4%), ziek was, taalproblemen had, of om andere niet nader gespecificeerde redenen.

Voor de volgende meting

De nonrespons heeft mogelijk consequenties voor de prevalentiecijfers van delinquentie. In de volgende meting van de WODC MZJ dient de nonrespons nog meer te worden gereduceerd. Met name kan worden ingezet op een hogere respons van jongeren in sterk stedelijk gebied, jongeren in etnische minderheidsgroepen en jongeren in de oudere leeftijdsgroepen.

Verder lijkt een verlaging van de nonrespons erbij gebaat om de respondenten vooraf te informeren over het onderzoek (telefonisch en schriftelijk) en is de ervaring van de interviewer van belang.

2.5 Representativiteit van de steekproef

In de steekproef is gestreefd naar representatieve afspiegeling van jeugdigen in de leeftijdsgroep 10 tot en met 17 jaar, daarbij is in de eerste trap rekening gehouden met stedelijkheidsgraad en landsdeel. Toevalsfluctuaties zorgden er echter voor dat de onderzoeksgroep uiteindelijk op enkele andere gemeten achtergrondkenmerken afweek van de totale populatie. Daarom is na dataverzameling de onderzoeksgroep gewogen met een zogenaamd 'post-stratificatiemodel'. Dit betekent dat de onderzoeksgroep achteraf door middel van weging op een aantal gemeten kenmerken⁸ in overeenstemming is gebracht met de verdeling in de populatie, een gebruikelijke methode bij survey onderzoek (zie bijvoorbeeld ook Intomart, 2005). De achtergrondkenmerken waarop gewogen is, zijn sekse, leeftijd, etnische herkomst, opleidingsniveau, landsdeel en stedelijkheidsgraad van de woongemeente. De normgegevens die hiervoor zijn gebruikt zijn afkomstig uit de Gouden Standaard (2004/2005)⁹ die gebaseerd is op populatiegegevens afkomstig van het CBS.

De herweging is in twee stappen gedaan. In de eerste stap is de steekproef binnen iedere herkomstgroep gewogen naar sekse, leeftijd, opleiding, landsdeel en stedelijkheidsgraad. In de tweede stap hebben de herkomstgroepen een zodanig gewicht gekregen dat hun omvang in verhouding is met de populatie (Verhue en Adriaansen, 2005). De eerste stap vloeit voort uit het gegeven dat er een steekproef is getrokken waarbij er altijd sprake is van een afwijking van de populatie. De tweede stap was nodig omdat in de steekproeftrekking het aantal jongeren uit de vier grote allochtone herkomstgroepen kunstmatig is opgehoogd.

Na herweging benadert de onderzoeksgroep de totale populatie 10-17-jarigen zo goed als mogelijk. In tabel 4 staan de populatiegegevens en de steekproefgegevens voor en na weging van de diverse herkomstgroepen en voor de totale onderzoeksgroep.

⁸ Uiteraard zijn er ook andere niet gemeten kenmerken waarop de onderzoeksgroep niet representatief is. Een herweging hierop is niet mogelijk.

⁹ Dit is een dataset met normgegevens over de Nederlandse populatie die door onderzoeksburea's wordt gehanteerd. Deze dataset is gebaseerd op CBS gegevens. Zie www.marktonderzoekassociatie.nl

Tabel 4 Populatiegegevens en steekproefgegevens, naar herkomstgroep (norm, voor en na weging)

	Turkije			Suriname			Ned. Antillen/Aruba			Marokko			Autochtoon/overig allochtoon			Totaal		
	Norm (n=54.471)	Voor (N=84)	Na (N=61)	Norm (n=45.115)	Voor (N=70)	Na (N=41)	Norm (n=19.260)	Voor (N=46)	Na (N=19)	Norm (n=48.464)	Voor (N=73)	Na (N=48)	Norm (n=1.428.652)	Voor (N=1.187)	Na (N=1.291)	Norm (n=1.595.962)	Voor (N=1.460)	Na (N=1.460)
	(%)																	
Sekse																		
Man	51,1	54,8	52,0	53,1	47,1	54,5	48,2	43,5	47,2	58,4	53,4	60,1	50,9	51,9	52,5	51,2	51,6	52,8
Vrouw	48,9	45,2	48,0	46,9	52,9	45,5	51,5	56,5	52,8	41,6	46,6	39,9	49,1	48,1	47,5	48,8	48,4	47,2
Leeftijd																		
10-11 jaar	24,5	26,2	22,8	26,0	27,1	28,0	24,3	17,4	19,0	24,6	20,5	19,7	25,7	18,9	22,4	25,1	19,7	22,5
12-13 jaar	27,2	29,8	27,4	24,1	25,7	24,7	30,8	26,1	31,3	25,4	30,1	26,0	25,3	29,1	26,2	25,7	28,9	26,1
14-15 jaar	26,8	23,8	27,2	23,4	22,9	22,5	25,8	37,0	29,9	28,5	27,4	30,8	24,4	27,5	25,6	24,6	27,4	25,9
16-17 jaar	21,5	20,2	22,6	26,4	24,3	24,9	19,2	19,6	19,8	21,6	21,9	23,4	24,5	24,5	25,8	24,6	24,0	25,6
Opleidingsniveau ^a																		
Basisschool	27,1	34,5	26,5	31,5	30,0	28,6	27,3	28,3	27,8	26,5	32,9	25,6	29,3	24,5	28,3	29,2	25,9	28,2
Vo lager onderwijs	60,9	45,2	61,2	50,6	38,6	50,0	60,6	41,3	55,6	64,3	46,6	62,8	50,4	32,2	48,5	51,5	34,2	49,5
Vo hoger onderwijs	12,0	20,2	12,2	17,9	28,6	19,0	12,1	28,3	11,1	9,2	17,8	9,3	20,2	40,3	19,6	19,4	37,1	18,9
Werk/werkzoekend		0,0	0,0		2,9	2,4		2,2	5,6		2,7	2,3		3,0	3,7		2,8	3,5
Landsdeel																		
West	59,8	46,4	57,9	77,3	61,4	77,3	65,1	58,7	64,9	73,1	58,9	74,7	42,8	37,1	42,9	45,5	44,7	45,8
Oost	21,5	19,0	22,6	12,2	15,7	12,2	14,6	4,3	13,1	9,4	27,4	9,4	23,2	23,8	23,2	22,4	22,7	22,3
Noord	2,1	1,2	2,1	3,7	5,7	3,7	6,0	13,0	8,8	1,6	0,0	0,0	11,2	11,5	11,2	10,4	10,1	10,2
Zuid	16,6	33,3	17,3	6,7	17,1	6,9	14,3	23,9	13,2	15,9	13,7	15,9	22,7	27,6	22,7	21,8	22,5	21,7
Stedelijkheidsgraad																		
Zeer sterk stedelijk	41,8	32,1	42,2	56,1	44,3	55,6	37,7	32,6	36,9	52,5	42,5	50,1	10,1	9,3	10,8	14,8	14,7	14,9
Sterk stedelijk	33,1	27,4	33,4	27,5	28,6	26,5	38,4	43,5	40,3	26,2	21,9	26,6	26,0	22,7	26,0	26,4	25,8	26,6
Weinig stedelijk	16,4	29,8	16,5	10,0	10,0	8,8	12,4	17,4	12,1	14,5	32,9	17,0	22,1	20,1	22,1	21,2	20,7	21,2
Matig stedelijk	7,8	10,7	7,9	4,8	15,7	6,8	8,5	4,3	7,4	5,8	2,7	6,3	25,1	29,7	25,2	23,1	23,8	23,1
Niet-stedelijk	0,9	0,0	0,0	1,5	1,4	2,4	3,1	2,2	3,4	1,0	0,0	0,0	16,0	18,4	15,9	14,4	15,1	14,2

a Populatiecijfers opleidingsniveau zijn ontleend aan de Gouden Standaard (2004/2005), een afgeleide van CBS gegevens. www.marktonderzoekassociatie.nl

b De gewogen cijfers verschillen licht van die in Blom et al. (2005) omdat hier een meer nauwkeurige wegingsfactor is gebruikt.

Bron: CBS en WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit, bewerking Veldkamp (2005) en WODC (2006)

Voor vijf achtergrondkenmerken is nagegaan in hoeverre de verdeling in de steekproef afwijkt van de totale populatie, namelijk voor sekse, leeftijd (in vier categorieën), opleidingsniveau (in drie categorieën), landsdeel en stedelijkheidsgraad. Daarvoor is een nonparametrische toets gebruik (voor 2*2 een binomiaal toets, indien meer categorieën een χ^2 -toets). De verschillen zijn bepaald voor de totale steekproef en voor de afzonderlijke herkomstgroepen.

De totale onderzoeksgroep wijkt af van de verdeling in de totale populatie 10-17-jarigen voor wat betreft leeftijd ($\chi^2 = 27,51$; $df=3$; $p<0,01$) en opleidingsniveau ($\chi^2 = 375,42$; $df=2$; $p<0,01$). In de steekproef zijn minder 10-11-jarigen en 16-17-jarigen aanwezig dan verwacht kon worden. Verder zijn in vergelijking met de verdeling in de totale populatie 10-17-jarigen in de steekproef minder basisschool leerlingen en minder jongeren die een opleiding volgen op lager voortgezet onderwijs niveau (ivbo, vbo of mavo). Er zijn geen (statistisch significante) verschillen tussen de steekproef en de populatie op de overige kenmerken.

Voor de verschillende herkomstgroepen wijkt de steekproef af van de populatie voor wat betreft leeftijd, opleiding, landsdeel en stedelijkheidsgraad hoewel de verschillen niet bij alle groepen aanwezig zijn. Voor wat betreft leeftijd zijn alleen voor de groep 'autochtoon/overig allochtoon' verschillen met de totale populatie. In de steekproef zijn iets minder 10-11-jarige autochtoon/overig allochtone jongeren.

Voor opleidingsniveau zijn er verschillen bij alle herkomstgroepen. Het percentage jongeren dat op de basisschool zit is in vergelijking met de populatie in de onderzoeksgroep met name bij de Turkse en Marokkaanse jongeren hoger en bij de autochtoon/overig allochtone jongeren juist lager. Het percentage jongeren dat een lager opleidingsniveau in het voortgezet onderwijs volgt (ivbo, vbo en mavo) is in de onderzoeksgroep voor alle bevolkingsgroepen significant lager dan in de populatie. Daarentegen zijn ten opzichte van de totale populatie in de onderzoeksgroep duidelijk meer jongeren aanwezig die een hoger opleidingsniveau volgen.

Met betrekking tot landsdeel blijkt voor alle herkomstgroepen dat er relatief minder jongeren uit het westen van het land en meer uit het zuiden van Nederland in de onderzoeksgroep zitten dan wordt verwacht op basis van de verdeling in de populatie. Op stedelijkheidsgraad wijkt de totale onderzoeksgroep nauwelijks af van de verdeling in de populatie. Maar gekeken naar de herkomstgroepen afzonderlijk blijkt dat in de onderzoeksgroep relatief minder Turkse, Surinaamse en Marokkaanse jongeren uit zeer sterk stedelijke gemeenten aanwezig zijn. Het percentage Turkse en Marokkaanse jongeren uit weinig stedelijke gemeenten is in de onderzoeksgroep hoger dan in de totale populatie kan worden verwacht.

Concluderend, voor wat betreft opleidingsniveau en leeftijd wijkt de totale onderzoeksgroep af van de totale populatie 10-17-jarigen. In de steekproef zijn minder jongeren die een opleiding in het lager voortgezet onderwijs volgen, meer jongeren in het hogere voortgezet onderwijs, en iets minder 10-11-jarigen. Bij de verschillende herkomstgroepen afzonderlijk zijn de verschillen met de populatie op de gemeten achtergrondvariabelen groter. Voor alle herkomstgroepen geldt dat het percentage jongeren uit lager voortgezet onderwijs, het westen van Nederland en zeer sterk stedelijk gebied lager is in vergelijking met de verdeling in de totale populatie 10-17-jarigen.

In de tweede stap van de weging zijn de gegevens van de allochtonen en autochtonen met elkaar gecombineerd. In tabel 5 worden de normgegevens van de diverse herkomstgroepen vergeleken met die in de ongewogen en in de gewogen steekproef.

Tabel 5 Vergelijking populatiegegevens met respons steekproefgegevens naar herkomstgroep

	Populatie		Steekproef voor weging		Steekproef na weging	
	(Abs.)	(%)	(Abs.)	(%)	(Abs.)	(%)
Autochtoon	1.245.251	78,0	1.008	69,0	1.084	74,2
Ned. Antillen/Aruba	19.260	1,2	46	3,2	18	1,2
Marokko	48.464	3,0	70	4,8	41	2,8
Suriname	45.115	2,8	73	5,0	44	3,0
Turkije	54.471	3,4	84	5,8	50	3,4
Overig allochtoon	183.401	11,5	179	12,3	223	15,3
Totaal 10-17-jarigen	1.595.962		1.460		1.460	

Bron: CBS (2005; peildatum 1 januari 2004) en WODC (2005)

Voor de volgende meting

Bij de volgende meting van de WODC MZJ is het van belang te streven naar een representatieve verdeling van jongeren in de verschillende onderwijsniveaus. Op welke wijze dit het beste kan gebeuren, moet worden nagegaan.

2.6 Betrouwbaarheidsinterval

Bij het trekken van een steekproef kan altijd maar slechts een beperkt aantal personen en niet de hele populatie worden ondervraagd. Het steekproefkarakter van het onderzoek heeft tot gevolg dat bij de uitkomsten (de steekproefschatters: percentages (prevalentie), varianties, gemiddelden, correlaties) sprake is van een zekere mate van onnauwkeurigheid ('*sampling error*'): de schatter en de werkelijke waarde ten gevolge van toeval kunnen van elkaar afwijken¹⁰ (Segers, 1999). Om de onnauwkeurigheid van de steekproefschatters te bepalen worden zogenoemde betrouwbaarheidsintervallen ('*confidence interval*') berekend.

Het betrouwbaarheidsinterval van een schatter is afhankelijk van het onderzoeksdesign, het gekozen betrouwbaarheidsniveau ('*conficende level*') en de steekproefgrootte. Omdat het vaststellen van het betrouwbaarheidsinterval bij een tweetraps gestratificeerde steekproeftrekking zeer ingewikkeld is, wordt hier het betrouwbaarheidsinterval bepaald voor een random steekproefdesign¹¹.

Het betrouwbaarheidsniveau heeft betrekking op de mate waarin men zeker wil zijn dat de schatter binnen het betrouwbaarheidsinterval valt. Mogelijkheden hiervoor zijn bijvoorbeeld het 90%, 95% of 99% betrouwbaarheidsniveau. Naarmate een hoger betrouwbaarheidsniveau wordt gekozen wordt het betrouwbaarheidsinterval smaller. Hoe smaller het interval, des te preciezer de uitkomst. Hier wordt van een 95% betrouwbaarheidsniveau uitgegaan. Dat betekent dat wanneer een nieuwe steekproef zou worden getrokken, in 95% van de gevallen een uitkomst zou worden verkregen die binnen het betrouwbaarheidsinterval valt. Verder geldt dat naarmate de onderzoeksgroep groter is, het betrouwbaarheidsinterval ook smaller wordt en de onnauwkeurigheid van de steekproefschatter dus afneemt door de macht van het getal. Dit heeft consequenties voor de mate waarin in dit onderzoek subgroepen

¹⁰ Dit is een van de mogelijkheden voor de afwijking van de schatters met de werkelijke waarde. Afwijkingen worden zogenoemde '*errors*' genoemd, andere *errors* in onderzoek zijn bijvoorbeeld systematische afwijking als gevolg van selectieve nonrespons van bepaalde subgroepen.

¹¹ Het hier gebruikte statistische programma SPSS biedt namelijk niet de mogelijkheid rekening te houden met weging naar strata. Een dergelijke werkwijze wordt vaker gehanteerd bij survey onderzoek (zie bijvoorbeeld CBS Methoden en definities Enquête Beroepsbevolking 2003: p. 5.; en bij de Politiemonitor Bevolking (Intormart 2005)). Het statistische programma STATA biedt wel de mogelijkheid om in de weging rekening te houden met de strata.

onderscheiden kunnen worden. Naarmate de subgroepen en het percentage waarin een variabele voorkomt kleiner worden, wordt het betrouwbaarheidsinterval groter. Het is dan de vraag in hoeverre het resultaat dan nog generaliseerbaar is naar de doelpopulatie.

In tabel 6 worden voor diverse percentages waarin een fenomeen voorkomt (bijvoorbeeld delinquentie) en steekproefgroottes de 95%-betrouwbaarheidsintervallenmarges gegeven. Uit de tabel valt af te lezen dat wanneer van de totale onderzoeksgroep van 1.460 jongeren 5% van de jongeren (N=73) aangeeft dit delict te hebben gepleegd, dan geldt een 95%-betrouwbaarheidsinterval van $\pm 1,1\%$. Dit betekent dat de werkelijke waarde met een betrouwbaarheid van 95 ligt in het interval (3,9%; 6,1%). Naarmate het percentage toeneemt, wordt ook het 95%-betrouwbaarheidsinterval groter.

Tabel 6 95%-betrouwbaarheidsinterval (95%-CI) voor proportionele verdeling bij een verschillende grootte van steekproefomvang^a

N	Proportie											
	1	2	3	4	5	10	15	20	25	30	40	50
	(95%-CI)											
1.460	0,5	0,7	0,9	1,0	1,1	1,5	1,8	2,1	2,2	2,4	2,5	2,6
1.250	0,6	0,8	0,9	1,1	1,2	1,7	2,0	2,2	2,4	2,5	2,7	2,8
1.000	0,6	0,9	1,1	1,2	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1
750	0,7	1,0	1,2	1,4	1,6	2,1	2,6	2,9	3,1	3,3	3,5	3,6
500	0,9	1,2	1,5	1,7	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,3	4,4
400	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,8	4,9
300	1,1	1,6	1,9	2,2	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,5	5,7
200	1,4	1,9	2,4	2,7	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,8	6,9
100	2,0	2,7	3,3	3,8	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,6	9,8
75	2,3	3,2	3,9	4,4	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	11,1	11,3
50	2,8	3,9	4,7	5,4	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,6	13,9
25	3,9	5,5	6,7	7,7	8,5	11,8	14	15,7	17,0	18,0	19,2	19,6

a Continuïteitscorrectie is niet toegepast

3 Het veldwerk

In het onderzoek wordt gebruik gemaakt van een enquête. De respondenten in het onderzoek worden door interviewers in een één-op-één situatie met behulp van een computer ondervraagd, het zogenoemde *Computer Assisted Personal Interviewing* (CAPI). Gevoelige vragen zoals delictvragen worden door de respondenten zelf direct ingevoerd in de computer, het zogenoemde *Computer Assisted Self Interviewing* (CASI). Het veldwerk gedeelte waarin de jongeren zijn benaderd en geïnterviewd is in de eerste vier maanden van 2005 uitgevoerd door onderzoeksbureau Veldkamp. De verantwoording van dit veldwerk is gerapporteerd in de interne rapportage 'Veldwerkverantwoording. Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit meting 2005' (Verhue en Adriaansen, 2005). In dit hoofdstuk wordt een kort overzicht gegeven van de veldwerkfase, deze is hoofdzakelijk gebaseerd op het rapport van Verhue en Adriaansen.

3.1 Training van interviewers

De interviewers voor het onderzoek zijn afkomstig van onderzoeksbureau Veldkamp. Er is overwegend gebruik gemaakt van ervaren interviewers. De interviewers hebben intern bij het onderzoeksbureau een algemene interviewtraining gevolgd. Specifiek met betrekking tot dit onderzoek zijn de interviewers in een eendaagse sessie geïnformeerd over het doel van het onderzoek, zijn de vragen van het interview uitvoerig met hen besproken en is de procedure voor het benaderen en interviewen van de respondenten doorgenomen. Tevens hebben de interviewers voorafgaand aan het eerste interview met een respondent de interviews geoefend met bekenden.

De training heeft plaatsgevonden in de eerste twee weken van januari van 2005.

3.2 Benadering van de respondenten

De respondenten zijn op verschillende wijzen benaderd voor deelname aan het onderzoek. Daarbij was het van belang een zo hoog mogelijke respons te krijgen.

De beoogde respondenten kregen een introductiebrief thuisgestuurd waarin het doel en de werkwijze van het onderzoek uiteen werden gezet. De brief, verstuurd uit naam en op briefpapier van de veldwerkorganisatie, is zowel aan de respondent als (bij de jongeren tot en met 15 jaar) aan de ouders gestuurd.

Vervolgens zijn de jongeren door de interviewers benaderd. Indien mogelijk eerst telefonisch zodat een afspraak kon worden gemaakt, bleek dat niet mogelijk dan werden de jongeren aan de deur benaderd¹².

¹² Om het mogelijk te maken de respondenten telefonisch uit te nodigen voor het onderzoek zijn door het veldwerkbureau Veldkamp de door de gemeente aangeleverde adressen verrijkt met telefoonnummers. In het totaal is aan 69% van het totale steekproefkader een telefoonnummer gekoppeld. Dit is een hoog percentage. In een evaluatie van de politiemonitor bevolking halen Schoen et al. (2000) studies van Beukenhorst (1999) en van Vousten (1999) aan. In deze studies is op basis van een steekproef in twee grote gemeenten in Nederland nagegaan hoeveel procent van de mensen van een telefoonnummer konden worden voorzien op basis van de KPN registratie. Beukenhorst (in Schoen et al., 2000) onderzocht dit in het kader van een woningbehoefteonderzoek in de gemeente Den Haag en vindt dat 39% van de personen in de steekproef niet van een telefoonnummer kan worden voorzien. Vousten beschrijft een experiment in Rotterdam en vindt voor 47% van de personen geen telefoonnummer.

De enquêteurs gingen op doordeweekse dagen 's middags en 's avonds langs, in het weekend ook 's ochtends. Wanneer meerdere pogingen nodig waren zijn verschillende tijdstippen gebruikt.

De enquêteurs kregen de instructie minimaal vijf benaderpogingen per adres te ondernemen.

De jongeren werd vooraf verteld dat het onderzoek vertrouwelijk was en dat alleen het onderzoeksteam de antwoorden onder ogen zou krijgen.

3.3 De afname van de enquête

Het merendeel van de informatie in het onderzoek is verkregen van de jongere zelf. Daartoe is gebruik gemaakt van enquête. De enquête is onderverdeeld in vier delen met meerdere modules. Het eerste deel van de enquête bevat vragen over achtergrondkenmerken van de jongere, relatie met ouders en (vrije)tijdsbesteding. Het tweede deel gaat over de delicten en het derde deel heeft betrekking op slachtofferschap, contacten met (hulpverlenende) instanties en de relatie die de jongere heeft met school. Het eerste en derde deel van de enquête is door de interviewer afgenomen (*Computer Assisted Personal Interviewing* (CAPI)) en de gevoelige vragen over delictgedrag zijn door de jongere zelf ingevuld (*Computer Assisted Self-Interviewing* (CASI)). In het vierde deel van de enquête worden enkele vragen gesteld aan de interviewer over de woonomgeving en over de gang van zaken tijdens het interview.

Elke situatie waarin een enquête wordt afgenomen vormt een bedreiging voor de betrouwbaarheid van de antwoorden van de respondent (Segers, 1999). Dit geldt zeker voor gevoelige vragen als delictgedrag of politiecontacten waarbij een grote kans op vertekening aanwezig is. Er zijn uit de literatuur diverse opties bekend om de bedreiging van de betrouwbaarheid zoveel mogelijk te reduceren, bijvoorbeeld door de respondent duidelijk te maken dat de vragen anoniem of vertrouwelijk worden behandeld en de type afnamesituatie die wordt gebruikt. Het in een één-op-één situatie aanbieden van een enquête is een methode om sociaal wenselijkheid zeker bij gevoelige delictvragen zoveel mogelijk te reduceren (Reuband, 1989).

Op verschillende manieren is geprobeerd een zo vertrouwelijk mogelijke situatie te creëren om zodoende de betrouwbaarheid van de antwoorden te vergroten. Zowel bij de benadering als bij aanvang van het interview is de jongeren verteld dat de antwoorden op hun vragen zo vertrouwelijk mogelijk zouden worden behandeld, dat wil zeggen dat alleen het onderzoeksteam de antwoorden onder ogen zou krijgen. Deze methode doet niet onder voor die van de garantie van anonimiteit. Uit onderzoek blijkt dat er nauwelijks verschillen in de antwoorden van de respondenten zijn te constateren wanneer een vertrouwelijke behandeling wordt gegarandeerd of wanneer de garantie van anonimiteit wordt gegeven (Van de Looij-Jansen, Goldschmeding et al., 2005) zie ook (Nijboer, 1997): p. 82).

Voor de afname van de enquête is gebruik gemaakt van een laptop, daarbij zijn twee methoden gebruikt CAPI en CASI. Minder gevoelige vragen zoals vragen over achtergrondkenmerken van de jongere, relatie met ouders en (vrije) tijdsbestedingen zijn door middel van CAPI methode afgenomen. Ook vragen over slachtofferschap, contacten met (hulpverlenende) instanties en relatie met school zijn met deze methode nagevraagd. Gevoelige vragen zoals vragen over gepleegde delicten zijn met de CASI methode afgenomen.

Verder is de enquête zoveel mogelijk in een één-op-één situatie bij de respondent thuis afgenomen. Nagegaan is in hoeverre dat ook daadwerkelijk is gebeurd. In 64,6% van de 1.460 interviews was niemand anders aanwezig bij de afname. Bij de overige 517

interviews was in 81,6% van de gevallen één andere persoon aanwezig. Bij de overige 18,4% waren twee tot maximaal vier anderen aanwezig. Indien iemand anders aanwezig was dan betrof het in de meeste gevallen een ouder van de respondent (84,5%), een broer of zus (22,8%) of een andere volwassene dan de ouder (6,8%).

Nagegaan is welke verschillen er zijn in aan- of afwezigheid van een ander bij het interview tussen jongens en meisjes, tussen verschillende leeftijdsgroepen, tussen verschillende herkomstgroepen en tussen verschillende opleidingsniveaus. In tabel 7 wordt een overzicht gegeven. Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes. Het percentage aanwezige anderen is bij 10-11-jarigen hoger dan bij de andere leeftijdsgroepen ($p < 0,01$), bij jongeren die op de basisschool zitten of waarvan het opleidingsniveau onbekend is hoger dan de andere onderscheiden opleidingsniveaus ($p < 0,01$) en bij Marokkanen en Turken hoger dan bij andere herkomstgroepen ($p < 0,01$).

Tabel 7 Aan- of afwezigheid van een derde persoon in interviewsituatie, naar sekse, leeftijd, herkomstgroep en opleidingsniveau (ongewogen steekproef)

	(Abs.)	Iemand anders aanwezig?	
		(%)	
Sekse			
Man	754	34,5	65,5
Vrouw	706	36,4	63,6
Leeftijd**			
10-11 jaar	288	44,1	55,9
12-13 jaar	422	37,0	63,0
14-15 jaar	400	35,8	64,3
16-17 jaar	350	26,0	74,0
Opleidingsniveau			
Basisschool**	373	43,4	56,6
Vo lager onderwijs	565	37,7	62,3
Vo hoger onderwijs	444	24,8	75,2
Werk/werkzoekend	78	41,0	59,0
Herkomstgroep**			
Autochtoon	1008	33,8	66,2
Allochtoon	452	38,9	61,1
waarvan			
Ned. Antillen/Aruba	46	30,4	69,6
Suriname	70	28,6	71,4
Marokko	73	47,9	52,1
Turkije	84	45,2	54,8
Overig allochtoon	179	38,5	61,5

Ook is onderzocht in hoeverre er verschillen zijn tussen jongeren waarbij iemand aanwezig was en jongeren waarbij niemand aanwezig was op de gemiddelde scores van de in een andere studie gebruikte delinquentieschaal en somscore van risico en beschermende factoren (zie Van der Laan en Blom, 2006). Uit die analyse bleek dat er geen verschillen tussen de groepen zijn met betrekking tot de gemiddelde score op de delinquentieschaal (zie tabel 8).

Tabel 8 Aan- of afwezigheid van een derde persoon in interviewsituatie voor delinquentieschaal en totaalscore op de risico en beschermende componenten^a

	Iemand anders aanwezig?		Significantietoets		
	Ja (Gemiddelde)	Nee (4,3)	(T-toetswaarde)	(Df)	(P-waarde)
Delinquentieschaal ^a (Standaarddeviatie)	1,64 (3,8)	1,83 (4,3)	-0,89	1263,78	0,38
Totaalscore risico/bescherming ^a (Standaarddeviatie)	-0,21 (1,8)	-0,03 (1,9)	-1,78	1137,05	0,08

a Zie Van der Laan en Blom (2006).

3.4 Beloning voor deelname

De jongeren kregen voor deelname aan het onderzoek een kleine beloning van vijf euro. Deze beloning is gegeven in de vorm van een cadeaubon. Ook was het mogelijk om het geld te schenken aan een goed doel. De beloning voor deelname werd pas aan het einde van het interview bekend gemaakt.

3.5 Tijdpad veldwerk

In tabel 9 wordt het tijdpad gegeven van het veldwerk, inclusief dat van het selecteren en benaderen van de gemeenten.

Tabel 9 Tabel tijdpad veldwerk WODC MZJ 2005

Periode	Activiteit	Organisatie
Augustus 2004	Selectie van de gemeenten	CBS
Augustus 2004-februari 2005	Benaderen gemeenten voor selectie uit GBA	WODC
Augustus-oktober 2004	Selectie onderzoeksbureau	WODC
November 2004	Pilot conceptvragenlijst	Veldkamp en WODC
December 2004	Aanpassing conceptvragenlijst	WODC
Januari 2005	Training interviewers	Veldkamp en WODC
Januari 2005-april 2005	Benaderen en interviewen respondenten	Veldkamp
Mei 2005	Dataset geleverd	Veldkamp

4 De enquête

In het onderzoek wordt gebruik gemaakt van een enquête met onderwerpgerichte modules. Er wordt informatie gevraagd verspreid over vijf domeinen van functioneren (individu, gezin, school, vrienden en woonomgeving). Daarvoor is de enquête onderverdeeld in modules van vragen die aan de respondent worden voorgelegd en een module die door de interviewer wordt ingevuld. Een conceptversie van de enquête is op bruikbaarheid onderzocht in een pilot en voorgelegd aan experts. In dit hoofdstuk wordt eerst kort ingegaan op de pilot en het oordeel van de experts, daarna worden de diverse domeinen in de enquête beschreven.

4.1 De pilot en experts

De nieuwe enquête is vooraf getest in een pilot en gelijktijdig voorgelegd aan een aantal experts op het terrein van studies die betrekking hebben op zelfrapportage van delinquent gedrag (de leden van de begeleidingscommissie; zie bijlage 1).

Het doel van de pilot was de bruikbaarheid bij jongeren in de doelpopulatie na te gaan. Daartoe is onderzocht in hoeverre de nieuwe vragen en antwoordcategorieën begrijpelijk waren voor de jongeren en aansloten bij hun belevingswereld. Voor de pilot zijn 16 respondenten in de leeftijd 10 tot en met 17 jaar geïnterviewd, verdeeld over de verschillende leeftijdsgroepen, naar sekse en etnische herkomst. In de pilot zijn uiteindelijk iets meer jongeren met een lager opleidingsniveau geïnterviewd. Bij de pilot is gebruik gemaakt van een 'hardop denk' methode, waarbij de jongeren werden aangemoedigd gedachten en gevoelens die opkwamen bij de vragen te uiten. In bijlage 2 is een samenvatting van het verslag van de pilot (Bos, Verhue et al., 2004) opgenomen.

Het doel van de raadpleging van experts was hoofdzakelijk om na te gaan of relevante terreinen voor de studie werden gedekt met de enquête en of de delict items voldoende duidelijk en scherp waren geformuleerd. De enquête is aan zes experts voorgelegd en met hen uitvoerig besproken.

De pilot en de raadpleging van experts hebben er toe geleid dat de conceptenquête op een aantal punten is aangepast.

- Delictvragen zijn duidelijker geformuleerd.
- Vragen over zedendelicten, enkele agressiedelicten en delicten die betrekking hebben op discriminatie zijn toegevoegd.
- De volgorde van de conceptenquête is aangepast.
- De lengte van de vragenlijst is aangepast omdat uit de pilot bleek dat deze te lang duurde. Hiervoor is een module die betrekking heeft op gedragsproblemen vervangen.
- Vragen over het verloop van het interview en inschatting sociaal wenselijkheid van antwoorden door de interviewer zijn toegevoegd.

4.2 De factoren en items in de enquête

Naast delinquent gedrag worden in de enquête risico- en beschermende factoren gemeten die betrekking hebben op vijf domeinen van functioneren. Het gaat om de volgende domeinen: individu, familie, school/werk, vrienden en de woonomgeving. Ook zijn er vragen gesteld die betrekking hebben op ander probleemgedrag. In deze paragraaf worden de items weergegeven. Het merendeel van de items zijn afkomstig uit

andere vragenlijst, dit wordt in de voetnoten bij de items aangegeven. We beperken ons tot een weergave van de factoren en een korte omschrijving van de items. De vraagstelling en de variabelennamen zoals gebruikt in het SPSS databestand staan in tabel 14 tot en met tabel 28 in bijlage 3.

4.2.1 Prevalentie en frequentie van delicten

Informant=respondent.

Zie voor items bijlage 3 tabel 14.

In de enquête zijn 36 delictitems opgenomen die te verdelen zijn over zeven categorieën. Voor alle delicten is de startleeftijd, de prevalentie ooit en in de voorafgaande 12 maanden nagegaan evenals de frequentie in de voorafgaande 12 maanden.

*Vernieling/openbare orde delicten*¹³

- Vernieling (auto (of ander voertuig) beschadigen, woning beschadigen, tram et cetera beschadigen, iets anders beschadigen).
- Bekladden of graffiti (tram/bus/trein bekladden).
- Discriminatie¹⁴ (uitschelden of vechten vanwege huidskleur of omdat iemand een homofiel is).

*Vermogensdelicten*¹⁵

- Winkeldiefstal (prijstickers verwisselen, winkeldiefstal minder of gelijk aan 10 euro, winkeldiefstal meer dan 10 euro).
- Overige eenvoudige diefstal (diefstal op school, diefstal fiets, diefstal buitenkant auto, zakkenrollen).
- Heling (kopen, verkopen).
- Overige vermogensdelicten (diefstal uit auto, inbraak).

*Agressie of geweldsdelicten*¹⁶

- Bedreiging.
- Slaan/schoppen zonder verwonding, slaan/schoppen met verwonding.
- Bedreigen met bedoeling te stelen, geweld met bedoeling te stelen.
- Wapengebruik met verwonding.
- Onvrijwillige seks afdwingen¹⁷.
- Overige agressiedelicten (discriminatie vanwege huidskleur gevolgd door vechten, discriminatie vanwege homofiel gevolgd door vechten).

Wapenbezit

- Wapenbezit.

*Internetdelicten*¹⁸

- Illegaal muziek/software downloaden, virussen verspreiden via internet of e-mail, iemand bang maken via sms, e-mail of chatbox.

¹³ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001); Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

¹⁴ Bron: Standaard Enquête Daders (Kleiman en Beke, 1992; Ferwerda, 2004).

¹⁵ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001); Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

¹⁶ Bronnen: oude-WODC-vragenlijst (2001); Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); Denver Youth Study (Huizinga, 2004); vertaling WODC.

¹⁷ Bron: Standaard Enquête Daders (Ferwerda, 2004).

¹⁸ Bron: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

*Drugsdelicten*¹⁹

- Verhandelen van softdrug, partydrugs, of andere harddrugs.

Overtredingen

- Zwartrijden.
- Vuurwerk afsteken buiten toegestane tijd.

4.2.2 *Vervolg vragen over 15 gerapporteerde delicten*

Informant=respondent.

Zie items bijlage 3 tabel 15.

Vervolgens zijn voor 15 delicten vervolgvragen gesteld. Het betreft de delicten: onvrijwillige seks, iemand slaan met verwonding, bedreiging met bedoeling bang te maken, geweld gebruiken om te stelen, op straat iemand bedreigen met de bedoeling te stelen, zakkenrollen, inbraak, diefstal uit auto, diefstal van fiets/scooter, winkeldiefstal meer en minder dan 10 euro, vernielen voertuig, vernielen woning, vernielen bus/tram/metro en iets ander beschadigen.

De vervolgvragen zijn alleen gesteld wanneer de respondent aangeeft het betreffende delict in de voorafgaande 12 maanden minstens één keer te hebben gepleegd. De vervolgvragen gaan alleen over het laatst gepleegde feit.

De vervolgvragen hebben betrekking op:

- Medeplegers²⁰ (wie en aantal).
- De locatie van plegen²¹.
- De aan- of afwezigheid van (gepercipieerd) toezicht²².
- Het tijdstip waarop het delict is gepleegd (doordeweeks of in het weekend, dagdeel).
- Alcohol/drugsgebruik voorafgaand aan het plegen²³.
- De reden waarom het delict is gepleegd²⁴.
- De relatie met het slachtoffer²⁵.
- De ernst van het delict²⁶.
- De perceptie van de pakkans²⁷.
- Ontdekt, door wie ontdekt en reactie op het delict²⁸.

4.2.3 *Individu*

Informant=respondent.

*Achtergrondkenmerken*²⁹

Geslacht, leeftijd, geboorteland, herkomstgroep, schooltype, hoogst afgeronde opleiding. Zie voor items bijlage 3 tabel 16.

¹⁹ Bron: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²⁰ Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²¹ Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²² Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²³ Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²⁴ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001); Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²⁵ Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²⁶ Bronnen: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn, et al., 2003); vertaling WODC..

²⁷ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001).

²⁸ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001).

²⁹ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001).

*Vrijtijdsactiviteiten*³⁰

- Type³¹ vrijetijdsactiviteiten na school doordeweeks (binnenshuis/bij ouders, gestructureerde bezigheden buitenshuis, ongestructureerde bezigheden buitenshuis).
- Duur vrijetijdsactiviteiten na school doordeweeks.
- Type³² vrijetijdsactiviteiten in het weekend (binnenshuis/ bij ouders, gestructureerde bezigheden buitenshuis, ongestructureerde bezigheden buitenshuis).
- Duur vrijetijdsactiviteiten in het weekend.

Zie voor items bijlage 3 tabel 17.

Middelengebruik

- Alcohol en drugsgebruik³³ (alcoholgebruik, drugsgebruik, multiple alcohol/drugsgebruik, multiple drugsgebruik).

Zie voor items bijlage 3 tabel 18.

*Psychosociaal functioneren*³⁴

- Prosociaal gedrag.
- Hyperactief of aandachtsproblemen.
- Emotionele symptomen.
- Gedragsproblemen.
- Problemen in relaties met leeftijdgenoten.

Zie voor items bijlage 3 tabel 19 en voor psychometrische kenmerken bijlage 4 tabel 29 en tabel 30.

*Slachtofferschap*³⁵

- In de afgelopen 12 maanden slachtoffer van delict ((poging tot) diefstal, bedreiging, bedreiging met wapen, mishandeling).
- Contact met politie vanwege slachtofferschap³⁶.

Zie voor items bijlage 3 tabel 20 en 22.

*Contacten met hulpverlenende instanties*³⁷

- Problemen algemeen: afgelopen zes maanden problemen met gezin/geld, gezondheid, huisvesting, alcohol, drugs, criminaliteit of psychische problemen?
- Hulp voor problemen: hulp voor problemen en van wie hulp voor problemen?.

Zie voor items bijlage 3 tabel 21.

*Politie en justitiecontacten*³⁸

Tevens zijn enkele vragen gesteld over politie en justitiecontacten van de jongere.

- Verdachte van overtreding/misdrijf (preek/waarschuwing, bekeuring, verhoor, overnachting op bureau, ander contact met politie).
- Indien verhoor of overnachting op bureau, hoe vaak afgelopen 12 maanden, laatste keer waarvoor?
- Stop of Halt: Stop-reactie of Halt-straaf
- Justitie: detentie in jeugdinstelling

Zie voor items bijlage 3 tabel 22.

³⁰ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001).

³¹ Bronnen: oude WODC-vragenlijst; NSCR scholierenenquête (2003)

³² Bronnen: oude WODC-vragenlijst; NSCR scholierenenquête (2003)

³³ Bron: Trimbos Peilstations-onderzoek (Monshouwer et al., 2003).

³⁴ Sterke kanten en Moeilijkheden-vragenlijst (Goodman, 1997); Nederlandse versie (Van Widenfelt et al., 2003).

³⁵ Bron: Crime and Justice Survey 2003 (Hamlyn et al., 2003); vertaling WODC..

³⁶ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001); Tyler (1990); vertaling WODC..

³⁷ Bron: Halt-onderzoek (Ferwerda et al., 2006).

³⁸ Bronnen: oude WODC-vragenlijst (2001); Tyler (1990).

4.2.4 Gezin

Informant=respondent.

Gezinskenmerken

- Gezinssituatie³⁹ (bij wie wonen, aantal personen in huis, volgorde in gezin, wie wonen in huis, burgerlijke status (biologische) ouders).
- Achtergrondkenmerken ouders⁴⁰ (geboorteland vader/moeder, opleidingsniveau vader/moeder, werk vader/moeder).
- Gezinsmobiliteit⁴¹ (hoe lang in dit huis wonen, hoe vaak ooit verhuisd).

Zie voor items bijlage 3 tabel 23.

Relatie met ouders en opvoedingskenmerken gezin (vader en moeder)

- Ervaren emotionele steun⁴² (de mate waarin de jongere emotionele steun van zijn of haar vader/moeder ervaart).
- Harde disciplineren⁴³ (de mate waarin de jongere ervaart dat zijn vader/moeder fysieke straffen gebruiken).
- Openheid naar ouders⁴⁴ (de mate waarin een jongere spontaan zijn vader of moeder op de hoogte brengt van zijn of haar activiteiten).
- Passieve monitoring⁴⁵ (de mate waarin vader/moeder op de hoogte is van de dagelijkse bezigheden (hoofdzakelijk vrijetijd) van de jongere).
- Ouderlijke controle⁴⁶ (de mate waarin vader/moeder op de hoogte is van de vrije tijdsbezigheden van de jongere).
- Ouderlijk informeren⁴⁷ (de mate waarin vader/moeder uit zichzelf met de jeugdige praten over zijn/haar bezigheden en over zijn/haar vrienden).

Zie voor items bijlage 3 tabel 24 en voor psychometrische kenmerken bijlage 4 tabel 31 en tabel 32.

4.2.5 School/werk

Informant=respondent.

- Perceptie schoolprestaties⁴⁸.
- Probleemgedrag op school (schorsing, spijbelen⁴⁹, zitten blijven).
- Relatie met school⁵⁰.

Zie voor items bijlage 3 tabel 25 en voor psychometrische kenmerken van 'relatie met school' bijlage 4 tabel 33.

Voor degenen die niet meer naar school gaan:

- Relatie met werk.

Zie voor items bijlage 3 tabel 25.

³⁹ Bron: oude WODC-vragenlijst (2001).

⁴⁰ Bron: oude WODC-vragenlijst (2001).

⁴¹ Bronnen: Peteborough Youth Study (Wickström, 2002); vertaling WODC..

⁴² Bron: EMBU (Markus, Lindhout et al., 2003); bewerking TRAILS.

⁴³ Bron: EMBU (Markus, Lindhout et al., 2003); bewerking TRAILS.

⁴⁴ Bron: Stattin & Kerr (2000); bewerking Pietersma en Veenstra (2004).

⁴⁵ Bron: TRAILS; zie ook Fletcher, Steinberg et al. (2004).

⁴⁶ Bron: Stattin & Kerr (2000); bewerking Pietersma en Veenstra (2004).

⁴⁷ Bron: Stattin & Kerr (2000); bewerking Pietersma en Veenstra (2004).

⁴⁸ Bron: NSCR-Scholierenenquête (Weerman et al., 2003); Trimbos Peilstation onderzoek (Monshouwer et al., 2003).

⁴⁹ Bron: Trimbos Peilstations-onderzoek (Monshouwer et al., 2003); bewerking WODC.

⁵⁰ Bronnen: NSCR scholierenenquête (Weerman et al., 2003).

4.2.6 *Vrienden*

Informant=respondent.

- Tijdbesteding met vrienden⁵¹ doordeweeks/in het weekend (hoe vaak, hoe lang).
- Delinquent gedrag van vrienden⁵², politiecontacten van vrienden.

Zie voor items bijlage 3 tabel 26 en voor psychometrische kenmerken 'delinquentie vrienden' tabel 33 en tabel 34.

4.2.7 *Woonomgeving*

Informant=interviewer.

- Directe huiselijke woonomgeving respondent⁵³, type huis⁵⁴, mate van fysieke verloedering straat⁵⁵.

Zie voor items bijlage 3 tabel 27 en voor psychometrische kenmerken 'verloedering straat' tabel 33 en tabel 34.

4.2.8 *Overige vragen*

Informant=interviewer en respondent.

Zie bijlage 3 tabel 28.

Tot slot van het interview zijn nog enkele vragen over het interview en de interviewsituatie gesteld. Deze zijn door de interviewer zelf ingevuld.

Reactie van de respondent op het interview⁵⁶ (vragen zijn aan de respondent gesteld):

- Wat vond respondent van het interview? Heeft respondent het interview naar eerlijk ingevuld?

Vragen aan de interviewer:

- Had respondent hulp nodig bij CASI deel?
- Was er iemand anders aanwezig bij interview?

4.2.9 *Volgorde van afname in de vragenlijst*

De enquête kent diverse modules. Indien gewenst kunnen bij toekomstige metingen modules aan de enquête kunnen worden toegevoegd of verwijderd, dit laatste met uitzondering van de modules die betrekking hebben op achtergrondkenmerken en zelfgerapporteerd delinquent gedrag.

In volgorde van afname betreffen de modules de (1) achtergrondkenmerken van de respondent en zijn of haar gezin, (2) relatie met en opvoedingsstijl van ouders, (3) vrijetijdsactiviteiten van de respondent, (4) type school en schoolprestaties, (5) problemen op school, (6) tijdbesteding met vrienden, (7) delinquent gedrag vrienden, (8) zelfrapportage delicten (ooit, startleeftijd, frequentie afgelopen 12 maanden), (9) vervolgvragen over enkele gerapporteerde delicten, (10) psychosociaal functioneren, (11) slachtofferschap, (12) alcoholconsumptie en drugsgebruik, (13) contacten met hulpverlenende instanties (14) contacten met politie of justitie en (15) relatie met school.

⁵¹ Bron: NSCR scholierenenquête (Weerman et al., 2003): bewerking WODC.

⁵² Bron: NSCR scholierenenquête (Weerman et al., 2003): bewerking WODC.

⁵³ Bron: TRAILS.

⁵⁴ Bron: TRAILS.

⁵⁵ Bron: *Physical disorder-scale*: Sampson en Raudenbush (1999); vertaling WODC.

⁵⁶ Bron: British Crime Survey (Hamlyn et al., 2003); vertaling WODC..

Tot slot zijn er drie modules van vragen die door de interviewer zelf zijn beantwoord (16) reactie respondent op enquête, (17) aanwezigheid van anderen en zelfstandig invullen en (19) woonomgeving van de respondent.

5 Vergelijking van verschillende WODC zelfrapportage metingen

Sinds 1986 wordt door het WODC om de twee à drie jaar ruim 1.000 jongeren geïnterviewd over de door hen gepleegde delicten. Sinds 1994 wordt gebruik gemaakt van een computergestuurd onderzoek.

Omdat de oude methoden voor het selecteren van de onderzoeksgroep niet meer voldeed, is in 2004 een andere selectiemethode toegepast. Daarnaast is ook de enquête aangepast met als belangrijkste redenen het taalgebruik in de oudere versies (een deel van de vragen zijn al in de versie van 2001 aangepast) en nieuwe wetenschappelijke inzichten met betrekking tot risico- en beschermende factoren. In het verleden zijn al meerdere wijzigingen opgetreden in de steekproefselectie en vraagstelling. Dit maakt de metingen niet zondermeer vergelijkbaar. Welke vergelijkingen zijn nog wel mogelijk? Om deze vraag te kunnen beantwoorden, beschrijven we de wijze waarop de onderzoeksgroep in de eerdere jaren is geselecteerd. We hanteren als jaartal het jaartal zoals vermeld in de WODC rapportages over deze metingen.

5.1 De steekproef

Sinds de start van WODC zelfrapportage onderzoeken in 1986 zijn bij de verschillende metingen, verschillende manieren van steekproeftrekking gehanteerd. Omdat we nagaan in hoeverre gegevens uit eerdere metingen vergelijkbaar zijn met die van de meest recente meting geven we hier een korte reconstructie van de diverse steekproeftrekkingen. In de tabellen 10 en 11 wordt een overzicht gegeven van de vergelijking van de diverse metingen. We baseren ons op de veldwerkverantwoordingen van de veldwerkbureaus (InterView, 1993; InterView, 1995; InterView, 1997; InterviewNSS, 1999; Verhue, 2002; Verhue et al., 2005). Documentatie van de metingen voor 1992 hebben wij niet tot onze beschikking.

In de metingen voorafgaand aan 2001 maakte het WODC zelfrapportage onderzoek deel uit van een omnibusonderzoek (zie bijvoorbeeld Van der Laan et al., 1998). Voor dit omnibusonderzoek werden jongeren in de leeftijd 12 tot en met 19 jaar geïnterviewd. De steekproef voor het WODC onderzoek (de 12-17-jarigen) is daaruit afkomstig. In alle jaren is een meertrapsstreekproeftrekking gehanteerd waarbij eerst een 'moederbestand' is opgebouwd van huishoudens. Vervolgens is de onderzoeksgroep geselecteerd uit dit bestand. Uit de bij het WODC beschikbare documentatie over de veldwerkfasen is niet voor alle jaren even duidelijk te achterhalen hoe dit moederbestand is geselecteerd.

1992 en 1994

In 1994 zijn de jongeren geselecteerd uit een adressenbestand dat was opgebouwd ten behoeve van een telefonisch afgenomen ad hoc onderzoek over postkantorenbezoek (InterView, 1995). Dit bestand leverde de huishoudens van jongeren in de doelpopulatie (InterView 1993). In 1996 is de onderzoeksgroep geselecteerd uit een bestand dat is gebaseerd op een adressensteekproef van huishoudens met jongeren in de doelpopulatie. Voor zover bekend zijn de onderzoeksgroepen willekeurig geselecteerd uit het moederbestand (van der Laan et al., 1997), maar niet duidelijk is of de huishoudens in het moederbestand zelf willekeurig zijn geselecteerd. Zie verder tabel 10.

1996 en 1998

In 1996 en 1998 is de onderzoeksgroep geselecteerd uit een moederbestand van adressen van huishoudens die zijn verkregen via de zogenoemde 'random walk methode' met

vaste startadressen. Omdat deze methode niet voldoende relevante adressen opleverde zijn de adressen aangevuld met gegevens uit een ander adressenbestand van het veldwerkbureau Interview NSS, namelijk CAPI-bus (InterviewNSS, 1999)⁵⁷. Duidelijk is dat het hier niet gaat om een aselechte steekproeftrekking van huishoudens die geleid heeft tot het moederbestand. Zie verder tabellen 10 en 11.

2001

Ondermeer vanwege de ondervertegenwoordiging van allochtone jongeren in de onderzoeksgroep in de eerdere metingen is in 2001 een verandering aangebracht in het steekproefkader en de steekproeftrekking. Het moederbestand waaruit de jongeren zijn geselecteerd is tot stand gekomen door het willekeurig benaderen van huishoudens via 'random digit dialing' (Verhue, 2002; Kruissink en Essers, 2004). Hiervoor worden door de computer willekeurig telefoonnummers gemaakt. Na de selectie van nummers is nog wel sprake van over- en onderdekking van de doelpopulatie in het steekproefkader. Overdekking bijvoorbeeld omdat er faxnummers, niet bestaande nummers of nummers van huishoudens zonder jongeren of bedrijven worden gebeld, onderdekking omdat niet ieder huishouden waarin jongeren wonen een vast telefoonnummer heeft (hoe groot deze groep is, is niet bekend). Na opschoning van het gegenereerde telefoonnummer bestand⁵⁸ uit het resterende bestand de nettosteekproef willekeurig geselecteerd. Bij deze meting is dus in beide trappen van de steekproeftrekking gebruik gemaakt van een aselechte steekproeftrekking. Zie verder tabel 11.

In de eerdere metingen is altijd gestreefd naar de selectie van een onderzoeksgroep die een representatieve afspiegeling vormt van de jongeren in de Nederlandse populatie van 12 tot en met 17-jarigen. Uit de samenstelling van de uiteindelijke onderzoeksgroepen bleken jongeren van allochtone herkomst regelmatig ondervertegenwoordigd (Kruissink en Essers, 2004). Daarom is in 2001 gekozen voor een andere manier van selecteren van de jongeren (zie hierboven). Voor het selecteren van allochtone jongeren is een zogenaemde 'zelfzoekmethode' gebruikt waarbij allochtone jongeren in vier gemeenten zijn benaderd. De interviewers gingen daarbij op zoek naar jongeren uit dezelfde etnische herkomstgroep als zijzelf. De criteria voor benadering waren sekse, leeftijd en opleidingsniveau (zie voor een verantwoording van de methode Kruissink en Essers, 2004). Dit heeft ertoe geleid dat in de onderzoeksgroep over 2001 wel een evenredige vertegenwoordiging van jongeren uit de vier grote etnische minderheidsgroepen (Antilliaans, Surinaams, Turks, Marokkaans) aanwezig is. De selectie is niet aselechte.

⁵⁷ In dit omnibusonderzoek werden jongeren over vele onderwerpen ondervraagd vooral gericht op het gebruik van en voorkeur voor bepaalde producten (bijv. frisdrank of tijdschriften). In het (ongepubliceerde) veldwerkrapport van Interview/NSS (december 1999) staat dat in 1999 2.788 adressen zijn gescreend via de random *walk* methode. Daar waar onvoldoende huishoudens met jongeren aanwezig waren, is dit bestand aangevuld vanuit het CAPI-bus onderzoek. Dit is een wekelijks *face-to-face* onderzoek waarbij binnen een gezin meerdere personen ondervraagd zijn. Op basis daarvan is een bestand van nog eens 2.635 adressen samengesteld. Uit beide bestanden is at random een steekproef getrokken.

⁵⁸ Alleen vaste telefoonnummers zijn geselecteerd. Mobiele telefoonnummers, telefoonnummers van bedrijven, faxnummers en telefoonnummers van huishoudens zonder jongeren uit de doelpopulatie, zijn verwijderd.

Tabel 10 Methodologische vergelijking van de metingen van de zelfrapportage studies in 1992, 1994 en 1996 (steekproefmethode, wegingvariabelen, uitvoerders en referentieperiode delictvragen)

	Jaar		
	1992	1994	1996
<i>Populatie</i>			
Doelpopulatie	6-11-jarigen 12-19-jarigen ^a 20-24-jarigen	6-11-jarigen 12-19-jarigen 20-24-jarigen	6-11-jarigen 12-19-jarigen 20-24-jarigen
<i>Onderzoek</i>			
Soort onderzoek	<i>Face-to-face</i> enquête	<i>Face-to-face</i> enquête, computergestuurd	<i>Face-to-face</i> enquête, computergestuurd
<i>Steekproef</i>			
Steekproefeenheid	Huishoudens	Huishoudens	Huishoudens
Entiteit	Jongeren	Jongeren	Jongeren
Steekproefkader	Database van huishoudens met daarin jongeren uit de doelpopulatie. De database is van onderzoeksbureau Interview en de huishoudens zijn geselecteerd uit een 'ad hoc' telefonische screening van mensen die een postkantoor bezochten.	Database van huishoudens met daarin jongeren uit de doelpopulatie. De database is van onderzoeksbureau InterView en de huishoudens zijn gebaseerd op een (ongeclusterde) adressensteekproef.	Database van huishoudens met daarin jongeren uit de doelpopulatie. De database van huishoudens is van InterView en is gebaseerd op een (ongeclusterde) adressensteekproef, de Papi Omnibus en op een screeningsonderzoek van huishoudens.
Steekproefmethode	Meertrapssteekproef ^b Eerst selectie op basis van telefonisch onderzoek over het bezoek aan postkantoren. Dit leverde een bestand op met huishoudens waarvan bekend was dat daar jongeren in de doelpopulatie woonden. Onduidelijk is het kader van het telefonisch onderzoek. In de technische verantwoording van 1995 wordt over 1993 gezegd dat het een 'telefonisch ad-hoc'-onderzoek betreft.	Meertrapssteekproef Eerst selectie van huishouden op basis van adressen; daarna schooning en vervolgens selectie van jongeren in huishoudens.	Meertrapssteekproef De Papi Omnibus is een adressensteekproef, uit de veldwerkrapportage is niet op te maken hoe deze adressen zijn geselecteerd. Het screeningsonderzoek is verkregen met behulp van de random <i>walk</i> methode met vaste startadressen.
Steekproeftrekking	?	?	? en random <i>walk</i> methode

Tabel 10 **Vervolg**

	Jaar		
	1992	1994	1996
<i>Respons en steekproefomvang</i>			
Responspercentage (N complete gesprekken/netto steekproef)			
	(%)		
6-11-jarigen	43	30	29
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-19-jarigen	65	56	51
20-24-jarigen	35	36	30
Responspercentage 2 (N uiteindelijk (complete gesprekken) ongewogen aantallen/Netto steekproef)			
	(%)		
6-11-jarigen	?	70	53
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-19-jarigen	?	78	51
20-24-jarigen	?	57	44
Bruto steekproef (aantal huishoudens/telefoonnummers dat is benaderd in de eerste screening)			
	(Abs.)		
6-11-jarigen	1.923	2.285	2.379
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-19-jarigen	1.996	2.300	2.580
20-24-jarigen	2.780	2.368	2.621
Netto steekproef (aantal huishoudens met jongeren in de juiste leeftijd die vervolgens zijn benaderd voor deelname aan onderzoek)			
	(Abs.)		
6-11-jarigen	?	991	1280
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-19-jarigen	?	1.534	1.996
20-24-jarigen	?	1.491	1.782

Tabel 10 **Vervolg**

		Jaar		
		1992	1996	1996
N uiteindelijk (complete gesprekken) ongewogen aantal/gewogen aantal (Abs.)				
	6-11-jarigen	818/1076	689/1.094	679/1.126
	10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	12-19-jarigen	1.307/1.537	1.281/1.471	1.018/1.449
	20-24-jarigen	980/1.263	847/1.197	790/1.073
<i>Weging voor representativiteit</i>				
Representativiteit (weging op basis van de volgende kenmerken)				
	Sekse*leeftijd		Sekse*leeftijd	Sekse*leeftijd
	Nielsen urbanisatiegraad		Nielsen urbanisatiegraad	Nielsen urbanisatiegraad
	Leeftijd		Leeftijd	Leeftijd
	Opleiding		Opleiding	Opleiding
	Uit-/thuiswonend		Uit-/thuiswonend	Uit-/thuiswonend
<i>Veldwerk</i>				
Periode van veldwerk				
	6-11-jarigen	Mrt.-apr. 1993 (geen delictvragen)	Mrt.-apr. 1994 (geen delictvragen)	Mrt. 1997-apr. 1997
	10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	12-19-jarigen	Nov. 19 92-jan. 1993	Nov.-dec.1994	Dec. 1996-jan. 1997
	20-24-jarigen	Jan. 1993-mrt. 1993 (geen delictvragen)	Jan.-feb. 1995 (geen delictvragen)	Feb, 1997-mrt. 1997
Uitvoerder		Interview Research	InterView	InterView
<i>Delictvraag</i>				
Referentieperiode delictvragen		Ooit/afgelopen schooljaar	Ooit/afgelopen schooljaar	Ooit/afgelopen jaar
a	Het Omnibusonderzoek waarop werd meegelift heeft betrekking op de leeftijdsgroep 12- tot en met 19-jarigen. Het WODC zelfrapportage van delicten onderzoek heeft betrekking op de 12- tot en met 17-jarigen uit deze groep jongeren.			
b	Uit de veldwerkrapportages is niet duidelijk op te maken hoeveel fasen de steekproeftrekking kent, in ieder geval zijn het er twee of meer.			
Bronnen: InterView (1993) Technische verantwoording Jongeren '93. Amsterdam: Interview; InterView (1995) Technische verantwoording jongeren '95; InterView (1997) Technische verantwoording jongeren '97; Webers & Soels (1995) Jongeren '95 WODC - codeboek- Interview: Amsterdam				

Tabel 11 Methodologische vergelijking van de metingen van de zelfrapportage studies in 1998, 2001 en 2005 (steekproefmethode, wegingvariabelen, uitvoerders en referentieperiode delictvragen)

	1998	Jaar 2001	2005
<i>Populatie</i>			
Doelpopulatie	6-11-jarigen 12-19-jarigen 20-24-jarigen	12-17-jarigen	10-17-jarigen
<i>Onderzoek</i>			
Soort onderzoek	<i>Face-to-face</i> enquête, computergestuurd	<i>Face-to-face</i> enquête, computergestuurd	<i>Face-to-face</i> enquête, computergestuurd
<i>Steekproef</i>			
Steekproefeenheid	Huishoudens	Huishoudens	Jongeren
Entiteit	Jongeren	Jongeren	Jongeren
Steekproefkader	Databestand van huishoudens gebaseerd op een screeningsonderzoek van huishoudens met jongeren in de doelpopulatie. In gebieden met onvoldoende huishoudens aangevuld met huishoudens uit de CAPI-bus van Interview NSS.	Huishoudens met een vaste telefoonaansluiting	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
Steekproefmethode	Meertrapssteekproef De adressen uit de Capi-bus zijn geselecteerd op basis van startadressen. Uit de veldwerkrapportage is niet op te maken hoe deze adressen zijn geselecteerd. Het screeningsonderzoek is verkregen met behulp van de random <i>walk</i> methode met vaste startadressen. Uit de veldwerkrapportage is niet op te maken in welke gemeenten dit gebeurt en wat de selectiestrategieën zijn.	Tweetrapssteekproef De telefoonnummers van de huishoudens zijn geselecteerd via <i>Random Digit Dialing</i> . Daarbij worden willekeurig 10-cijferige nummers gekozen. Niet bestaande nummers, nummers van bedrijven en huishoudens zonder een jongere in de doelpopulatie worden verwijderd. Dit levert de bruto steekproef op. Hieruit worden de jongeren die worden benaderd voor het onderzoek willekeurig geselecteerd. Daarnaast zijn in vier grote steden allochtone jongeren geselecteerd via de zelfzoekmethode.	Tweetraps gestratificeerde steekproef In de eerste trap zijn gemeenten geselecteerd. In de tweede trap zij na stratificatie naar herkomstgroepen binnen de gemeenten de adresgegevens van de jongeren willekeurig geselecteerd. Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met een representatieve verdeling van de jongeren naar landsdeel en stedelijkheidsgraad.

Tabel 11 (Vervolg)

	Jaar		
	1998	2001	2005
Steekproeftrekking	Random <i>walk</i> methode en ?	Aselect/ <i>snowball sampling</i>	Aselect
<i>Respons en steekproefomvang</i>			
Responspercentage 1 (N uiteindelijk (complete gesprekken) ongewogen aantallen/Bruto steekproef)			
	(%)		
6-11-jarigen	57	N.v.t.	N.v.t.
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-19-jarigen	45	N.v.t.	N.v.t.
20-24-jarigen	45	N.v.t.	N.v.t.
Responspercentage 2 (N uiteindelijk (complete gesprekken) ongewogen aantallen/Netto steekproef)			
	(%)		
6-11-jarigen	68	N.v.t.	N.v.t.
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	76	68
12-19-jarigen	54	N.v.t.	N.v.t.
20-24-jarigen	35	N.v.t.	
Bruto steekproef (aantal huishoudens/telefoonnummers dat is benaderd in de eerste screening)			
	(Abs.)		
6-11-jarigen	1.777	N.v.t.	N.v.t.
10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
12-17-jarigen	N.v.t.	Niet vast te stellen omdat niet duidelijk is wat de leeftijd was van degenen die bij de telefonische screening weigerden mee te werken aan het onderzoek	N.v.t. omdat van geselecteerde huishoudens bekend was dat daar jongeren in de doelgroep woonden
12-19-jarigen	2.278	N.v.t.	N.v.t.
20-24-jarigen	1.826	N.v.t.	N.v.t.
Netto steekproef (aantal huishoudens met jongeren in de juiste leeftijd die vervolgens zijn benaderd voor deelname aan onderzoek)			
	(Abs.)		
6-11-jarigen	1.490	N.v.t.	N.v.t.
10-17-jarigen		N.v.t.	2.161
12-17-jarigen		1.389	
12-19-jarigen	1.880	N.v.t.	N.v.t.
20-24-jarigen	1.421	N.v.t.	N.v.t.

Tabel 11 (Vervolg)

		Jaar		
		1998	2001	2005
N uiteindelijk (complete gesprekken) ongewogen aantal/gewogen aantal				
	6-11-jarigen	1008/1171	N.v.t.	N.v.t.
	10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	1.460/1.460
	12-17-jarigen	N.v.t.	1.056/1.056	N.v.t.
	12-19-jarigen	1.015/1.099	N.v.t.	N.v.t.
	20-24-jarigen	494/555	N.v.t.	N.v.t.
<i>Weging voor representativiteit</i>				
Representativiteit (weging op basis van de volgende kenmerken)				
	Sekse*leeftijd		Sekse	Sekse
	Nielsen*stedelijkheidsgraad		Nielsen regio	Nielsen regio
	leeftijd		Leeftijd	Leeftijd
	Opleiding		Opleiding	Opleiding
			Grootte huishouden	
			Stedelijkheidsgraad	Stedelijkheidsgraad
<i>Veldwerk</i>				
Periode van veldwerk				
	6-11-jarigen	Dec. 1998-mei 1999 (geen delictvragen)	N.v.t.	N.v.t.
	10-17-jarigen	N.v.t.	N.v.t.	Selectie van gemeenten: aug. 2004; Selectie uit GBA sept. 2004-feb. 2005; Interviews: jan. 2005-apr. 2005
	12-17-jarigen	N.v.t.	Begin 2001	N.v.t.
	12-19-jarigen	Dec. 1998-mei 1999	N.v.t.	N.v.t.
	20-24-jarigen	Dec. 1998-mei 1999 (geen delictvragen)	N.v.t.	N.v.t.
Uitvoerder				
		Interview/NSS	Veldkamp	Steekproeftrekking van gemeenten door het CBS. Vervolgens hebben de benaderde gemeenten zelf uit de GBA de selectie gedaan. Benadering en coördinatie van gemeenten is uitgevoerd door het WODC. Het veldwerk is uitgevoerd door Veldkamp

Tabel 11 (Vervolg)

		Jaar		
		1998	2001	2005
<i>Delictvraag</i>	Referentieperiode delictvragen	Ooit/afgelopen jaar	Ooit/afgelopen 12 maanden	Ooit/voorafgaande 12 maanden
a	Het Omnibusonderzoek waarop werd meegelift heeft betrekking op de leeftijdsgroep 12- tot en met 19-jarigen. Het WODC zelfrapportage van delicten onderzoek heeft betrekking op 12- tot en met 17-jarigen uit deze groep jongeren.			
b	Uit de veldwerkrapportages is niet duidelijk op te maken hoeveel fasen de steekproeftrekking kent, in ieder geval zijn het er twee of meer. Bronnen: Interview/NSS (1999) Technische verantwoording Jongeren '99; Verhue (2002) Ontwikkeling Jeugdcriminaliteit. Veldwerkverantwoording; Verhue en Adriaansen (2005) Veldwerkverantwoording. Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit meting 2005.			

5.2 De zelfgerapporteerde delicten

Ook de enquête is in het verleden meerdere keren aangepast. Het ging daarbij niet alleen om een uitbreiding van de enquête met meerdere delictvragen, maar ook om veranderingen in de formulering van sommige delictvragen (bijvoorbeeld in 2001, zie Kruissink en Essers, 2004) en de referentieperiode waarop de delictvragen betrekking hebben (zie bijvoorbeeld Van der Laan et al., 1998).

Een eerste belangrijke wijziging betreft de wijziging in referentieperiode waarop de delictvragen betrekking hebben. De referentieperiode heeft in de metingen over 1986 tot en met 1994 betrekking op het afgelopen schooljaar (Webers en Soels, 1995). Verschuivingen in de perioden waarop de jongeren werden onderzocht, namelijk van halverwege het jaar, naar het begin van jaar, leidde ertoe dat de vraagstelling vanaf 1996 niet meer betrekking had op het afgelopen schooljaar, maar op het afgelopen jaar. Omdat deze vraagstelling nog ruimte overlaat voor meerdere interpretaties⁵⁹ wordt sinds 2001 gevraagd naar delicten gepleegd in de voorafgaande 12 maanden. Wij nemen aan dat vragen die betrekking hebben op het afgelopen jaar vergelijkbaar zijn met vragen die betrekking hebben op de voorafgaande 12 maanden zolang het veldwerk aan het begin van een jaar wordt uitgevoerd, hoewel sommige onderzoekers hierover strenger oordelen (zie bijvoorbeeld Huizinga en Elliott, 1989). Problematischer wordt het wanneer ook vergeleken wordt met vragen over het afgelopen schooljaar. Dit betreft ons inziens een andere tijdsspanne. Daarom vinden we het niet verantwoord om gegevens vanaf 1996 te vergelijken met gegevens uit metingen voor 1996.

Een andere reden waarom bij het vergelijken van de metingen uit verschillende jaren voorzichtigheid is geboden, betreft de wijzigingen in de delictvragen in de enquête (zie ook Kruissink en Essers, 2004). De enquête is niet alleen uitgebreid, maar bestaande delictvragen zijn ook aangepast. Redenen voor aanpassing zijn ondermeer gelegen in de onduidelijke formulering van oudere items (er werden twee vragen ineen gesteld of terminologie niet consequent gebruikt), er werd bij sommige items een ouderwetse of vage terminologie gebruikt, sommige onderwerpen waren ouderwets (bijvoorbeeld telefooncel vernielen), nieuwe items werden toegevoegd om een evenwichtig verdeling te krijgen in type delictcategorieën, namelijk vermogensdelicten, geweldsdelicten en vernielingsdelicten (Kruissink en Essers, 2004).

Voor een beperkt aantal delicten kan naar onze mening de meest recente meting wel worden vergeleken met eerdere metingen. Het uitgangspunt daarbij is dat alleen die delicten kunnen worden vergeleken waarvan de items in de jaren gelijk zijn gebleven, of waarbij inhoudelijk geen verandering is in de delictcategorie (indien deze bestaat uit meerdere items). Items waarvan de vraagstelling in beide metingen niet is veranderd, hebben betrekking op zwaartrijden en het bekladden van objecten. Delictcategorieën die inhoudelijk niet zijn veranderd hebben betrekking op vernieling, heling, winkeldiefstal en iemand opzettelijk verwonden. In tabel 9 worden de items uit de verschillende metingen naast elkaar gezet.

⁵⁹ Wanneer de interviewperiode plaatsvindt in de eerste drie à vijf maanden van het jaar, zoals sinds 1996 gebeurt, zullen sommige mensen het afgelopen jaar opvatten als de afgelopen 12 maanden en andere mensen zullen het jaar dat is afgelopen als referentiepunt nemen.

Tabel 12 Vergelijking van zelfgerapporteerde delicten in de 1996, 1998, 2001 en 2005

1996 en 1998 ^a	Var	2001 ^b	Var	2005 ^b	Var
<i>Vernieling</i>					
Met opzet een auto beschadigd of vernield?	v103	Met opzet een auto beschadigd of vernield?	v3404	Expres een auto (of ander voertuig) beschadigd of vernield, bijvoorbeeld door deze/dit te bekrassen of een ruit in te gooien	pjr_11
Met opzet in bus/tram/metro/trein dingen vernield?	v127	Iets in een bus, tram, metro of trein vernield?	v3407	Expres iets in een bus, tram, metro of trein vernield	pjr_13
Met opzet ruiten ingegoooid?	v111	Met opzet ruiten ingegoooid?	v3402	Expres de woning van iemand beschadigd of vernield, bijvoorbeeld door een ruit in te gooien	pjr_12
Met opzet een lantaarnpaal vernield?	v95	Met opzet een lantaarnpaal vernield?	v3403	Iets anders beschadigd of vernield dat niet van jou was (bijvoorbeeld een ruit ingegoooid, een lantaarnpaal, telefooncel of bushokje beschadigd)	pjr_14
Met opzet iets beschadigd of kapot gemaakt? Bijvoorbeeld weleens een telefooncel vernield?	v87	Met opzet een telefooncel vernield?	v3405		
Met opzet een bushokje beschadigd of kapot gemaakt?	v135	Met opzet een bushokje beschadigd of kapotgemaakt?	v3408		
<i>Bekladden objecten</i>					
Dingen beklad of volgeklieerd met stiften of met een spuitbus, zoals een muur of een tramhuisje of de binnenkant van een tram of bus?	v151	Een muur of een bushokje of iets dergelijks bewerkt met stiften of met een spuitbus?	v34021	Muren, trams, metros, bussen en dergelijke beklad met pennen, stiften, een spuitbus of iets dergelijks	pjr_15
<i>Prijsjes verwisselen</i>					
-		Prijsjes in een winkel verwisseld om iets voor minder geld mee te kunnen nemen?	v3409	In een winkel prijsjes verwisseld om iets voor minder geld mee te kunnen nemen	pjr_18
<i>Winkeldiefstal</i>					
Iets van minder dan 10 gulden uit een winkel meegenomen zonder te betalen?	v71	Iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen?	v34010	Iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen dat goedkoper of gelijk aan tien euro was (bijvoorbeeld een krant, snoep, sigaretten of geld)	pjr_19

Tabel 12 Vervolg

1996 en 1998 ^a	Var	2001 ^b	Var	2005 ^b	Var
iets van 10 gulden of meer uit een winkel meegenomen zonder te betalen?	v79			iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen dat duurder was dan tien euro was (bijvoorbeeld een horloge, cd, videospelletje, parfum of geld)	pjr_20
<i>Heling</i>					
iets gekocht of verkocht waarvan je eigenlijk wel wist dat het gestolen was?	v199	iets gekocht of verkocht waarvan je eigenlijk wel wist dat het gestolen was?	v34013	iets gekocht waarvan je wist of dacht dat het gestolen was, bijvoorbeeld cd's een mobiele telefoon, kleding of iets dergelijks	pjr_24
				iets verkocht waarvan je wist of dacht dat het gestolen was, bijvoorbeeld cd's een mobiele telefoon, kleding of iets dergelijks	pjr_25
Gewelddelicten					
<i>Verwonden</i>					
-		iemand zo geslagen en/of geschopt dat die persoon gewond is geraakt (bijvoorbeeld een blauw oog, een bloedneus of ernstiger verwondingen)	v34016	iemand expres zo geslagen en/of geschopt dat die persoon daardoor gewond is geraakt (bijvoorbeeld een blauw oog, een bloedneus of ernstiger verwondingen)	pjr_33
-		iemand met een mes of ander wapen verwond	v34018	Expres iemand met een wapen verwond, bijvoorbeeld met een stuk hout, schaar of mes	pjr_35
<i>Zwartrijden</i>					
Meegereden met de bus, tram of metro zonder te betalen?	v64	Meegereden met de bus, tram, metro of trein zonder te betalen?	v3401	Meegereden met de bus, tram, metro of trein zonder te betalen	pjr_16

a In de jaren 1996 en 1998 is gevraagd naar delicten gepleegd in het afgelopen jaar.

b In 2001 en in 2005 is gevraagd naar delicten gepleegd in de afgelopen 12 maanden.

5.3 Conclusie

Jaartrends worden gebruikt om na te gaan of er een toename, afname of stabilisatie is in het onderzochte fenomeen in een specifieke populatie, in dit geval de mate waarin bepaalde delicten voorkomen bij de Nederlandse adolescenten. Door de verschillen in steekproef en vraagstelling van delicten zijn generaliserende uitspraken naar onze mening niet verantwoord. Een belangrijke reden is dat er in 1996 en 1998 ondanks representativiteit door herweging achteraf toch sprake is van selectieve onderzoeksgroepen. In 2001 is bij de allochtone jongeren ook sprake van een selectieve onderzoeksgroep. Dit beperkt de mogelijkheden van vergelijking van de jaren. Wel kunnen we voor de verschillende jaren nagaan welke veranderingen er zijn opgetreden in de prevalentie van enkele delicten in de onderzoeksgroepen. Indien er verschillen optreden in de prevalentie is de oorzaak daarvan moeilijk te achterhalen, het kan zijn dat er een daadwerkelijke verandering is in de prevalentie van zelfgerapporteerde jeugdcriminaliteit, maar duidelijk mag zijn dat steekproef- en vraagstellingseffecten hierin ook een rol kunnen spelen.

Vanwege de ondervertegenwoordiging van allochtone jongeren in de jaren 1996 en 1998 en de afwijkende selectie van allochtone jongeren in 2001 zullen de delictgegevens over de jaren alleen voor de autochtone jongeren naast elkaar worden gezet. De vergelijking heeft daarbij alleen betrekking op de 12- tot en met 17-jarigen. Naast de verandering in steekproefkader zijn ook veranderingen doorgevoerd in de vragen. We beperken de vergelijking daarom tot die delicten waarbij inhoudelijk geen verschillen aanwezig zijn. Het gaat dan om vernielingen, vandalisme, winkeldiefstal, heling en verwonding.

Literatuur

Algemene Rekenkamer

Opvang zwerfjongeren 2004
Den Haag, Algemene Rekenkamer, 2004

Babbie, E.

The practice of social research
Belmont, CA, Wadsworth, 1992

Berkel, K. van, J. Van den Brakel, H. Lautenbach, A. Luiten, J. Michiels, J. Schiepers et al.

Kwaliteitseisen voor enquêtering via capi
Heerlen, CBS, 2001
CBS rapportage nr. H1110-01-SOO

Blom, M., A.M. van der Laan, G.L.A.M. Huijbregts

Monitor Jeugd terecht 2005
Den Haag, WODC, 2005
Cahier, nr. 2005-17

Bos, M., D. Verhue, D. Verzijden

Pilot zelfgerapporteerde jeugdcriminaliteit. Verslag onderzoeksbevindingen
Interne rapportage aan WODC, Veldkamp, 2004
Rapport nr. V3591 - 16 november 2004

CBS

Permanent Onderzoek Leefsituatie. Basis documentatie 2002
Voorburg, CBS, 2002

CBS

Mens en Maatschappij. Bevolking.
<http://statline.cbs.nl>, 2004

CBS

Mens en Maatschappij. Bevolking.
<http://statline.cbs.nl>, 2005

Ferwerda, H.

Standaard Enquête Daders. Delictitems die betrekking hebben op discriminatie, drugsdelicten en seksuele delicten, 2004

Ferwerda, H., I. van Leiden, N. Arts, A. Hauber

Halt: Het Alternatief? De effecten van Halt beschreven.
Arnhem, Advies- en onderzoeksgroep Beke, 2006
eveneens verschenen Den Haag, Boom Juridische uitgevers, 2006
Onderzoek en beleid, nr. 244

Fletcher, A.C., L. Steinberg, M. Williams-Wheeler

Parental influences on adolescent problem behavior: Revisiting Stattin and Kerr
Child Development, jrg. 75, nr. 3, 2004, pp. 781-796

Goodman, R.

The Strengths and Difficulties Questionnaire: A research note
Journal of Child Psychology and Psychiatry, jrg. 38, nr. 5, 1997, pp. 581-586

Goodman, R.

The extended version of the Strengths and Difficulties Questionnaire as a guide to child psychiatric caseness and consequent burden
Journal of Child Psychology and Psychiatry, jrg. 40, nr. 5, 1999, pp. 791-799

Hamlyn, B., C. Maxwell, J. Hales, C. Tait

2003 Crime and Justice Survey (England and Wales). Technical report. Prepared for the Crime and Criminal Justice Unit Research, Development and Statistics Directorate Home Office

National Centre for Social Research/BMRB Social Research, 2003

Heijden, P.G.M. van der, E. Zwane, D. Hessen

Schatting van aantal in Nederland verblijvende Antillianen die niet ingeschreven zijn in de GBA. Een 'capture-recapture'-analyse in opdracht van het Ministerie van Justitie Utrecht, Universiteit Utrecht, 2006

Hoogteijling, E.M.J.

Raming van het aantal niet in de GBA geregistreerden

Voorburg, CBS, 2002

nr. BPA no. 177-02-SOO

Huizinga, D.

Denver Youth Study. Interview Schedules

<http://ibs.colorado.edu/radc/schedules.html>, 2004

InterView

Technische verantwoording Jongeren '97

Amsterdam, Interview, 1997

Interne rapportage

InterView

Technische verantwoording Jongeren '95

Amsterdam, Interview, 1995

Interne rapportage

InterView

Technische verantwoording Jongeren '93

Amsterdam, Interview, 1993

Interne rapportage

InterviewNSS

Technische verantwoording Jongeren '99

Amsterdam, Interview/NSS, 1999

Interne rapportage

Intomart

Politiemonitor Bevolking 2005. Landelijke rapportage

Hilversum/Den Haag, Intomart/Ministerie van Binnenlandse Zaken/Ministerie van Justitie, 2005

Junger, M.

Discrepancies between police and self-report data for Dutch racial minorities

British Journal of Criminology, jrg. 29, nr. 3, 1989, pp. 273-284

Junger, M., K. Wittebrood, R. Timman

Etniciteit en ernstig en gewelddadig crimineel gedrag. In: R. Loeber, W. Slot, J.A. Sergeant (red.) *Ernstige en gewelddadige jeugddelinquentie. Omvang, oorzaken en interventies*

Houten, Bohn Stafleu Van Loghum, 2001, pp. 97-121

Junger-Tas, J., M.J.L.F. Cruijff, P.M. Van de Looij-Jansen, F. Reelick

Etnische minderheden en het belang van bindingen. Een onderzoek naar antisociaal gedrag onder jongeren

Houten/Antwerpen, Bohn Stafleu Van Loghum, 2003

Junger-Tas, J., M. Kruissink

Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit

's-Gravenhage, Staatsuitgeverij, 1987

Junger-Tas, J., M. Kruissink, P.H. Van der Laan

Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit en de justitiële jeugdbescherming: periode 1980-1990

Arnhem, Gouda Quint, 1992

Onderzoek en beleid, nr. 119

Junger-Tas, J., P.H. Van der Laan

Jeugdcriminaliteit 1980-1992

Den Haag, Ministerie van Justitie, 1995

Junger-Tas, J., M. Kruissink

Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit: periode 1980-1988

Arnhem, Gouda Quint, 1990

Onderzoek en beleid, nr. 100

Kleiman, W.M., B.M.W.A. Beke

Standaard Enquête Daders. De ontwikkeling van een meetinstrument t.b.v. onderzoek naar criminaliteit onder jongeren

Den Haag/Arnhem, Ministerie van Binnenlandse Zaken/Advies- en onderzoeksgroep Beke, 1992

Kruissink, M., A.A.M. Essers

Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit: periode 1980-1999

Den Haag, WODC, 2001

Onderzoeksnotities, nr. 2001-3

Kruissink, M., A.A.M. Essers

Zelfgerapporteerde jeugdcriminaliteit in de periode 1990-2001

Den Haag, WODC, 2004

Cahier, nr. 2004-1

Laan, A.M. van der, M. Blom

Jeugddelinquentie: risico's en bescherming. Bevindingen uit de WODC Monitor

Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005

Den Haag, Boom Juridische uitgevers, te verschijnen in 2006

Onderzoek en beleid, nr. 245

Laan, P.H. van der, A.A.M. Essers, G.L.A.M. Huijbregts, E.C. Spaans

Ontwikkeling jeugdcriminaliteit: periode 1980-1996; een tussentijds verslag

Den Haag, WODC, 1998

Laan, P.H. van der, E.C. Spaans, A.A.M. Essers, J.J.A. Essers

Jeugdcriminaliteit en jeugdbescherming: Ontwikkeling in de periode 1980-1994

Den Haag, WODC, 1997

Looij-Jansen, P.M. van der, J.E.J. Goldschmeding, E.J. De Wilde

Comparison of anonymous versus confidential survey procedures: effects on (psychological) health indicators in Dutch adolescents

Submitted, jrg. for publication in Journal of Youth and Adolescence, 2005

Markus, M.T., I.E. Lindhout, F. Boer, T.H.G. Hoogendijk, W.A. Arrindell

Factors of perceived parental rearing styles: the EMBU-C examined in a sample of Dutch primary school children

Personality and Individual Differences, jrg. 34, 2003, pp. 503-519

Ministerie van Binnenlandse Zaken

De GBA

Den Haag, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2004

Monshouwer, K., S. Van Dorsselaer, A. Gorter, J. Verdurmen, W. Vollebergh

Jeugd en Riskant Gedrag. Kerngegevens uit het Peilstationonderzoek 2003

Utrecht, Trimbos-Instituut, 2004

Nijboer, J.A.

Delinquentie en dwang. Ontwikkeling van delinquent gedrag bij leerlingen van het voortgezet onderwijs

Groningen, Strafrecht en Criminologie, RU Groningen, 1997

Pietersma, S. , R. Veenstra

Nederlandse vertaling Stattin en Kerr (2000) ouder-kind vragenlijst
Trails, 2004

Reuband, K.-H.

On the use of self-reports in measuring crime among adults: Methodological problems and prospects. In: M.W. Klein (red.) *Cross-National Research in Self-Reported Crime and Delinquency*
London, Kluwer Academic Publishers, 1989 , pp. 89-106
Behavioural and Social Sciences Vol.50

Sampson, R.J. , S.W. Raudenbush

Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods
American Journal of Sociology, jrg. 105, nr. 3, 1999, pp. 603-651

Schoen, E.D., P.R. Defize, M. Bakker

Methodologische evaluatie van de Politiemonitor Bevolking
Delft, TNO, 2000, pp. 2-48
TNO rapport nr. FSP-RPT-000032

Segers, J.

Methoden voor de maatschappij wetenschappen
Assen, van Gorcum, 1999

Stoop, I.A.L.

The hunt for the last respondent. Nonresponse in sample surveys
Den Haag/Utrecht, SCP/Universiteit Utrecht, 2005 (proefschrift)

Verhue, D.

Ontwikkeling Jeugdcriminaliteit. Veldwerkverantwoording
Amsterdam, Veldkamp, 2002
Rapport nr. 2931

Verhue, D. , M. Adriaansen

Veldwerkverantwoording. Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit meting 2005
Amsterdam, Veldkamp, 2005
Rapport nr. 3591

Voogt, R.

'I'm not interested'. Nonresponse bias, response bias and stimulus effect in election research.
Academisch proefschrift. Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, 2004

Vousten, R.

Random digit dialing in Rotterdam: opzet en enkele resultaten van een CATI experiment.
Voorburg, CBS, 1999
CBS intern rapport, nr. H3671-99-KPE

Webers, E. , B. Soels

Jongeren '95 WODC - codeboek
Amsterdam, Interview, 1995
Interne rapportage

Weerman, F.C., W. Smeenk, A. Slotboom, P. Harland, L. Den Dijker, C. Bijleveld et al.

De survey van het nscr-schoolproject. Documentatie en tabellenboek van de eerste onderzoeksrunde
Leiden, NSCR, 2003
Rapport-NSCR, nr. 2003-6

Widenfelt, B. van, A. Goedhart, P.D.A. Treffers, R. Goodman

Dutch version of the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ)
European Child & Adolescent Psychiatry, jrg. 12, 2003, pp. 281-289

Bijlage 1 Begeleidingscommissie

Voorzitter

dhr. prof. dr. P.H. van der Laan Senior onderzoeker Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving en bijzonder hoogleraar Sociaal Pedagogische Hulpverlening verbonden aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.

Leden

dhr. dr. H.B. Ferwerda Directeur en onderzoeker, Advies- en Onderzoeksgroep Beke
mw. dr. K. Wittebrood Wetenschappelijk medewerker Sociaal en Cultureel Planbureau
mw. dr. A. Donker Universitair docent vakgroep Strafrecht en Criminologie, Universiteit Leiden
dhr. drs. G.J. Terlouw Onderzoekscoördinator Directie Justitieel Jeugdbeleid, Ministerie van Justitie

Tot 1 januari 2006

mw. dr. A. de Winter Projectleider TRAILS, Disciplinegroep Psychiatrie, Faculteit der Medische Wetenschappen, Universitair Medisch Centrum Groningen
dhr. dr. S. van Heule Universitair docent Universiteit Gent

Bijlage 2 Pilot

Hier wordt een ingekorte versie van het verslag van de onderzoeksbevindingen (Bos et al., 2004) over de pilot van de WODC MZJ 2005 gegeven.

Doel van de pilot is inzicht te verkrijgen in:

- de begrijpelijkheid en eenduidigheid van vragen en antwoordcategorieën;
- de aansluiting van de vragenlijst bij de belevingswereld van de jongeren;
- de mate waarin de volgorde van de vragen al dan niet logisch is;
- de lengte van de vragenlijst.

In samenwerking met WODC, heeft Veldkamp 16 interviews van gemiddeld één uur gehouden met jongeren in de leeftijd van tien tot zeventien jaar oud. Het veldwerk vond plaats op 15, 16 en 18 november 2004 ten kantore van Veldkamp in Amsterdam. De afnamen zijn geobserveerd middels een gesloten tv- circuit.

Tijdens de gesprekken is de concept vragenlijst zoals die in de hoofdfase van het onderzoek gebruikt zal worden doorlopen met de respondenten. Tevens is gebruik gemaakt van een checklist, waarop enkele aandachtspunten zijn vermeldt.

Het onderstaande schema geeft weer welke criteria zijn gehanteerd bij het selecteren van de respondenten.

	Autochtoon		Allochtoon	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw
10-11 jaar	1	1	1	1
12-13 jaar	1	1	1	1
14-15 jaar	1	1	1	1
16-17 jaar	1	1	1	1
Totaal	4	4	4	4

Er zijn zowel respondenten uit Amsterdam als uit kleinere plaatsen rondom uitgenodigd (zoals de Zaanstreek, Haarlemmermeer, en dergelijke) om spreiding in mate van stedelijkheid te bewerkstelligen. Tevens is spreiding aangebracht tussen de verschillende etniciteiten (Antilliaans, Surinaams, Turks, Marokkaans) en opleiding. Het aantal lager opgeleiden is licht *oversampled*.

Algemene bevindingen

In het algemeen, verloopt het invullen van de vragenlijst door de respondenten redelijk tot goed. Bij met name de wat oudere respondenten (ouder dan 12) verloopt het invullen van de vragenlijst soepel. De jongere respondenten hebben iets meer moeite met bepaalde aspecten van de vragenlijst, met name met het invullen van het *Youth Self Report*.

Vrijwel alle respondenten stellen dat ze het invullen van de vragenlijst als leuk hebben ervaren. Redenen hiervoor lopen uiteen. Bijvoorbeeld het krijgen van meer zelfkennis ('wat heb ik ook alweer allemaal gedaan in het verleden'), bevestiging krijgen dat ze nu 'op het goede pad zijn' (met name van toepassing op in het verleden delinquente jongeren), gevoel ervaren dat 'men' geïnteresseerd is in hem/haar of dat het nuttig is om te onderzoeken wat er allemaal in jongeren omgaat. Het blijkt dat de vragen over delicten voor de meesten niet overheersen, omdat hele heftige reacties van paniek, woede, verdriet zijn uitgebleven bij de respondenten. De opbouw/volgorde van de vragen blijkt daarom goed.

De observaties van de afnamen en gesprekken met de jongeren leveren de volgende bevindingen op.

Aansluiting van terminologie bij belevingswereld, etniciteit en leeftijd

De mate waarin de vragenlijst aansluit op de belevingswereld van de respondenten kan voor problemen zorgen. Dit is mede gerelateerd aan leeftijd en etniciteit. Het Youth Self Report leidt tot problemen bij afname onder respondenten jonger dan twaalf jaar. Ze kennen veel van de genoemde begrippen niet. Dit gaat met name om de jongere allochtonen die ook minder goed de Nederlandse taal beheersen. De wat oudere respondenten (twaalf jaar en ouder) hebben over het algemeen minder moeite met de gebruikte terminologie, op een aantal uitzonderingen na. Ook lijken ze niet op te kijken van de vragen of er in ieder geval geen vreemd gevoel aan over te houden, wat erop duidt dat de vragenlijst aspecten omvat die relevant zijn voor hen en aansluiten bij hun belevingswereld.

Lengte van de vragenlijst

Ook de lengte van de vragenlijst zorgt bij bepaalde respondenten voor problemen. Het is voor bepaalde groepen niet haalbaar om een afnametijd van 45 minuten te realiseren. Omdat zoals gesteld, sommigen veel tijd nodig hebben om de vragen te bevatten en in te kunnen vullen, wordt de afnametijd erg lang. Hiernaast zijn veelplegers vaak lang bezig met het invullen van de vragen over de gepleegde delicten, wat ertoe leidt dat ook hier de afnametijd ver boven de 45 minuten uitkomt.

Wanneer het YSR bij tien- en elfjarigen komt te vervallen en we bij een afnameduur van veertig minuten bij aanvang van het YSR, dit onderdeel laten vervallen, schatten wij de gemiddelde afnameduur van de gesprekken in op vijftig minuten

Gepercipieerde ernst van het delict

Het blijkt dat de respondenten de ernst van een bepaald delict verschillend interpreteren. Wat de één ziet als een onschuldig incident (bijvoorbeeld het verscheuren van een schrift van een broertje of zusje) en daarom niet invult gedurende het interview, vult de ander wél in. Dit lijkt verband te houden met of iemand een 'zware' of een 'lichte' overtreder is. De zware overtreders zijn minder geneigd lichtere vergrijpen in te vullen.

Frequentie waarmee het delict is gepleegd

Sommige respondenten geven aan alleen die delicten te noteren die zij met enige regelmaat plegen of hebben gepleegd. Dit kan tot gevolg hebben dat delicten die de respondenten minder vaak plegen of hebben gepleegd niet worden genoteerd, wat weer effect kan hebben op de uiteindelijke frequenties waarmee bepaalde delicten worden gepleegd.

Verstreken tijd sinds het delict

Sommige respondenten geven aan alleen delicten gepleegd in het (verre) verleden in te vullen. Ze stellen recentelijk gepleegde delicten achterwege te laten, omdat ze bang zijn voor alsnog voor hen nadelige consequenties, mocht uitkomen dat ze recentelijk nog een delict hebben gepleegd. Ook blijkt het voor veel respondenten moeilijk te zijn heel ver in hun herinnering terug te graven, waardoor mogelijk ver in het verleden gepleegde delicten worden vergeten.

Sociale wenselijkheid van het al dan niet plegen van een delict

Verskillende respondenten geven aan te denken dat bepaalde vragen over het al dan niet plegen van een delict en een aantal statements van het YSR, niet eerlijk zullen worden beantwoord. Anderzijds geven andere (wat oudere) respondenten aan te verwachten dat sommige mensen bepaalde delicten zouden overdrijven of zelfs

verzinnen, om stoer over te komen. Echter, hierbij geldt de kanttekening dat de respondenten allen zeggen de vragenlijst naar waarheid ingevuld te hebben.

Mogelijke reacties van ouders

Gezien de leeftijd van de jongeren, moet ook rekening worden gehouden met de reacties van de ouders op de enquête. Met name bij de jongeren in de leeftijd van tien tot vijftien jaar oud. Ons inziens, bereidt de huidige introductie van het onderzoek ('Dit onderzoek gaat over jouw leefsituatie, hoe jij het vindt op school, wat je in je vrije tijd doet en of je wel eens dingen doet die eigenlijk niet mogen'), de ouders te weinig voor op de aard van de vragen. Het gaat dan met name over de vragen omtrent drugsgebruik en zware delicten. We stellen daarom voor in een introductiebrief naar de ouders, de doelen van het onderzoek wat nader te specificeren en wat concreter te zijn over het soort vragen dat aan hun kind gesteld zal worden.

Ook stellen we voor dat de enquêteurs voor aanvang van het interview nog even met de ouders spreken om ook mondeling het doel van het onderzoek toelichten, voor wie het onderzoek wordt uitgevoerd en welke vragen de jongeren kunnen verwachten. Dit om mogelijk negatieve reacties van ouders te voorkomen. Hiernaast stellen we voor dat de enquêteur na afloop van het interview nog even kort napraat met de respondent, om mogelijk opgekomen (negatieve) gevoelens te kunnen neutraliseren.

Bijlage 3 Domeinen en items in de enquête

Tabel 13 **Overzicht van de modules**

Domein	Subdomein	Tabel
Delicten	Prevalentie en frequentie	Tabel 14
	Vervolg vragen voor 15 delicten	Tabel 15
Individu	Achtergrondkenmerken	Tabel 16
	Vrijtijdsactiviteiten	Tabel 17
	Alcoholconsumptie en drugsgebruik	Tabel 18
	Psychosociaal functioneren	Tabel 19
	Slachtofferschap	Tabel 20
	Contacten met hulpverlenende instanties	Tabel 21
	Contacten met politie of justitie	Tabel 22
Familie	Achtergrondkenmerken gezin	Tabel 23
	Relatie met ouders	Tabel 24
	Kenmerken van de opvoedingsstijl van ouders	Tabel 24
School/werk	Schoolprestaties	Tabel 25
	Probleemgedrag op school	Tabel 25
	Relatie met school	Tabel 25
Vrienden	Tijdbesteding met vrienden	Tabel 26
	Delinquentie vrienden	Tabel 26
Woonomgeving	Woonomgeving	Tabel 27
Overig	Reactie respondent op enquête	Tabel 28
	Aanwezigheid anderen en zelfstandig invullen	Tabel 28
	Vervolgonderzoek	Tabel 28
	Wegingsfactoren	Tabel 28

Tabel 14 Delicten, ooit, startleeftijd en frequentie in de voorafgaande 12 maanden

Item	Variabele in het SPSS bestand
Voor de onderstaande delicten is gevraagd naar:	
Ooit gepleegd (heb je ooit wel eens...?)	v56_**
Startleeftijd (hoe oud was je toen je dit voor het eerst deed?)	v58_**
Frequentie (hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden ...)	v60_**
Prevalentie afgelopen 12 maanden (bewerking van v60_** naar 'niet'/'wel 'gepleegd afgelopen 12 mnd)	pjr_**
<i>Vernieling/openbare orde delicten</i>	
Vernieling	
Heb je weleens expres een auto (of een ander voertuig) beschadigd of vernield, bijvoorbeeld door deze/dit te bekrassen of een ruit in te gooien? T	v**_11
Heb je weleens expres de woning van iemand beschadigd of vernield, bijvoorbeeld door een ruit in te gooien? T	v**_12
Heb je weleens expres iets in een bus, tram, metro of trein vernield? T	v**_13
Heb je weleens expres iets anders beschadigd of vernield dat niet van jou was (bijvoorbeeld een ruit ingegooid, een lantaarnpaal, telefooncel of bushokje beschadigd)? T	v**_14
Eén of meer delicten in de subcategorie vernieling	vernieling
Bekladden	
Heb jij weleens muren, trams, metros, bussen en dergelijke beklad met pennen, stiften, een spuitbus of iets anders? T	v**_15
Discriminatie	
Heb je weleens iemand uitgescholden omdat hij of zij een andere huidskleur had? T	v**_7
Heb je weleens iemand uitgescholden omdat hij of zij homofiel was? T	v**_9
Eén of meer delicten in de subcategorie discriminatie	discriminatie
Eén of meer delicten in de hoofdcategorie vernieling/openbare orde delicten	vernielopen
<i>Vermogensdelicten</i>	
Winkeldiefstal	
Heb je weleens in een winkel prijsjes verwisseld om iets voor minder geld mee te kunnen nemen? T	v**_18
Heb je weleens iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen dat <i>goedkoper</i> of gelijk aan 10 euro was (bijvoorbeeld een krant, snoep, sigaretten of geld)? T	v**_19
Heb je weleens iets uit een winkel meegenomen zonder te betalen dat <i>duurder</i> was dan 10 euro (bijvoorbeeld een horloge, cd, videospelletje, parfum of geld)? T	v**_20
Eén of meer delicten in de subcategorie van winkeldiefstal (incl prijsjes verwisselen)	wdiefcom
Eén of meer delicten in de subcategorie winkeldiefstal (excl. Prijsjes verwisselen)	winkeldiefstal
Overige eenvoudige diefstal	
Heb je weleens iets van school gepikt van (mede)leerlingen, van leerkrachten of van school? T	v**_21
Heb je weleens een fiets of een scooter (brommer) gestolen? T	v**_22
Heb je weleens iets van de buitenkant van een auto/voertuig gestolen? T	v**_23
Heb je weleens iemands zakken gerold en bijvoorbeeld zijn of haar portemonnee, sleutels of mobiele telefoon gestolen? T	v**_29
Eén of meer delicten in de subcategorie overige eenvoudige diefstal	odiefstal

Tabel 14 Vervolg

	Variabele in het SPSS bestand
Heling	
Heb je weleens iets gekocht waarvan je wist of dacht dat het gestolen was, bijvoorbeeld cd's, een mobiele telefoon, kleding of iets dergelijks? T	v**_24
Heb je weleens iets verkocht waarvan je wist of dacht dat het gestolen was, bijvoorbeeld cd's, een mobiele telefoon, kleding of iets dergelijks? T	v**_25
Eén of meer delicten in de subcategorie heling	heling
Overige vermogensdelicten	
Heb je weleens iets uit een afgesloten auto gestolen, bijvoorbeeld een radio/cd speler, mobiele telefoon of andere spullen? T	v**_26
Heb je ooit weleens ergens ingebroken, bijvoorbeeld in een huis, school, bouwkeet of iets dergelijks omdat je iets wilde stelen? T	v**_27
Eén of meer delicten in de subcategorie van overige vermogensdelicten	overmogen
Eén of meer delicten in de hoofdcategorie vermogensdelicten	vermogen
Gewelds- of agressiedelicten	
Lichte geweldsdelicten	
Heb je weleens iemand bedreigd met de bedoeling hem/haar bang te maken? T	v**_28
Heb je wel eens iemand expres geslagen en/of geschopt zonder dat die persoon volgens jou gewond is geraakt? T	v**_32
Heb je ooit weleens iemand expres zo geslagen en/of geschopt dat die persoon daardoor gewond is geraakt (bijvoorbeeld een blauw oog, een bloedneus of ernstiger verwondingen)? T	v**_33
Eén of meer delicten in de subcategorie lichte geweldsdelicten	geweldlicht
Ernstige geweldsdelicten	
Heb je weleens iemand op straat bedreigd met de bedoeling iets van hem of haar te stelen? T	v**_30
Heb je wel eens geweld gebruikt om iets van iemand te stelen, bijvoorbeeld een handtasje, een portemonnee of een mobiele telefoon? T	v**_31
Heb je weleens expres iemand met een wapen verwond? Bijvoorbeeld met een stuk hout, een schaar of een mes. T	v**_35
Heb je wel eens geprobeerd seks te hebben met iemand die dat niet wilde? T	v**_36
Eén of meer delicten in de subcategorie ernstige geweldsdelicten	geweldernst
Overige agressiedelicten, bij discriminatie	
Heb je weleens met iemand gevochten omdat hij of zij een andere huidskleur had?	v**_8
Heb je weleens met iemand gevochten omdat hij of zij homofiel was?	v**_10
Eén of meer delicten in de subcategorie overige agressiedelicten, bij discriminatie	discriminatie01
Iemand verwonden (extra subcategorie)	
Combinatie van slaan met verwonding (v**_33) en iemand met wapen verwonden (v**_35)	verwonden

Tabel 14 Vervolg

	Variabele in het SPSS bestand
<i>Overige delicten</i>	
Internetdelicten	
Heb je wel eens van het internet software of muziek gehaald terwijl je wist dat dit illegaal was, bijvoorbeeld illegaal muziek of software met anderen delen via KazaA, Napster of eMule?	v**_1
Heb je wel eens met opzet via internet of per e-mail virussen rondgestuurd naar andere computers? T	v**_2
Heb je wel eens via een sms, e-mail of in een chatbox iemand een bericht gestuurd met de bedoeling hem of haar bang te maken? T	v**_3
Eén of meer delicten in de subcategorie internetdelicten	internet
Eén of meer delicten in de subcategorie internetdelicten (excl. downloaden)	internetexdown
Drugsdelicten	
Heb je wel eens softdrugs zoals wiet of hasj verkocht? T	v**_4
Heb je weleens XTC (Ecstasy, MDMA), paddo's (of magic mushrooms) of amfetamine verkocht? T	v**_5
Heb je wel eens andere harddrugs zoals cocaïne (coke of wit) of heroïne (horse, smack of bruin) verkocht? T	v**_6
Eén of meer delicten in de subcategorie drugsdelicten	drugs
Wapenbezit	
Heb je wel eens een wapen bij je, met de bedoeling je zelf te beschermen of voor het geval je bij een gevecht betrokken raakt? T	v**_34
<i>Overtredingen</i>	
Zwartrijden in het openbaar vervoer	
Ben je weleens meegereden met de bus, tram, metro of trein zonder te betalen? T	v**_16
Vuurwerk	
Heb je wel eens vuurwerk afgestoken, terwijl dit op dat moment niet mocht? T	v**_17
<i>Totaalscore van 33 delicten ooit en in het afgelopen jaar (aangegeven met een T)</i>	
Eén van de 33 delicten in het afgelopen jaar	deljr33
Eén van de 33 delicten ooit	delooit33
<i>Totaalscore van 33 delicten ooit en in afgelopen jaar excl. overtredingen</i>	
Een van de 33 delicten in het afgelopen jaar (exclusief overtredingen)	deljr31
Een van de 33 delicten in het afgelopen jaar (exclusief overtredingen)	delooit31
<i>Totaalscore delinquentie (zie van der Laan en Blom, 2006 voor delinquentieschaal)</i>	
Totaalscore delinquentie (ernst*frequentie)	delinqs
Totaalscore in vier delinquentiecategorieën (niet-delinquent, overtreder, licht en zwaar delinquent)	delinqc4

Tabel 15 Vervolgfragen voor 15 delicten (alleen voor het laatste feit)

Item	Variabele in het SPSS bestand
De onderstaande vragen zijn alleen gesteld voor de delicten: Onvrijwillige seks, iemand geslagen persoon gewond, bedreigen, geweldgebruik om te stelen, zakkenrollen, inbraak, uit auto stelen, winkeldiefstal goedkoper/duurder dan 10 euro, voertuig beschadigen, woning beschadigen, bus/tram/metro/trein beschadigen, iets anders beschadigen	
Medeplegers	
Alleen of samen gepleegd?	v66_1 t/m v66_15
Indien samen, met hoeveel anderen?	v67_1 t/m v67_15
Indien samen, met wie? (vader/moeder, broer/zus, familie, vriend(en), bekende(n) of anders)	v68_1 t/m v68_15
Waar gepleegd?	
Laatste keer waar gepleegd? (thuis, school, winkel, snackbar/restaurant/disco, op straat, station, zwembad, elders)	v69_1 t/m v69_15
Toezicht aanwezig (vraagstelling afhankelijk van 'waar gepleegd')	
Was er iemand anders in huis aanwezig?	v70_1 en v71_1
Was er een leerkracht of conciërge in de buurt?	v72_1
Was er bewaking of beveiliging in winkel? (coderingsfout, geen antwoorden)	
Indien in snackbar/restaurant/disco of zwembad gepleegd, waren er andere mensen aanwezig?	v74_1
Indien op straat of op station gepleegd, waren er andere mensen in de buurt?	v75_1; v76_1
Indien op station gepleegd, was er bewaking of beveiliging in de buurt?	v77_1)
Wanneer gepleegd?	
Doordeweeks of in het weekend?	v78_1
's Ochtends, 's middags, 's avonds, of 's nachts	v78_1
Alcohol of drugsgebruik?	
Had je daarvoor: alcohol gedronken, softdrugs gebruikt, harddrugs gebruikt, alcohol en drugs gebruikt of niets gebruikt?	v80_1
Redenen van plegen	
Waarom deed je dat? (meerdere antwoorden mogelijk)	v81_1 t/m v86_15
Slachtoffer	
Hoeveel slachtoffers waren er?	v87_1 t/m v87_15
Indien één slachtoffer, kende je het slachtoffer? (bij seks, verwonden, bedreigen, beroven en zakkenrollen)	v88_*
Indien meerdere slachtoffers, kende je de slachtoffers? (bij seks, verwonden, bedreigen, beroven en zakkenrollen)	v89_*
Kende je de persoon van wie de spullen waren? (bij vernieling voertuig, woning, bus/tram/metro/trein en iets anders vernield)	v90_*
Was je al een keer eerder in deze winkel geweest? (bij winkeldiefstal)	v91_*
Ernst van het feit	
Hoe ernstig was persoon verwond? (niets, schram, blauw oog, bloedneus of anders) (bij seks en verwonden)	v92_*
Had persoon medische hulp nodig? (geen dokter, naar dokter of naar ziekenhuis) (bij seks en verwonden)	v93_*
Wat heb je beschadigd of vernield? (open vraag) (bij vernieling voertuig, woning, bus/tram/metro/trein en iets anders vernield)	v94_*
Wat heb je gestolen? (bij winkeldiefstal, beroving, zakkenrollen en inbraak)	v95_*
Pakkans	
Hoe groot was de kans dat je gepakt zou worden? (heel groot... afwezig)	v96_1 t/m v96_15
Ontdekking	
Is het ontdekt?	v97_1 t/m v97_15
Indien ontdekt, door wie ontdekt? (ouders, vrienden, winkelpersoneel, leerkracht/conciërge, conducteur, stadswacht, politie of anders)	v98_1 t/m v98_15
Indien ontdekt, wat gebeurde daarna? (niets, waarschuwing, niet meer doen, teruggeven, straf, politie waarschuwen, verhoord door politie of in gevangenis)	v99_*

Tabel 16 Achtergrondkenmerken

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Achtergrondkenmerken</i>	
Sekse	v6
Geboortedatum	v7_1; v7_2; v7_3
Leeftijd op 1 januari 2004	lftd; lftd2
Geboorteland	v10
Herkomstgroep volgens respondent	v11
Herkomstgroep (afgeleide van geboorteland respondent en ouders)	ethnic; ethnicnew ethnic02

Tabel 17 Vrijtijdsactiviteiten

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Vrijtijdsactiviteiten</i>	
Dagelijkse bezigheden na schooltijd doordeweeks: type	
Als je doordeweeks (dat is van maandag tot en met donderdag) na schooltijd buitenshuis bent, waar ben je dan meestal?	
Met je ouders op stap	v33_1
Gaat nooit weg, is meestal thuis	v33_12
Bij de sportclub	v33_2
Bij de jeugdsoos	v33_3
Bij een (andere) vereniging	v33_4
Bij vrienden thuis	v33_5
Bij vrienden op straat	v33_6
In de bioscoop	v33_7
In de kroeg of het café	v33_8
In de disco	v33_9
Bij een (house)party	v33_10
Overig	
Ergens anders, namelijk...	v33_11
Vrijtijdsactiviteiten na schooltijd doordeweeks: duur	
Als je doordeweeks weggaat, hoe lang ben je dan meestal weg van huis?	v34
<i>Vrije-tijdsactiviteiten in het weekend: type</i>	
Als je tijdens het weekend (dat is vrijdag tot en met zondag) buitenshuis bent, waar ben je dan meestal?	
Met je ouders op stap	v35_1
Gaat nooit weg, is meestal thuis	v35_12
Bij de sportclub	v35_2
Bij de jeugdsoos	v35_3
Bij een (andere) vereniging	v35_4
In de bioscoop	v35_7
Bij vrienden thuis	v35_5
Bij vrienden op straat	v35_6
In de kroeg of het café	v35_8
In de disco	v35_9
Bij een (house)party	v35_10
Overig	
Ergens anders, namelijk...	v35_11
Vrije-tijdsactiviteiten in het weekend: duur	
Als je in het weekend weggaat, hoe lang ben je dan meestal weg van huis?	v36

Tabel 18 Middelengebruik

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Middelengebruik</i>	
Alcohol	
Op hoeveel van de vier doordeweekse dagen drink je meestal alcohol? Dus van maandag tot en met donderdag	v112
Op hoeveel van de weekend dagen drink je meestal alcohol? Dus van vrijdag tot en met zondag.	v114
Als je op een doordeweekse dag drinkt, hoeveel alcohol (glazen, flesjes of blikjes) drink je dan op zo'n dag?	v113
Als je op een weekend dag drinkt, hoeveel alcohol (glazen, flesjes of blikjes) drink je dan op zo'n dag?	v115
Hoe vaak ben je de afgelopen maanden aangeschoten of dronken geweest na het drinken van alcoholhoudende dranken?	v116
Softdrugs	
Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden wiet (marihuana) of hasj gebruikt?	v117
Hoe vaak heb je in de afgelopen vier weken wiet (marihuana) of hasj gebruikt?	v118
Hoe oud was je toen je voor het eerst wiet gebruikte?	v119
Als je wiet of hasj rookt(e), hoeveel joints rookt(e) je dan gemiddeld per keer?	v120
Harddrugs (partydrugs)	
Hoe vaak heb je in de afgelopen maanden XTC (ecstasy, MDMA), paddo's (of magic mushrooms) of amfetamine (uppers, pep of speed) gebruikt?	v124
Hoe vaak heb je in de laatste vier weken XTC (ecstasy, MDMA), paddo's (of magic mushrooms) of amfetamine (uppers, pep of speed) gebruikt?	v125
Hoe oud was je toen je voor het eerst XTC (ecstasy, MDMA), paddo's (of Magic mushrooms) of amfetamine (uppers, pep of speed) gebruikte?	v126
Harddrugs (overig)	
Hoe vaak heb je in de afgelopen 12 maanden cocaïne (coke of wit) of heroïne ((horse, smack of bruin) gebruikt?	v121
Hoe vaak heb je in de laatste vier weken cocaïne (coke of wit) of heroïne ((horse, smack of bruin) gebruikt?	v122
Hoe oud was je toen je voor het eerst cocaïne, heroïne of amfetamine gebruikte?	v123
Combinatie drugs	
Gebruik je wel eens op één dag of avond meerdere drugs?	v128_1 t/m v128_5
Combinatie alcohol en drugs	
Gebruik je wel eens op één dag of avond drugs én alcohol?	v127_1 t/m v127_9

Tabel 19 Psychosociaal functioneren

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Psychosociaal functioneren</i>	
Prosociaal gedrag (weinig-veel)	
Ik probeer aardig te zijn tegen anderen. Ik houd rekening met hun gevoelens	v101_1
Ik deel makkelijk met anderen (snoep, speelgoed, potloden enzovoort)	v101_4
Ik help iemand die zich heeft bezeerd, van streek is of zich ziek voelt	v101_9
Ik ben aardig tegen jongere kinderen	v101_17
Ik bied vaak anderen aan hun te helpen (ouders, leerkrachten, kinderen)	v101_20
Hyperactief/aandachtsproblemen (geen-wel)	
Ik ben rusteloos, ik kan niet lang stilzitten	v101_2
Ik zit constant te wiebelen of te friemelen	v101_10
Ik ben snel afgeleid, ik vind het moeilijk me te concentreren	v101_15
Ik denk na voor ik iets doe ^a	v101_21
Ik maak af waar ik mee bezig ben. Ik kan mijn aandacht er goed bij houden ^a	v101_25
Emotionele symptomen (geen-wel)	
Ik heb vaak hoofdpijn, buikpijn, of ik ben misselijk	v101_3
Ik pieker veel	v101_8
Ik ben vaak ongelukkig, in de put of in tranen	v101_13
Ik ben zenuwachtig in nieuwe situaties. Ik verlies makkelijk mijn zelfvertrouwen	v101_16
Ik ben voor heel veel dingen bang, ik ben snel angstig	v101_24
Gedragsproblemen (geen-wel)	
Ik word erg boos en ben vaak driftig	v101_5
Ik doe meestal wat me wordt opgedragen ^a	v101_7
Ik vecht vaak. Het lukt mij anderen mensen te laten doen wat ik wil	v101_12
Ik word er vaak van beschuldigd dat ik lieg of bedrieg	v101_18
Ik neem dingen weg die niet van mij zijn thuis, op school of op andere plaatsen	v101_22
Problemen in relaties met leeftijdgenoten (geen-wel)	
Ik ben nogal op mijzelf. Ik speel meestal alleen of bemoei mij niet met anderen	v101_6
Ik heb minstens één goede vriend of vriendin ^a	v101_11
Andere jongeren van mijn leeftijd vinden mij over het algemeen aardig ^a	v101_14
Andere kinderen of jongeren pesten of treiteren mij	v101_19
Ik kan beter met volwassenen opschieten dan met jongeren van mijn leeftijd	v101_23
<i>Schalen psychosociaal functioneren</i>	
Prosociaal gedrag	sprosoc
Hyperactief/aandachtsproblemen	shyper
Emotionele symptomen	semotion
Gedragsproblemen	sconduct
Problemen in relaties met leeftijdgenoten	speer
Totaal psychosociale problemen (shyper, semotion, sconduct en speer)	sdqproblems

^a Voor gebruik in de schaal is deze variabele gehercodeerd.

Tabel 20 Slachtofferschap

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Slachtofferschap</i>	
Slachtofferschap: type	
Heeft iemand in de afgelopen 12 maanden wel eens iets van je proberen te stelen?	v103
Heeft iemand je in de afgelopen 12 maanden wel eens bedreigd met slaan of schoppen zonder dat je <i>echt</i> werd aangevallen of mishandeld?	v105
heeft iemand je in de afgelopen 12 maanden wel eens bedreigd met een wapen, bijvoorbeeld met een schaar, een stuk hout, een mes, een pistool of iets anders?	v108
Heeft iemand je in de afgelopen 12 maanden wel eens zo geslagen of geschopt dat je daardoor gewond bent geraakt? (bijvoorbeeld blauwe plekken, bloedneus, blauw oog of ernstiger verwondingen)	v109
Slachtofferschap: vervolgvragen	
Bij stelen: de laatste keer dat je dit meemaakte, wat heeft die persoon toen van je Gestolen?	v104_1 t/m v104_15
Bij bedreigen: de laatste keer dat je dit meemaakte, waar gebeurde dat?	v106
Bij bedreigen: de laatste keer dat je dit meemaakte, was die persoon: (stief)vader/moeder, (stief)broer/zus, ander familielid, vriend, klasgenoot, kennis, leerkracht, anders namelijk ik kende de persoon niet	v107
Bij slaan met verwonding: de laatste keer dat je dit meemaakte, waar gebeurde dat?	v110
Bij slaan met verwonding: de laatste keer dat je dit meemaakte, was die persoon: (stief)vader/moeder, (stief)broer/zus, ander familielid, vriend, klasgenoot, kennis, leerkracht, anders namelijk ik kende de persoon niet	v111

Tabel 21 Contacten met hulpverlenende instanties

Item	Variabele in SPSS bestand
<i>Problemen</i>	
Heb je in de afgelopen zes maanden één van de volgende problemen gehad?	
Problemen met gezin	v129_1
Problemen met geld	v129_2
Problemen met gezondheid	v129_3
Problemen met huisvesting	v129_4
Problemen met alcohol	v129_5
Problemen met drugs	v129_6
Problemen met criminaliteit	v129_7
Psychische problemen	v129_8
Anders, namelijk...	v129_9
Nee, geen problemen	v129_10
Contact met hulpverlenende instanties	
Heb je voor dit probleem of deze problemen hulp gehad?	v130
Contact met welke hulpverlenende instanties?	
Als je hulp hebt gehad, van wie was dat?	
RIAGG	v131_1
Maatschappelijk werk	v131_2
Jongerenhulpverlening (zoals bureau jeugdzorg of het JIP)	v131_3
Schoolarts	v131_4
Huisarts	v131_5
School/mentor/decaan	v131_6
Ouders/verzorgers	v131_7
Vrienden	v131_8
Anders, namelijk...	v131_9

Tabel 22 Contacten met politie of justitie

Item	Variabele in SPSS bestand
Contacten met politie vanwege slachtofferschap	
Heb je weleens met de politie te maken gehad omdat je slachtoffer was geworden van een strafbaar feit?	v132
Contacten met politie of justitie vanwege delicten	
Heb je weleens een waarschuwing of een preek van een politieagent gekregen omdat je iets had gedaan dat niet mocht?	v133
Heb je weleens een bekeuring van een agent gehad?	v134
Ben je weleens door een politieagent gehoord omdat je werd verdacht van een strafbaar feit?	v135
Heb je weleens op het politiebureau moeten overnachten omdat ze je verdachten van een strafbaar feit?	v136
Heb je weleens op een andere manier met de politie te maken gehad?	v137
Contacten met politie in de afgelopen 12 maanden	
Je zei dat je weleens met de politie te maken hebt gehad. Hoe vaak heb je dat in de afgelopen 12 maanden meegemaakt?	v138
De laatste keer dat je dit meemaakte, waarvoor was dat?	v139
Stop-reactie	
Heb je wel eens een Stop-straf van de politie gehad? (Dit is een straf die je kunt krijgen van de politie als je voor je twaalfde jaar iets hebt gedaan dat volgens de wet niet mag -strafbaar is-)	v140
En in de afgelopen 12 maanden?	v141
De laatste keer dat je een STOP-straf kreeg, wat had je toen gedaan?	v142
Halt-straf	
Heb je wel eens een Halt-straf gehad? (dit is een straf die je kunt krijgen van de politie, bijvoorbeeld als je iets hebt beschadigd of uit een winkel hebt meegenomen zonder te betalen)	v143
En in de afgelopen 12 maanden?	v144
De laatste keer dat je een Halt-straf kreeg, wat had je toen gedaan?	v145
Justitie	
Ben je weleens door een rechter veroordeeld tot een straf in een jeugdinrichting? (een jeugdgevangenis of een behandelinrichting)	v146
Hoe lang duurde deze straf (indien meer dan 1 keer, ook de 2 ^e en 3 ^e keer invullen)	v147

Tabel 23 Achtergrondkenmerken gezin

Item	Variabele in SPSS bestand
Gezinssituatie	
Woon je bij een van je ouders of ergens anders?	v12
Ergens anders: waar woon je dan?	v13
Hoeveel personen wonen er in totaal bij jou in huis (jezelf meegerekend)?	v14
Ben jij van de inwonende kinderen: jongste/oudste/ertussenin/geen andere kinderen?	v15
Wie wonen er bij jou in huis	
(Biologische) ouders getrouwd/samenwonend, gescheiden, één overleden, anders	v16_1 t/m v16_9 v17
Achtergrondkenmerken ouders	
Geboorteland vader	v18
Indien niet bij biologische vader: geboorteland biologische vader	v24
Geboorteland moeder	v21
Indien niet bij biologische moeder: geboorteland biologische moeder	v25
Hoogste opleiding vader	v19
Vader betaald werk	v20
Hoogste opleiding moeder	v22
Moeder betaald werk	v23
Schaal achtergrondkenmerken ouders	
Opleidingsniveau huishouden (combinatie v19 en v22)	oplhh03
Werk huishouden (combinatie v20 en v23)	werkh01
Gezinsmobiliteit/verhuisgeneigdheid	
Hoe vaak ben je in je leven verhuisd?	v26
Hoe lang woon je op dit adres?	v27

Tabel 24 Relatie met en opvoedingskenmerken vader of moeder

Item	Variabele in SPSS bestand	
	Vader	Moeder
<i>Relatie met vader of moeder</i>		
Emotionele steun (weinig-veel) [EMBU]		
Als het slecht met je gaat, probeert je vader/moeder je dan te troosten of te helpen?	v29_1	v30_1
Probeer je vader/moeder je te helpen en te begrijpen als je verdrietig bent?	v29_7	v30_7
Zegt je vader/moeder wel eens dat je iets heel goeds hebt gedaan?	v29_12	v30_12
Vindt je vader/moeder je goed zoals je bent?	v29_16	v30_16
<i>Opvoedingskenmerken vader of moeder</i>		
Disciplineren		
Geeft je vader/moeder je wel eens zomaar een klap?	v29_2	v30_2
Krijg je wel eens straf van je vader/moeder terwijl je niets verkeerd hebt gedaan?	v29_8	v30_8
Slaat je vader/moeder je vaker dan je verdient?	v29_13	v30_13
Geeft je vader/moeder je ook straf om kleine dingen?	v29_17	v30_17
Openheid van de jongere naar ouders		
Praat je uit jezelf met jouw vader/moeder over hoe jij het doet bij de verschillende vakken op school?	v29_3	v30_3
Vertel je jouw vader/moeder hoe het ging op school als je thuis komt (hoe je verschillende proefwerken hebt gemaakt, je relatie met leraren enzovoort)?	v29_9	v30_9
Heb je geheimen voor jouw vader/moeder over wat je doet in jouw vrije tijd?	v29_14	v30_14
Verberg je voor jouw vader/moeder wat je 's avonds laat en in de weekenden doet?	v29_18	v30_18
Als je 's avonds tot laat bent weg geweest, vertel je dan uit jezelf aan jouw vader/moeder wat je hebt gedaan als je die avond thuis komt?	v29_20	v30_20
Ouderlijke controle		
Heb je de toestemming van jouw vader/moeder nodig om op een doordeweekse avond tot laat weg te blijven?	v29_5	v30_5
Moet je het eerst aan jouw vader/moeder vragen voordat je samen met je vrienden kan beslissen wat jullie gaan doen op een zaterdagavond?	v29_11	v30_11
Als je 's avonds tot laat bent weg geweest wil jouw vader/moeder dan dat je uitlegt wat je hebt gedaan en met wie je samen was?	v29_15	v30_15
Wil jouw vader/moeder altijd dat je vertelt waar je 's avonds bent, met wie je bent en wat jullie samen doen?	v29_19	v30_19
Voordat je op een zaterdagavond weg gaat, wil jouw vader/moeder dan dat je vertelt waar je naar toe gaat en met wie?	v29_22	v30_22
Informereren door ouders		
Heeft jouw vader/moeder in de laatste maand gepraat met de ouders van jouw vrienden?	v29_4	v30_4
Begint jouw vader/moeder een gesprek met jou over dingen die jij hebt meegemaakt?	v29_6	v30_6
Is jouw vader/moeder de afgelopen maand een gesprek met jou begonnen over jou vrije tijd?	v29_21	v30_21
Is jouw vader/moeder de afgelopen maand een gesprek met jou begonnen over jou vrije tijd?	v29_10	v30_10
Praat jouw vader/moeder met jouw vrienden als ze bij jou thuis komen?	v29_23	v30_23
Passieve monitoring		
Hoeveel weten je vader/moeder van de volgende dingen?		
Wie je vrienden zijn	v31_1	v32_1
Waar je bent na schooltijd	v31_2	v32_2
Wat je doet in je vrije tijd	v31_3	v32_3
Waar je naar toe gaat als je uitgaat	v31_4	v32_4
Waar je je geld aan uit geeft	v31_5	v32_5
<i>Schalen emotionele steun en opvoedingsstijlen (voor vader en moeder afzonderlijk)</i>		
Openheid van de jongere naar ouders	vopenheid	mopenheid
Emotionele steun	vemosteun	memosteun
Harde disciplineren	vdiscipline	mdiscipline
Ouderlijke controle	vcontrole	mcontrole
Informereren door ouders	vsollicit	msollicit
Passieve monitoring	vmonitor	mmonitor

Tabel 25 Opleidingsniveau, prestaties, probleemgedrag en relatie met school

Item	Variabele in SPSS bestand
Opleidingsniveau	
Op welke school of opleiding zit jij	v38
Opleidingsniveau afgerond	
Voordat je aan deze opleiding begon, had je toen al een opleiding gevolgd en welke heb je deze opleiding afgerond?	v41
Indien nee, waarom niet?	v42
Schoolprestaties	
Als je denkt aan je laatste rapport, hoe waren dan je schoolprestaties over het algemeen?	v43
Ben je op school weleens blijven zitten?	v40
Hoe vaak ben je blijven zitten?	v44
Doe je de klas waar je nu in zit voor de eerste of de tweede keer?	v45
Probleemgedrag op school	
Ben je de laaste 6 maanden wel eens van school geschorst?	v46
Hoeveel lesuren heb je in de laatste zes maanden gemiddeld per week gespijeld?	v47
Relatie met school	
Ik ga met plezier naar school	v48
Ik verveel me op school	v149_1
Ik heb een leuke school	v149_2
Ik zou liever op een andere school willen zitten	v149_3
Op school voel ik mij thuis	v149_4
	v149_5
Voor degenen die niet meer op school zitten:	
Relatie met werk	
Ik ga met plezier naar mijn werk	v151_1
Ik verveel me op mijn werk	v151_2
Ik heb een leuke werkkring / baan	v151_3
Ik zou liever ergens anders werken	v151_4
Op mijn werk voel ik mij thuis	v151_5

Tabel 26 Tijdbesteding met vrienden, delinquentie vrienden

Item	Variabele in SPSS bestand
Tijdbesteding met vrienden	
Hoe vaak ga je op doordeweekse dagen na schooltijd om met je vrienden of vriendinnen?	v50
Hoe lang ben je dan samen met ze?	v51
Hoe vaak zie jij je vrienden op weekend dagen?	v52
Hoe lang ben je dan samen met ze?	v53
Delinquentie vrienden (weinig-veel)	
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden weleens iets op straat hebben vernield (bijvoorbeeld een ruit ingegooid, een fiets, verkeersbord, lantaarnpaal of bushokje beschadigd)?	v54_1
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden wel eens iets dat goedkoper was dan 10 euro uit een winkel meegenomen hebben zonder te betalen (bijvoorbeeld een krant, snoep, sigaretten, make-up, geld of iets anders)?	v54_2
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden wel eens iets dat duurder was dan 10 euro uit een winkel meegenomen hebben zonder te betalen (bijvoorbeeld een horloge, cd's, een videospelletje, parfum, geld of iets anders)?	v54_3
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden wel eens ergens hebben ingebroken, bijvoorbeeld in een huis, school of bouwkeet?	v54_4
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden wel eens iemand zo hard geslagen dat daar iemand bij gewond is geraakt (bijvoorbeeld een bloedneus, blauw oog of ergere verwondingen)?	v54_5
Heb je vrienden/vriendinnen die in de afgelopen 12 maanden wel eens met de politie in aanraking zijn geweest omdat zij werden verdacht van een strafbaar feit? (een strafbaar feit is iets dat wel kan gebeuren, maar volgens de wet niet mag).	v54_6
Schaal	
Delinquente vrienden (somscore v54_1-v54_6)	vriendendeviant

Tabel 27 Woonomgeving respondent

Item	Variabele in SPSS bestand
[De onderstaande vragen zijn gesteld aan de interviewer]	
Directe huiselijke woonomgeving	
Wat vond je van de huiselijke woonomgeving:	v165_1
Onprettig binnenklimaat (tabakslucht, lawaaiig, donker, weinig natuurlijk licht, vochtig, muffig, schimmelig, tochtig, slecht geïsoleerd, blootliggende bedrading)	
Wat vond je van de huiselijke woonomgeving:	v165_2
Vies in huis (overall spinnenwebben, rommelig, grote afwas, grote wanorde, overal stapels papier, kleren etc.)	
Wat vond je van de huiselijke woonomgeving:	v165_3
Comfortabel huis (grote woonkamer, ruime keuken, mooie tuin, vrijstaand huis)	
Type woning	
Vrijstaande woning, twee onder één kap, rijtjeshuis, appartement/flat, woonwagen of anders	v166
Buurt	
We willen een beeld krijgen van de straat waarin de jongere woont. Zou je willen aangeven of je de volgende aspecten in de straat ben tegengekomen?	
Zwerfvuil (afval, plastic, papier etc.)	v167_1
Opengescheurde vuilniszakken	v167_2
Op straat gegooide flessen of blikjes	v167_3
Opvallend veel graffiti	v167_4
Vernielde fietsen	v167_5
Dichtgetimmerde ramen/panden	v167_6
Sloopauto's	v167_7
Veel overgeschilderde graffiti	v167_8
Gebruikte injectiespuitjes of naalden	v167_9
Achtergelaten winkelwagentjes	v167_10
Niets van dit alles	v167_11
Schalen	
Directe huiselijke woonomgeving (somscore v165_1-v165_3)	shuis
Mate van verloedering in buurt (somscore v167_1-v167_10)	sstraat
(De onderstaande vragen zijn afkomstig uit het GBA)	
<i>Woonlocatie</i>	
Gemeentegrootte	gemgrootte; gemgrootte01
Stedelijkheidsgraad	stedh
Landsdeel	regio

Tabel 28 Overige variabelen (reactie respondent op interview; aanwezigheid anderen en zelfstandig invullen enquête; vervolgonderzoek; weegfactoren)

Item	Variabele in SPSS bestand
Reactie respondent op het interview	
Vond je het een interessant interview?	v152
Vond je de vragen moeilijk om te beantwoorden?	v153
Er zijn een aantal vragen gesteld over drugsgebruik. Zijn er vragen geweest waarin je niet precies hebt geantwoord wat je weleens hebt gedaan?	v154
Er zijn veel vragen gesteld over dingen die wel eens gebeuren, maar volgens de wet niet mogen (het overtreden van regels).Zijn er vragen geweest waarin je niet precies hebt geantwoord wat je weleens hebt gedaan?	v155
Aanwezigheid anderen en zelfstandig invullen enquête	
Was er iemand anders aanwezig in de kamer bij het invullen van de CASI-module?	v157
Toen de jongere de CASI-vragen beantwoorde, keek er toen iemand mee op het scherm?	v158
Heeft de jongere de CASI-module zelfstandig ingevuld of was er hulp nodig?	v159
Vanaf welke module zijn de vragen door de interviewer voorgelezen?	v160
Had de jongere moeite met het lezen van de vragen?	v161
Was er iemand anders aanwezig in de kamer bij het invullen van de CAPI-module?	V256
Waarom waren er andere personen aanwezig bij de afname van het CAPI-deel van het interview?	V257
Vervolgonderzoek	
Het kan zijn dat we volgend jaar opnieuw een onderzoek gaan doen als deze, zou jij daar opnieuw aan willen meewerken?	v163
Weegfactoren	
Binnen bevolkingsgroepen	weeg
Binnen en tussen bevolkingsgroepen (voor landelijk representatief)	weegt

Bijlage 4 Psychometrische kenmerken van de schalen in de enquête

In de vragenlijst zijn diverse schalen opgenomen. Voor een groot deel daarvan zijn de psychometrische kenmerken (gemiddelde, standaarddeviatie, feitelijke range en Cronbach's alpha) onderzocht bij verschillende subgroepen. Te weten naar sekse (man en vrouw), herkomstgroep (autochtoon en allochtoon), leeftijd (10-11-, 12-13-, 14-15-, 16-17-jarigen), opleidingsniveau (basisschoolleerlingen, leerlingen op het voortgezet lager onderwijs – praktijkschool, speciaal onderwijs, ivbo, vbo en mavo) en leerlingen op het voortgezet hoger onderwijs (havo en hoger, inclusief brugklassers – en werkenden of werkzoekenden).

Tabel 29 Psychosociaal functioneren, ongewogen

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Prosociaal gedrag	7,7	8,5	8,1	8,2	8	8,1	8,1	8,4
N; standaarddeviatie	754; 1,8	706; 1,4	1.008; 1,7	452; 1,7	288; 1,8	422; 1,7	400; 1,7	350; 1,6
Feitelijke range	0-10	4-10	0-10	1-10	1-10	1-10	3-10	0-10
Cronbach's alpha	0,62	0,53	0,62	0,59	0,64	0,60	0,60	0,61
Hyperactief gedrag en aandachtsproblemen	3,6	3,4	3,7	3,1	3,5	3,6	3,6	3,3
N; standaarddeviatie	754; 2,3	706; 2,3	1.008; 2,3	452; 2,3	288; 2,3	422; 2,5	400; 2,2	350; 2,3
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-9
Cronbach's alpha	0,69	0,70	0,69	0,69	0,67	0,74	0,67	0,68
Emotionele problemen	2,0	2,9	2,5	2,4	2,5	2,3	2,4	2,6
N; standaarddeviatie	754; 2,0	706; 2,9	1.008; 2,5	452; 2,4	288; 2,5	422; 2,3	400; 2,4	350; 2,6
Feitelijke range	0-9	0-10	0-10	0-10	0-10	0-9	0-10	0-10
Cronbach's alpha	0,54	0,66	0,63	0,64	0,60	0,60	0,67	0,67
Gedragsproblemen	1,6	1,4	1,4	1,7	1,6	1,5	1,5	1,4
N; standaarddeviatie	754; 1,4	706; 1,3	1.008; 1,3	452; 1,5	288; 1,5	422; 1,4	400; 1,4	350; 1,3
Feitelijke range	0-7	0-7	0-6	0-7	0-7	0-6	0-7	0-7
Cronbach's alpha	0,43	0,41	0,39	0,47	0,45	0,43	0,43	0,40
Problemen met leeftijdgenoten	1,7	1,6	1,5	1,9	1,9	1,6	1,5	1,6
N; standaarddeviatie	754; 1,5	706; 1,5	1.008; 1,5	452; 1,6	288; 1,7	422; 1,5	400; 1,4	350; 1,5
Feitelijke range	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-7	0-6	0-8
Cronbach's alpha	0,34	0,38	0,38	0,29	0,37	0,35	0,34	0,40

Tabel 29 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Prosociaal gedrag	8,0	8,0	8,3	8,0	8,1
N; standaarddeviatie	378; 1,8	500; 1,7	541; 1,6	41; 1,6	1.460; 1,7
Feitelijke range	1-10	2-10	0-10	4-10	0-10
Cronbach's alpha	0,63	0,62	0,60	0,56	0,61
Hyperactief gedrag en aandachtsproblemen	3,5	3,7	3,4	3,3	3,5
N; standaarddeviatie	378; 2,3	500; 2,3	541; 2,3	41; 2,3	1.460; 2,3
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-9	0-10
Cronbach's alpha	0,67	0,70	0,71	0,68	0,69
Emotionele problemen	2,4	2,4	2,5	2,3	2,4
N; standaarddeviatie	378; 2,4	500; 2,4	541; 2,5	41; 2,3	1.460; 2,4
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-7	0-10
Cronbach's alpha	0,59	0,66	0,65	0,55	0,63
Gedragsproblemen	1,5	1,7	1,3	2,0	1,5
N; standaarddeviatie	378; 1,4	500; 1,5	541; 1,2	41; 1,6	1.460; 1,4
Feitelijke range	0-7	0-7	0-7	0-5	0-7
Cronbach's alpha	0,44	0,45	0,34	0,51	0,42
Problemen met leeftijdgenoten	1,8	1,8	1,3	2,2	1,6
N; standaarddeviatie	378; 1,6	500; 1,6	541; 1,3	41; 1,7	1.460; 1,5
Feitelijke range	0-8	0-8	0-6	0-7	0-8
Cronbach's alpha	0,37	0,36	0,30	0,34	0,36

Tabel 30 Psychosociaal functioneren, gewogen (weegt)

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Prosociaal gedrag	7,7	8,5	8,1	8,2	8,0	8,1	8,1	8,3
N; standaarddeviatie	746; 1,8	714; 1,5	1.084; 1,7	376; 1,7	337; 1,8	384; 1,7	378; 1,7	362; 1,6
Feitelijke range	0-10	4-10	0-10	1-10	1-10	1-10	3-10	0-10
Cronbach's alpha	0,62	0,55	0,62	0,59	0,64	0,58	0,64	0,60
Hyperactief gedrag en aandachtsproblemen	3,7	3,5	3,8	3,1	3,5	3,7	3,7	3,5
N; standaarddeviatie	746; 2,3	714; 2,3	1.084; 2,3	376; 2,2	337; 2,3	384; 2,5	378; 2,2	362; 2,3
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-10	0-9
Cronbach's alpha	0,68	0,70	0,68	0,68	0,68	0,73	0,65	0,68
Emotionele problemen	2,1	3,0	2,5	2,5	2,6	2,4	2,4	2,7
N; standaarddeviatie	746; 2,1	714; 3,0	1.084; 2,5	376; 2,5	337; 2,6	384; 2,4	378; 2,4	362; 2,7
Feitelijke range	0-9	0-10	0-10	0-10	0-10	0-9	0-10	0-10
Cronbach's alpha	0,57	0,66	0,63	0,67	0,60	0,61	0,66	0,70
Gedragsproblemen	1,7	1,4	1,5	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5
N; standaarddeviatie	746; 1,5	714; 1,3	1.084; 1,4	376; 1,5	337; 1,5	384; 1,4	378; 1,4	362; 1,3
Feitelijke range	0-7	0-7	0-6	0-7	0-7	0-6	0-7	0-7
Cronbach's alpha	0,49	0,39	0,42	0,50	0,51	0,43	0,44	0,41
Problemen met leeftijdgenoten	1,8	1,6	1,6	1,9	1,9	1,7	1,5	1,8
N; standaarddeviatie	746; 1,6	714; 1,5	1.084; 1,6	376; 1,6	337; 1,7	384; 1,5	378; 1,5	362; 1,7
Feitelijke range	0-8	0-8	0-8	0-8	0-8	0-7	0-6	0-8
Cronbach's alpha	0,37	0,37	0,39	0,30	0,36	0,32	0,34	0,47

Tabel 30 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Prosociaal gedrag	8,0	8,0	8,4	8,1	8,1
N; standaarddeviatie	411; 1,8	722; 1,7	276; 1,6	51; 1,6	1.460; 1,7
Feitelijke range	1-10	2-10	0-10	4-10	0-10
Cronbach's alpha	0,63	0,61	0,61	0,57	0,62
Hyperactief gedrag en aandachtsproblemen	3,5	3,8	3,3	3,1	3,6
N; standaarddeviatie	411; 2,3	722; 2,3	276; 2,3	51; 2,2	1.460; 2,3
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-9	0-10
Cronbach's alpha	0,68	0,69	0,70	0,66	0,69
Emotionele problemen	2,5	2,5	2,6	2,2	2,5
N; standaarddeviatie	411; 2,5	722; 2,5	276; 2,6	51; 2,2	1.460; 2,5
Feitelijke range	0-10	0-10	0-10	0-7	0-10
Cronbach's alpha	0,60	0,68	0,64	0,54	0,64
Gedragsproblemen	1,5	1,6	1,3	2,0	1,6
N; standaarddeviatie	411; 1,4	722; 1,5	276; 1,1	51; 1,5	1.460; 1,4
Feitelijke range	0-7	0-7	0-7	0-5	0-7
Cronbach's alpha	0,47	0,46	0,33	0,48	0,45
Problemen met leeftijdgenoten	1,8	1,7	1,3	2,3	1,7
N; standaarddeviatie	411; 1,6	722; 1,6	276; 1,3	51; 1,7	1.460; 1,6
Feitelijke range	0-8	0-8	0-6	0-7	0-8
Cronbach's alpha	0,36	0,39	0,31	0,37	0,37

Tabel 31 Relatie met en opvoedingstijl van vader en moeder, ongewogen

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
<i>Vader</i>								
Emotionele steun	16,2	16,3	16,4	15,8	16,4	16,7	16,2	15,5
N; standaarddeviatie	652; 2,8	607; 3,0	909; 2,7	350; 3,4	259; 3,0	357; 2,7	345; 2,8	298; 3,1
Feitelijke range	4-20	4-20	5-20	4-20	6-20	4-20	4-20	4-20
Cronbach's alpha	0,72	0,75	0,70	0,79	0,74	0,71	0,72	0,75
Openheid jongere	18,8	19,4	19,2	18,8	19,4	19,6	19,0	18,3
N; standaarddeviatie	652; 3,3	607; 3,8	909; 3,6	350; 3,6	259; 3,5	357; 3,5	345; 3,7	298; 3,6
Feitelijke range	9-25	5-25	5-25	6-25	8-25	8-25	6-25	5-25
Cronbach's alpha	0,54	0,69	0,64	0,58	0,54	0,59	0,67	0,64
Informereren	13,5	13,8	13,8	13,0	12,7	13,6	14,0	14,0
N; standaarddeviatie	652; 3,7	607; 3,8	909; 3,7	350; 3,9	259; 4,0	357; 3,8	345; 3,7	298; 3,7
Feitelijke range	5-25	4-23	4-23	5-25	5-25	5-23	5-23	4-22
Cronbach's alpha	0,64	0,66	0,65	0,65	0,68	0,63	0,65	0,64
Controle	17,5	18,5	17,9	18,0	18,3	18,8	18,3	16,2
N; standaarddeviatie	648; 5,5	602; 5,4	902; 5,3	348; 6,0	255; 6,6	352; 5,2	345; 4,9	298; 5,0
Feitelijke range	3-25	1-25	1-25	1-25	1-25	3-25	5-25	5-25
Cronbach's alpha	0,80	0,77	0,77	0,83	0,81	0,78	0,77	0,77
Passieve supervisie	13,1	13,1	13,3	12,7	13,1	13,2	13,2	13,0
N; standaarddeviatie	651; 1,9	607; 2,0	909; 1,8	349; 2,3	259; 2,1	357; 1,9	345; 1,8	297; 2
Feitelijke range	4-15	4-15	4-15	5-15	4-15	4-15	6-15	5-15
Cronbach's alpha	0,66	0,69	0,61	0,77	0,72	0,65	0,63	0,71
Disciplineren	5,7	5,3	5,6	5,3	5,8	5,7	5,4	5,2
N; standaarddeviatie	652; 1,9	607; 1,6	909; 1,7	350; 1,8	259; 1,7	357; 1,8	345; 1,8	298; 1,6
Feitelijke range	2-18	4-16	2-16	4-18	4-11	4-13	4-16	2-18
Cronbach's alpha	0,56	0,46	0,52	0,54	0,43	0,51	0,60	0,50
<i>Moeder</i>								
Emotionele steun	17,2	17,5	17,4	17,1	17,5	17,7	17,2	17,0
N; standaarddeviatie	736; 2,1	695; 2,3	991; 2,1	440; 2,5	286; 2,3	414; 2	394; 2,3	337; 2,3
Feitelijke range	7-20	5-20	7-20	5-20	6-20	10-20	8-20	5-20
Cronbach's alpha	0,64	0,68	0,65	0,68	0,68	0,62	0,68	0,65
Openheid jongere	19,6	20,4	20,1	19,7	20,3	20,5	19,6	19,4
N; standaarddeviatie	736; 3,2	695; 3,5	991; 3,3	440; 3,4	286; 3,2	414; 3,2	394; 3,5	337; 3,4
Feitelijke range	10-25	8-25	8-25	9-25	8-25	9-25	9-25	9-25
Cronbach's alpha	0,54	0,67	0,64	0,57	0,54	0,59	0,67	0,64
Informereren	15,1	16,2	15,9	15,0	15,1	15,6	15,8	15,9
N; standaarddeviatie	736; 3,6	695; 3,8	991; 3,6	440; 4,0	286; 4,1	414; 3,7	394; 3,7	337; 3,6
Feitelijke range	5-25	5-25	6-25	5-25	5-25	7-25	5-25	7-25
Cronbach's alpha	0,62	0,67	0,64	0,66	0,69	0,64	0,66	0,63
Controle	18,4	19,9	19,1	19,1	19,0	20,1	19,4	17,6
N; standaarddeviatie	732; 5,4	690; 5,1	984; 5,1	438; 5,9	282; 6,8	419; 4,8	394; 4,8	337; 4,8
Feitelijke range	3-25	1-25	1-25	1-25	1-25	3-25	5-25	5-25
Cronbach's alpha	0,80	0,76	0,77	0,83	0,85	0,75	0,79	0,76
Passieve supervisie	13,9	14,1	14,1	13,7	14,3	14,1	13,9	13,7
N; standaarddeviatie	735; 1,5	695; 1,5	991; 1,4	439; 1,8	286; 1,4	414; 1,4	394; 1,6	336; 1,6
Feitelijke range	6-15	4-15	4-15	6-15	4-15	7-15	5-15	6-15
Cronbach's alpha	0,61	0,70	0,61	0,69	0,62	0,65	0,68	0,64
Disciplineren	5,7	5,4	5,6	5,5	5,9	5,7	5,5	5,2
N; standaarddeviatie	736; 1,8	695; 1,6	991; 1,6	440; 1,9	286; 1,8	414; 1,8	394; 1,6	337; 1,6
Feitelijke range	2-19	4-14	2-13	4-19	4-14	4-13	4-12	2-19
Cronbach's alpha	0,54	0,45	0,47	0,58	0,50	0,50	0,46	0,55

Tabel 31 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
<i>Vader</i>					
Emotionele steun	16,4	16,1	16,3	14,4	16,2
N; standaarddeviatie	335; 3,0	420; 2,9	474; 2,7	30; 4,1	1.259; 2,9
Feitelijke range	4-20	4-20	4-20	5-20	4-20
Cronbach's alpha	0,75	0,71	0,73	0,84	0,74
Openheid jongere	19,4	18,7	19,4	16,5	19,1
N; standaarddeviatie	335; 3,6	420; 3,7	474; 3,4	30; 4,0	1.259; 3,6
Feitelijke range	8-25	5-25	6-25	9-25	5-25
Cronbach's alpha	0,55	0,63	0,65	0,59	0,62
Informeren	12,8	13,4	14,5	12,8	13,6
N; standaarddeviatie	335; 4,0	420; 3,8	474; 3,5	30; 4,7	1.259; 3,8
Feitelijke range	5-25	5-23	4-23	5-22	4-25
Cronbach's alpha	0,68	0,63	0,61	0,78	0,65
Controle	18,4	18,1	17,8	13,5	17,9
N; standaarddeviatie	329; 6,5	420; 5,1	471; 4,9	30; 5,9	1.250; 5,5
Feitelijke range	1-25	3-25	3-25	5-25	1-25
Cronbach's alpha	0,82	0,76	0,77	0,83	0,79
Passieve supervisie	13,2	12,9	13,3	12,1	13,1
N; standaarddeviatie	335; 2,1	420; 2,0	474; 1,7	29; 2,8	1.258; 2,0
Feitelijke range	4-15	5-15	4-15	5-15	4-15
Cronbach's alpha	0,73	0,67	0,61	0,78	0,68
Disciplineren	5,8	5,5	5,4	5,9	5,5
N; standaarddeviatie	335; 1,8	420; 1,8	474; 1,6	30; 3	1.259; 1,8
Feitelijke range	4-12	4-16	4-13	2-18	2-18
Cronbach's alpha	0,49	0,51	0,52	0,76	0,53
<i>Moeder</i>					
Emotionele steun	17,4	17,2	17,5	15,9	17,3
N; standaarddeviatie	376; 2,3	478; 2,2	538; 2,1	39; 2,6	1.431; 2,2
Feitelijke range	6-20	8-20	5-20	7-20	5-20
Cronbach's alpha	0,67	0,64	0,67	0,54	0,66
Openheid jongere	20,3	19,5	20,4	17,6	20
N; standaarddeviatie	376; 3,3	478; 3,5	538; 3,2	39; 4,1	1.431; 3,4
Feitelijke range	8-25	9-25	9-25	9-25	8-25
Cronbach's alpha	0,51	0,62	0,65	0,72	0,62
Informeren	14,9	15,3	16,5	14,7	15,6
N; standaarddeviatie	376; 4,0	478; 3,7	538; 3,5	39; 3,6	1.431; 3,8
Feitelijke range	5-25	5-25	6-25	9-23	5-25
Cronbach's alpha	0,70	0,63	0,62	0,60	0,65
Controle	19,3	19,3	19,1	14,8	19,1
N; standaarddeviatie	370; 6,5	478; 4,9	535; 4,6	39; 5,6	1.422; 5,3
Feitelijke range	1-25	3-25	3-25	5-25	1-25
Cronbach's alpha	0,84	0,78	0,74	0,82	0,79
Passieve supervisie	14,3	13,7	14,1	12,8	14
N; standaarddeviatie	376; 1,4	478; 1,7	538; 1,3	38; 2,2	1.430; 1,5
Feitelijke range	4-15	5-15	8-15	6-15	4-15
Cronbach's alpha	0,62	0,69	0,58	0,66	0,65
Disciplineren	5,8	5,6	5,3	5,5	5,5
N; standaarddeviatie	376; 1,9	478; 1,7	538; 1,5	39; 2,8	1.431; 1,7
Feitelijke range	4-14	4-13	4-12	2-19	2-19
Cronbach's alpha	0,52	0,46	0,44	0,83	0,51

Tabel 32 Relatie met en opvoedingsstijl van vader en moeder, gewogen (weegt)

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
<i>Vader</i>								
Emotionele steun	16,1	16,2	16,3	15,6	16,4	16,8	16,3	15,1
N; standaarddeviatie	641; 2,8	615; 3,1	972; 2,7	283; 3,5	303; 3,0	321; 2,6	328; 2,7	303; 3,3
Feitelijke range	4-20	4-20	5-20	4-20	6-20	4-20	4-20	4-20
Cronbach's alpha	0,72	0,75	0,70	0,79	0,73	0,66	0,69	0,77
Openheid jongere	18,7	19,3	19,1	18,5	19,5	19,4	19	18
N; standaarddeviatie	641; 3,4	615; 3,9	972; 3,6	283; 3,8	303; 3,5	321; 3,7	328; 3,6	303; 3,7
Feitelijke range	9-25	5-25	5-25	6-25	8-25	8-25	6-25	5-25
Cronbach's alpha	0,56	0,68	0,63	0,59	0,53	0,62	0,66	0,64
Informereren	13,4	13,7	13,7	13	12,9	13,5	14	13,6
N; standaarddeviatie	641; 3,8	615; 3,9	972; 3,8	283; 4,0	303; 4,0	321; 3,8	328; 3,7	303; 3,9
Feitelijke range	5-25	4-23	4-23	5-25	5-25	5-23	5-23	4-22
Cronbach's alpha	0,63	0,66	0,64	0,66	0,67	0,62	0,64	0,67
Controle	17,1	18,3	17,6	17,9	17,6	18,7	18,4	15,8
N; standaarddeviatie	638; 5,6	608; 5,7	965; 5,6	281; 6,1	298; 7,0	317; 5,3	328; 4,9	303; 5,1
Feitelijke range	3-25	1-25	1-25	1-25	1-25	3-25	5-25	5-25
Cronbach's alpha	0,79	0,78	0,76	0,85	0,80	0,78	0,76	0,77
Passieve supervisie	13,1	13,1	13,2	12,7	13,1	13,2	13,2	12,9
N; standaarddeviatie	640; 2,0	615; 2,0	972; 1,8	283; 2,5	303; 2,3	321; 1,9	328; 1,8	302; 2,1
Feitelijke range	4-15	4-15	4-15	5-15	4-15	4-15	6-15	5-15
Cronbach's alpha	0,68	0,70	0,61	0,81	0,75	0,63	0,65	0,71
Disciplineren	5,8	5,4	5,6	5,4	5,8	5,8	5,5	5,3
N; standaarddeviatie	641; 1,9	615; 1,6	972; 1,7	283; 1,8	303; 1,7	321; 1,9	328; 1,9	303; 1,5
Feitelijke range	2-18	4-16	2-16	4-18	4-11	4-13	4-16	2-18
Cronbach's alpha	0,53	0,44	0,50	0,50	0,40	0,53	0,61	0,34
<i>Moeder</i>								
Emotionele steun	17,1	17,5	17,4	17,1	17,5	17,7	17,2	16,8
N; standaarddeviatie	723; 2,2	698; 2,3	1.058; 2,1	363; 2,5	334; 2,2	373; 2,0	372; 2,3	343; 2,4
Feitelijke range	7-20	5-20	7-20	5-20	6-20	10-20	8-20	5-20
Cronbach's alpha	0,65	0,66	0,64	0,69	0,64	0,60	0,69	0,65
Openheid jongere	19,3	20,4	20	19,5	20,4	20,4	19,5	19,1
N; standaarddeviatie	723; 3,2	698; 3,6	1.058; 3,4	363; 3,6	334; 3,3	373; 3,3	372; 3,5	343; 3,5
Feitelijke range	10-25	8-25	8-25	9-25	8-25	9-25	9-25	9-25
Cronbach's alpha	0,53	0,68	0,63	0,58	0,48	0,61	0,66	0,64
Informereren	14,9	16,1	15,7	14,9	15,2	15,4	15,7	15,7
N; standaarddeviatie	723; 3,7	698; 3,9	1.058; 3,7	363; 4,2	334; 4,1	373; 3,8	372; 3,8	343; 3,7
Feitelijke range	5-25	5-25	6-25	5-25	5-25	7-25	5-25	7-25
Cronbach's alpha	0,62	0,68	0,65	0,69	0,71	0,64	0,67	0,64
Controle	18	19,7	18,8	19	18,6	19,9	19,5	17,3
N; standaarddeviatie	721; 5,6	691; 5,4	1.051; 5,4	360; 6,0	328; 7,1	369; 4,9	372; 4,9	343; 4,9
Feitelijke range	3-25	1-25	1-25	1-25	1-25	3-25	5-25	5-25
Cronbach's alpha	0,80	0,78	0,78	0,85	0,83	0,75	0,81	0,76
Passieve supervisie	13,8	14,1	14,1	13,6	14,2	14	13,9	13,6
N; standaarddeviatie	723; 1,6	698; 1,6	1.058; 1,5	362; 1,9	334; 1,6	373; 1,5	372; 1,6	342; 1,7
Feitelijke range	6-15	4-15	4-15	6-15	4-15	7-15	5-15	6-15
Cronbach's alpha	0,64	0,73	0,65	0,72	0,65	0,69	0,72	0,63
Disciplineren	5,7	5,5	5,6	5,5	5,9	5,7	5,5	5,2
N; standaarddeviatie	723; 1,8	698; 1,6	1.058; 1,7	363; 1,9	334; 1,8	373; 1,8	372; 1,7	343; 1,6
Feitelijke range	2-19	4-14	2-13	4-19	4-14	4-13	4-12	2-19
Cronbach's alpha	0,51	0,46	0,47	0,55	0,47	0,51	0,45	0,52

Tabel 32 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
<i>Vader</i>					
Emotionele steun	16,5	16	16,3	14,3	16,2
N; standaarddeviatie	368; 3,0	614; 3,0	240; 2,6	35; 4,0	1.256; 3,0
Feitelijke range	4-20	4-20	4-20	5-20	4-20
Cronbach's alpha	0,73	0,72	0,72	0,83	0,73
Openheid jongere	19,5	18,7	19,4	16,6	19
N; standaarddeviatie	368; 3,6	614; 3,8	240; 3,3	35; 3,7	1.256; 3,7
Feitelijke range	8-25	5-25	6-25	9-25	5-25
Cronbach's alpha	0,55	0,65	0,64	0,57	0,63
Informeren	13	13,5	14,6	13	13,5
N; standaarddeviatie	368; 4,0	614; 3,8	240; 3,5	35; 4,4	1.256; 3,8
Feitelijke range	5-25	5-23	4-23	5-22	4-25
Cronbach's alpha	0,66	0,64	0,61	0,75	0,65
Controle	18	17,8	17,6	13,2	17,7
N; standaarddeviatie	359; 6,8	614; 5,2	276238	35; 5,7	1.246; 5,7
Feitelijke range	1-25	3-25	3-25	5-25	1-25
Cronbach's alpha	0,81	0,76	0,77	0,82	0,79
Passieve supervisie	13,2	12,9	13,3	12,5	13,1
N; standaarddeviatie	368; 2,2	614; 2,0	240; 1,7	34; 2,5	1.155; 2,0
Feitelijke range	4-15	5-15	4-15	5-15	4-15
Cronbach's alpha	0,73	0,68	0,60	0,77	0,69
Disciplineren	5,8	5,6	5,3	5,6	5,6
N; standaarddeviatie	368; 1,7	614; 1,8	240; 1,5	35; 2,6	1.256; 1,7
Feitelijke range	4-12	4-16	4-13	2-18	2-18
Cronbach's alpha	0,46	0,49	0,49	0,66	0,50
<i>Moeder</i>					
Emotionele steun	17,5	17,2	17,5	15,7	17,3
N; standaarddeviatie	409; 2,2	691; 2,2	274; 2,1	47; 2,8	1.421; 2,2
Feitelijke range	6-20	8-20	5-20	7-20	5-20
Cronbach's alpha	0,64	0,65	0,68	0,60	0,66
Openheid jongere	20,3	19,5	20,3	17,5	19,9
N; standaarddeviatie	409; 3,3	691; 3,5	274; 3,2	47; 4,1	1.421; 3,4
Feitelijke range	8-25	9-25	9-25	9-25	8-25
Cronbach's alpha	0,52	0,52	0,63	0,73	0,62
Informeren	15,1	15,3	16,5	14,8	15,5
N; standaarddeviatie	409; 4,1	691; 3,8	274; 3,5	47; 3,5	1.421; 3,8
Feitelijke range	5-25	5-25	6-25	9-23	5-25
Cronbach's alpha	0,72	0,64	0,62	0,57	0,66
Controle	19	19	18,8	14,5	18,8
N; standaarddeviatie	400; 6,7	691; 5,1	273; 4,6	47; 5,5	1.411; 5,6
Feitelijke range	1-25	3-25	3-25	5-25	1-25
Cronbach's alpha	0,83	0,79	0,74	0,82	0,80
Passieve supervisie	14,2	13,7	14,1	12,9	13,9
N; standaarddeviatie	409; 1,5	691; 1,7	274; 1,2	47; 2,1	1.420; 1,6
Feitelijke range	4-15	5-15	8-15	6-15	4-15
Cronbach's alpha	0,65	0,70	0,57	0,70	0,68
Disciplineren	5,9	5,6	5,2	5,3	5,6
N; standaarddeviatie	409; 1,7	691; 1,8	274; 1,5	47; 2,4	1.421; 1,7
Feitelijke range	4-14	4-13	4-12	2-19	2-19
Cronbach's alpha	0,46	0,49	0,44	0,75	0,49

Tabel 33 School, vrienden, woonomgeving, ongewogen

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Relatie met school	15,4	15,6	15,6	15,3	16,3	16,4	14,8	14,4
N; standaarddeviatie	723; 3,9	4,3	981; 3,9	438; 4,5	288; 3,6	416; 3,5	396; 4,4	319; 4,5
Feitelijke range	0-20	1-20	0-20	0-20	0-20	1-20	0-20	0-20
Cronbach's alpha	0,73	0,79	0,76	0,77	0,72	0,70	0,77	0,78
Delinquent gedrag vrienden	1,0	0,7	0,8	1,0	0,4	0,6	1,1	1,2
N; standaarddeviatie	754; 1,6	1,3	1.009; 1,3	452; 1,8	288; 0,9	422; 1,1	400; 1,7	350; 1,8
Feitelijke range	0-15	0-12	0-12	0-15	0-5	0-8	0-15	0-9
Cronbach's alpha	0,74	0,71	0,68	0,79	0,52	0,61	0,76	0,78
Mate van fysieke verloedering straat	0,2	0,1	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1
N; standaarddeviatie	754; 0,8	0,5	1.009; 0,5	452; 0,9	288; 0,7	422; 0,6	400; 0,7	350; 0,7
Feitelijke range	0-10	0-5	0-10	0-5	0-5	0-4	0-4	0-10
Cronbach's alpha	0,71	0,63	0,77	0,62	0,69	0,56	0,69	0,80

Tabel 33 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Relatie met school	16,3	14,7	15,6	N.v.t.	1.419; 15,5
N; standaarddeviatie	378; 3,6	500; 4,8	541; 3,7	N.v.t.	4,1
Feitelijke range	0-20	0-20	1-20	N.v.t.	0-20
Cronbach's alpha	0,71	0,79	0,74	N.v.t.	0,76
Delinquent gedrag vrienden	0,5	1,0	0,8	2,0	0,8
N; standaarddeviatie	378; 0,9	500; 1,7	541; 1,3	41; 2,5	1.460; 1,5
Feitelijke range	0-5	0-15	0-10	0-9	0-15
Cronbach's alpha	0,51	0,76	0,69	0,85	0,73
Mate van fysieke verloedering straat	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2
N; standaarddeviatie	378; 0,7	500; 0,7	541; 0,6	41; 0,8	1.460; 0,7
Feitelijke range	0-5	0-4	0-10	0-4	0-10
Cronbach's alpha	0,68	0,63	0,77	0,67	0,69

Tabel 34 School, vrienden, woonomgeving, gewogen (weegt)

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Relatie met school	15,1	15,3	15,3	15,0	16,1	16,1	14,5	14,1
N; standaarddeviatie	707; 4,1	702; 4,4	1.049; 4,2	361; 4,6	337; 3,6	379; 3,9	374; 4,5	320; 4,6
Feitelijke range	0-20	1-20	0-20	0-20	0-20	1-20	0-20	0-20
Cronbach's alpha	0,70	0,80	0,80	0,80	0,70	0,70	0,80	0,80
Delinquent gedrag vrienden	1,0	0,7	0,8	0,9	0,4	0,6	1,1	1,1
N; standaarddeviatie	746; 1,5	714; 1,3	1.084; 1,4	376; 1,5	337; 0,9	384; 1,1	378; 1,6	362; 1,7
Feitelijke range	0-15	0-12	0-12	0-15	0-5	0-8	0-15	0-9
Cronbach's alpha	0,70	0,70	0,70	0,70	0,60	0,60	0,70	0,80
Mate van fysieke verloedering straat	0,2	0,1	0,1	0,4	0,2	0,1	0,2	0,1
N; standaarddeviatie	746; 0,7	714; 0,5	1.084; 0,4	376; 1,0	337; 0,7	384; 0,5	378; 0,7	362; 0,6
Feitelijke range	0-10	0-5	0-10	0-5	0-5	0-4	0-4	0-10
Cronbach's alpha	0,70	0,70	0,70	0,60	0,70	0,60	0,70	0,70

Tabel 34 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Relatie met school	16,3	14,5	15,6	N.v.t.	15,2
N; standaarddeviatie	411; 3,5	722; 4,7	276; 3,7	N.v.t.	1.409; 4,3
Feitelijke range	0-20	0-20	1-20	N.v.t.	0-20
Cronbach's alpha	0,70	0,80	0,70	N.v.t.	0,00
Delinquent gedrag vrienden	0,5	1,0	0,8	2,1	0,8
N; standaarddeviatie	378; 0,9	500; 1,5	541; 1,3	41; 2,6	1.460; 1,4
Feitelijke range	0-5	0-15	0-10	0-9	0-15
Cronbach's alpha	0,60	0,70	0,70	0,90	0,70
Mate van fysieke verloedering straat	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2
N; standaarddeviatie	378; 0,7	500; 0,6	541; 0,6	41; 0,8	1.460; 0,6
Feitelijke range	0-5	0-4	0-10	0-4	0-10
Cronbach's alpha	0,70	0,60	0,80	0,70	0,70

Tabel 35 Delinquentieschaal, ongewogen

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Delinquentieschaal ^a	2,1	1,2	1,7	1,5	0,6	1,2	2,2	2,4
N; standaarddeviatie	754; 4,5	706; 3,1	1008; 4,0	452; 3,9	288; 1,5	422; 2,7	400; 4,1	350; 5,7
Feitelijke range	0-55	0-28	0-55	0-35	0-14	0-26	0-27	0-55
Delinquentieschaal ^b	3,1	2,6	2,9	2,9	1,7	2,3	3,3	3,7
N; standaarddeviatie	491; 5,3	317; 4,2	570; 4,9	238; 5	102; 2,2	221; 3,4	260; 4,7	225; 6,8
Feitelijke range	0-55	0-28	0-55	0-35	0-14	0-26	0-27	0-55
Delinquentieschaal ^c	4,5	3,7	4,2	4,1	2,5	3,2	4,6	5,4
N; standaarddeviatie	345; 5,8	222; 4,6	400; 5,4	167; 5,5	68; 2,2	156; 3,7	186; 5	157; 7,6
Feitelijke range	1-55	1-28	1-55	1-35	1-14	1-26	1-27	1-55

a Niet-delinquenten, overtredders, licht en zwaar delinquenten.

b Overtredden, licht en zwaar delinquenten.

c Licht en zwaar delinquenten.

Zie ook Van der Laan en Blom (2006) voor nadere uitleg over de delinquentieschaal.

Tabel 35 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Delinquentieschaal ^a	0,6	2,3	1,5	4,9	1,6
N; standaarddeviatie	378; 1,6	500; 4,5	541; 3,9	41; 8,2	1460; 3,9
Feitelijke range	0-14	0-34	0-55	0-36	0-55
Delinquentieschaal ^b	1,7	3,5	2,6	6,5	2,9
N; standaarddeviatie	140; 2,2	325; 5,1	312; 4,8	31; 9	808; 4,9
Feitelijke range	0-14	0-34	0-55	0-36	0-55
Delinquentieschaal ^c	2,5	4,7	3,9	8,4	4,2
N; standaarddeviatie	95; 2,3	240; 5,5	208; 5,4	24; 9,4	567; 5,4
Feitelijke range	1-14	1-34	1-55	1-36	1-55

a Niet-delinquenten, overtredden, licht en zwaar delinquenten.

b Overtredden, licht en zwaar delinquenten.

c Licht en zwaar delinquenten.

Zie ook Van der Laan en Blom (2006) voor nadere uitleg over de delinquentieschaal.

Tabel 36 Delinquentieschaal, gewogen (weegt)

	Sekse		Herkomstgroep		Leeftijd			
	Man	Vrouw	Autochtoon	Allochtoon	10-11 jaar	12-13 jaar	14-15 jaar	16-17 jaar
Delinquentieschaal ^a	2,2	1,3	1,8	1,6	0,6	1,3	2,4	2,6
N; standaarddeviatie	746; 4,8	714; 3,3	1084; 4,1	376; 4,2	337; 1,5	384; 3	378; 4,4	362; 5,9
Feitelijke range	0-55	0-28	0-55	0-35	0-14	0-26	0-27	0-55
Delinquentieschaal ^b	3,4	2,8	3,2	3	1,9	2,4	3,6	4
N; standaarddeviatie	490; 5,5	324; 4,5	618; 5,1	196; 5,4	112; 2,2	211; 3,7	251; 5	240; 6,9
Feitelijke range	0-55	0-28	0-55	0-35	0-14	0-26	0-27	0-55
Delinquentieschaal ^c	4,7	3,9	4,4	4,3	2,7	3,3	5,1	5,4
N; standaarddeviatie	350; 6	233; 4,8	447; 5,5	136; 6	77; 2,1	150; 4	180; 5,2	177; 7,5
Feitelijke range	1-55	1-28	1-55	1-35	1-14	1-26	1-27	1-55

a Niet-delinquenten, overtreders, licht en zwaar delinquenten.

b Overtreders, licht en zwaar delinquenten.

c Licht en zwaar delinquenten.

Zie ook Van der Laan en Blom (2006) voor nadere uitleg over de delinquentieschaal.

Tabel 36 (Vervolg)

	Opleidingsniveau				Totaal
	Basisschool	Vo lager onderwijs	Vo hoger onderwijs	Werk of werkzoekend	
Delinquentieschaal ^a	0,6	2,3	1,4	5,1	1,8
N; standaarddeviatie	411; 1,5	722; 4,5	276; 3,9	51; 8,7	1460; 4,1
Feitelijke range	0-14	0-34	0-55	0-36	0-55
Delinquentieschaal ^b	1,7	3,5	2,5	6,9	3,2
N; standaarddeviatie	144; 2,2	474; 5,2	158; 4,9	38; 9,5	814; 5,1
Feitelijke range	0-14	0-34	0-55	0-36	0-55
Delinquentieschaal ^c	2,5	4,7	3,8	9,1	4,4
N; standaarddeviatie	99; 2,3	351; 5,5	105; 5,6	29; 10	584; 5,6
Feitelijke range	1-14	1-34	1-55	1-36	1-55

a Niet-delinquenten, overtreders, licht en zwaar delinquenten.

b Overtreders, licht en zwaar delinquenten.

c Licht en zwaar delinquenten.

Zie ook Van der Laan en Blom (2006) voor nadere uitleg over de delinquentieschaal.

